

Gorenjski Glas

PETEK, 12. JUNIJA 2020

LETO LXXIII, ŠT. 47, CENA 1,85 EUR

ODGOVORNA UREDNICA: MARIJA VOLČJAK

ČASOPIS IZHAJA OB TORKIH IN PETKIH

INFO@G-GLAS.SI

WWW.GORENJSKIGLAS.SI

Boni so spodbuda, ne subvencija

Poleg turističnih bonov bo država turizmu pomagala tudi s finančnimi ukrepi za ohranjanje likvidnosti podjetij in delovnih mest pa tudi z novo znamko Green&Safe in kampanjo Zdaj je čas. Moja Slovenija.

SIMON ŠUBIC

Ljubljana – »To ni subvencija za to, da preživiš krizno obdobje čakajoč na boljše čase. To je spodbuda, da v krizi delaš, četudi na manjših obratih,« je minister za gospodarstvo, tehnologijo in razvoj Zdravko Počivalšek poudaril na torkovi predstavitvi najpomembnejših ukrepov za ponovni zagon slovenskega turizma po njegovi popolni zauzavitvi zaradi epidemije covid-19, med katerimi odmevajo predvsem turistični boni. Pomoč turizmu, od

katerega je neposredno odvisnih skoraj šestdeset tisoč delovnih mest, sicer dopolnjujejo tudi kreditiranje malih in srednje velikih turističnih podjetij za zagotavljanje likvidnosti preko Ribniškega sklada in Slovenskega podjetniškega sklada (skupaj okoli 51 milijonov evrov) ter drugi finančni ukrepi.

Turistične bone bodo prejeli vsi prebivalci s stalnim prebivališčem v Sloveniji na dan 13. marec; okoli 1,7 milijona polnoletnih prebivalcev bo prejelo po dvesto evrov, 350 tisoč mladoletnih upravičencev pa po petdeset

evrov. Počivalšek računa, da se bo zaradi te spodbude v slovenskem turizmu do konca leta obrnilo skoraj pol milijarde evrov. Poleg 345 milijonov evrov, ki jih namenja država, naj bi preostali znesek zagotovil multiplikativni učinek prek lastne potrošnje gostov za hrano, rekreacijo, kulturo ... Od tu tudi odločitev vlade, da bo turistične bone mogoče uporabiti le za plačilo prenočitev oziroma prenočitev z zajtrkom v nastanitvenih objektih v Sloveniji, je razložil.

► 4. stran

Domačih gostov ne vzpodbujajo za počitnikovanje doma le s turističnimi boni, ampak jih k temu uspešno nagovarja tudi komunikacijska kampanja Zdaj je čas. Moja Slovenija.

Spodbujajo javni prevoz

V Bohinju tudi letos umirjajo promet z vedno večjim poudarkom na javnih prevozi in z omejevanjem uporabe osebnih avtomobilov, še zlasti ob jezeru. To poletje dve novi avtobusni liniji, dodatno parkirišče pod Koblo in zmanjševanje števila parkirnih mest ob jezeru.

MARJANA AHAČIČ

Bohinjska Bistrica – Občina Bohinj v zadnjih letih v sodelovanju s Turizmom Bohinj in drugimi deležniki uspešno izvaja aktivnosti umirjanja prometa ter spodbuja rabo alternativnih oblik naravi prijazne mobilnosti, s čimer sledi strateškemu cilju izboljšanja trajnostnega upravljanja prometa, naravnih virov in prostora z namenom ohranjanja Bohinja. Tem ciljem sledijo tako organizacijski kot investicijski ukrepi, poudarjajo na Občini Bohinj.

Da bi z ustreznimi ukrepi dosegla kar najboljše rezultate, je Občina Bohinj sprejela tudi Celostno prometno strategijo, katere namen so prizadevanja za trajnostni in bolj uravnotežen razvoj vseh oblik prometa. Poleg tako imenovanih mehkih ukrepov so predvidena vlaganja tudi v javno infrastrukturo, ki bo spodbujala uporabo trajnostnih oblik mobilnosti in na ta način povečala varnost najšibkejših udeležencev v prometu.

V poletni sezoni bodo tako tudi letos od 20. junija do 27. septembra organizirani

posebni linijski prevozi na osmih linijah po Bohinju. Pri načrtovanju sta Občina Bohinj in Turizem Bohinj sledila pobudam občanov ter obiskovalcev in izkušnjam iz preteklih let, je povedal direktor občinske uprave Miro Sodja, obenem pa cilju, da se načrtovane linije čim bolj povežejo z rednimi linijami avtobusov in prihodi ter odhodi vlakov. Za razliko od lani bodo avtobusi letos ustavljali na vseh avtobusnih postajah, kjer poteka linija.

► 4. stran

Odveč sto dvajset delavcev

► 3. stran

NOVO!
Prvi in največji
Miele
razstavni
prostor na
Gorenjskem.

Celovita
ponudba
aparatur
Miele.

www.etis.si

Vabljeni v prenovljeni salon ETIS!

Ljubljanska c. 30
Kranj

ETIS

AKTUALNO

V bolnišnici brez novih okužb

V Splošni bolnišnici Jesenice testiranja zaposlenih in pacientov niso pokazala novih okužb s koronavirusom. So pa okužbo enega zaposlenega potrdili v begunjskem Elanu, kjer je več sodelavcev v karanteni.

3

KRONIKA

Zaradi požara evakuirali samski dom

V eni od sob samskega doma pod Mežaklo na Jesenicah je zagorelo v sredo nekaj pred drugo uro. Nastala je gmotna škoda, poškodovanega stanovalca, ki je povzročil požar, pa so odpeljali v bolnišnico.

10

CG+

Majhen format, pa tako velik svet

Andrej Eržen iz Spodnje Besnice zbira razglednice, 91.566 jih ima. Njegov vnuk Matija Rozman zbira znamke, 8773 jih ima. Koliko popoldnevov je samo njunih in koliko zanimivega odkrijeta.

11

CG+

Puhar za enaindvajseto stoletje

Kranjčana Janeza Puharja, izumitelja ene od metod fotografije na steklo, je javnost začela spoznavati šele v novem tisočletju. Aljaž Primožič v Kabinetu izumitelja Puharja ponuja muzej, iluzijo, fotografski atelje in zabavo.

15

VREME

Danes in jutri bo prevladovalo sončno in toplo vreme. V nedeljo bo spremenljivo oblačno, možne so plohe in nevihte.

10/26 °C

jutri: sončno in toplo

KOTIČEK ZA NAROČNIKE

Poletni koncerti iz naših krajev – Ansambel Saša Avsenika na Bledu

Na Prvi program Radia Slovenija se je vrnila priljubljena glasbena oddaja v novi preobleki – Poletni koncerti iz naših krajev. To nedeljo se bo na Bledu Ansamblu Saša Avsenika pridružila komorna skupina godal Simfoničnega orkestra RTV Slovenija. Nedvomno bo skupno muziciranje prava glasbena poslastica za vse ljubitelje tovrstne glasbe! Neposrednim radijskim prenosom Poletnih koncertov iz naših krajev lahko ljubitelji glasbe prisluhnete vsako nedeljo ob 16. uri na Prvem programu Radia Slovenija, posnetek pa si bo mogoče julija ogledati tudi na TV SLO.

RTV Slovenija podarja lično namizno svetilko. Naročniki Gorenjskega glasa boste v žrebu sodelovali, če boste pravilno odgovorili na naslednje vprašanje: Kakšen je naslov znane Avsenikove skladbe, ki opeva lepote Bleda? Odgovore s svojimi podatki pošljite do ponedeljka, 22. junija, na naslov: Gorenjski glas, Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj, ali na kotichek@g-glas.si.

Darilo
izžrebanemu naročniku časopisa
Gorenjski Glas
Knjigo prejme **MIRJAM KOZAN** iz Mojstrane

Novo vodstvo SLS na Gorenjskem

V Preddvoru so gostili volilni zbor Regijskega odbora SLS Gorenjske.

DANICA ZAVRI ŽLEBIR

Preddvor – V Preddvoru sta prejšnji teden potekala volilna zbor Regijskega odbora SLS Gorenjske in Občinskega odbora SLS Preddvor.

Zbrali so se gorenjski župani iz vrst SLS, predsedniki, podpredsedniki in drugi člani občinskih odborov SLS in nekaj novih mladih članov SLS z gorenjskega območja. Zbor članov je v uvodu nagovoril predsednik SLS Marjan Podobnik, ki je predstavil prihajajoče aktivnosti stranke, pogled na aktualne politične razmere in poudaril pomen stranke v slovenskem političnem prostoru. Gre za eno od petih slovenskih strank, ki ima evropskega poslanca, poleg tega pa tudi osem državnih svetnikov, 42 županov, več kot 300 občinskih svetnikov, 160 občinskih odborov in številne člane ter

simpatizerje. Po naslednjih državnozbornih volitvah bo po njegovem prepričanju zanesljivo imela tudi poslance v državnem zboru.

V Preddvoru so v prepričanju po ponovnem aktiviranju stranke v okviru regijskega odbora. Predsednik je postal Martin Roblek, podpredsedniki pa Mitja Rozman iz Kranja, Matej Šubic iz Železnikov in Rok Peterman iz Gorij, tajnik bo Miha Zevnik iz Cerkelj. Za predsednika OO SLS Preddvor je bil izvoljen Martin Roblek, za podpredsednika pa Stanislav Bergant in Mitja Dolinšek. Zbrane je nagovorila predsednica Glavnega odbora SLS Darija Jamnik, ki je vodila priprave za sklic regijskega srečanja in pomagala pri oživitvi OO SLS Preddvor, pozdravil jih je tudi župan občine Preddvor Rok Roblek.

Obravnava je bila strokovna

Dvanajst zdravnikov, med njimi so večinoma predstojniki bolnišničnih enot, več strokovnih svetov in zdravstvenih združenj, se je podpisalo pod javno pismo, s katerim zagotavljajo, da je bila obravnava stanovalcev domov za starejše v času epidemije covid-19 strokovno ustrezna in pravilna. O odločitvah o napotitvah v bolnišnice pravijo, da so bile pretehtane in sprejete v luči največje koristi za stanovalce.

SUZANA P. KOVAČIČ

Ljubljana – Z javnim pismom so se podpisniki odzvali na aktualno razpravo o domnevno neustreznih zdravstveni obravnavi nekaterih starostnikov v domovih starejših občanov (DSO) med epidemijo v Sloveniji. Kot pišejo, predstavljeni podatki v javnosti kot del političnih obračunov izkrivljajo postopke obravnave, pomanjkanje vedenja pa lahko dolgoročno ustavi proces načrtovanja zdravljenja starostnikov in pacientov s kroničnimi, neozdravljivimi boleznimi.

Postavljeni pred težke odločitve

V Sloveniji se med seboj redko pogovarjamo o pričakovanih ob koncu življenja in o umiranju, vnaprej pisno izražena volja bolnika o tem je le redka izjema. Kot pojasnjujejo dalje: »V času akutnega poslabšanja bolezni, ko želje bolnika in svojcev pogosto niso dosegljive, iz medicinske dokumentacije pa se ne da izluščiti stanja osnovne bolezni in prognoze, smo številni zdravniki postavljeni pred težke odločitve, kako najbolje zdraviti pacienta, ki potrebuje našo pomoč. Ne gre zgolj za strokovno oceno, gre tudi za človeški odnos do pacienta, ki se mu življenje lahko izteka. Pomembna je ustrezna pre-

Prepričani so, da težava ni v tem, da se je v času pandemije tovrstna ocena pripravila in izvajala. Ključna težava je po njihovem, da tovrstna presoja ni bila opravljena že prej.

soja in ocena krhkosti bolnika, kar pa na urgentnih oddelkih ali pred vrati oddelkov za intenzivno zdravljenje pogosto ni možno. Ocena bolezenskega stanja in prognoze je lahko v takšnih razmerah slabša od dejanske. Po drugi strani pa paciente, ki jim z nobenim medicinskim

Tudi vodstvo in strokovni svet UKC Ljubljana javno pismo soglasno podpirata. / Foto: Tina Dokl

ukrepom ne moremo več izboljšati zdravstvenega stanja, žal prepogosto izpostavljamo nepotrebni posegom, ki niso koristni in zanje predstavljajo le dodatno breme in trpljenje.«

Kateri ukrepi so bolniku v večjo korist kot v breme

V razvitih zdravstvenih sistemih se za vsakega pacienta z napredujočo in neozdravljivo boleznijo načrt zdravljenja pripravi vnaprej, pojasnjujejo v javnem pismu in opozarjajo, da takšen dokument ni vezan na izbruh nalezljivih bolezni ali izredne razmere. »Pri njegovi pripravi sodeluje več zdravnikov, bolnik in njegovi svojci. Predvsem se skrbno teh-

in prognoze. »Za izdelavo načrta njihove obravnave je bilo v tistih kritičnih dneh malo časa. Bolnih starostnikov s številnimi kroničnimi zdravstvenimi težavami je bilo veliko, dodaten posvet s svojci pa zaradi karantene omejen. Vseeno smo številni zdravniki menili, da je za stanovalce DSO bolje, da se o njihovem zdravstvenem stanju presoja v času, ko večina ni bila okužena s SARS-CoV-2 ali akutno prizadeta zaradi covid-19.« Prepričani so, da težava ni v tem, da se je v času pandemije tovrstna ocena pripravila in izvajala. Ključna težava je po njihovem, da tovrstna presoja ni bila opravljena že prej.

Bolnišnično zdravljenje

Eden od očitkov zdravnikom je domnevno odrekanje sprejema stanovalcev iz DSO v bolnišnice in s tem povezano malomarno zdravljenje. Podpisniki pisma so prepričani, da je v primeru blagega poteka covid-19 za stanovalce DSO kot tudi za ostale paciente bolje, da so obravnavani v domačem okolju. Da zdravljenje v bolnišnici pri starostnikih neredko sproži tudi nepredvidljive dodatne psihične težave, izpostavljene so nevarnosti bolnišničnih okužb ... Zato menijo, da je bilo ob pomoči osebja iz

zdravstvenih domov in bolnišnic pomembnejše okrepiti nivo zdravstvene oskrbe v DSO. Razlog za napotitev stanovalca iz DSO v bolnišnico pa bi lahko bila potreba po sprejemu na oddelek za intenzivno zdravljenje. Podpisniki pisma pojasnjujejo, da se je treba tudi v tem primeru zavedati, da dolgotrajno zdravljenje na intenzivnih oddelkih že sicer spremljajo številni zapleti, pri starostnikih s sočasnimi kroničnimi boleznimi pa z mehanskim predihavanjem in intenzivnim zdravljenjem praviloma ne rešujejo življenja, temveč žal pogosto le podaljšujejo trpljenje.

Analiza in načrt pred verjetnim drugim valom

Ob dejstvu, da je slovenski zdravstveni sistem podhranjen, pa opozarjajo: »Ob drugem valu, ki se mu vsaj v manjšem obsegu ne bomo izognili, bo zato vsako strokovno neutemeljeno in prekomerno sprejemanje v bolnišnice vodilo v razpad sistema.« Ob zaključku javnega pisma zato pozivajo, da se opravljeno delo analizira in da se opredeli strokovno-etično nesporno načrtovanje zdravstvene obravnave starostnikov in drugih pacientov s kroničnimi neozdravljivimi boleznimi.

Minister Černač v Poljanski dolini

MATEJA RANT

Žiri, Gorenja vas – Minister Zvone Černač, pristojen za razvoj, strateške projekte in kohezijo, se je včeraj mudil

na delovnem obisku v Poljanski dolini. V občini Žiri se je najprej srečal z županom Janezom Žakljem, s katerim sta govorila o prednostnih projektih, za katere

v občini pričakujejo tudi kohezijska sredstva iz naslednje finančne perspektive. V Gorenji vasi se je nato sestel še z županom občine Gorenja vas - Poljane

Milanom Čadežem, s katerim sta si v nadaljevanju ogledala tudi lokacijo gradnje novega glamping centra Charming Slovenija v Kopačnici.

V bolnišnici brez novih okužb

V Splošni bolnišnici Jesenice testiranja zaposlenih in pacientov niso pokazala novih okužb s koronavirusom. So pa okužbo enega zaposlenega potrdili v begunjskem Elanu, kjer je več sodelavcev v karanteni.

URŠA PETERNEL

Jesenice, Begunje – Potem ko so v Splošni bolnišnici Jesenice ugotovili okužbo z novim koronavirusom pri medicinski sestri in pri pacientu na gastroenterološkem oddelku, dosedanja testiranja niso pokazala novih okužb. Kot je povedala Maja Valjavec iz bolnišnice, so bili vsi testi zaposlenih in pacientov negativni, testiranje bodo ponovili predvidoma čez teden dni.

Spomnimo, prejšnji četrtek so ugotovili okužbo pri medicinski sestri na gastroenterološkem oddelku, prvo testiranje zaposlenih in pacientov pa je bilo negativno. V ponedeljek so testiranje ponovili in rezultat enega od bolnikov, ki sicer ni kazal znakov okužbe, je bil pozitiven, zato so ga odpeljali na infekcijsko kliniko v Ljubljani.

V Elanu so potrdili okužbo pri enem od zaposlenih, gre za povezavo z jeseniškim žariščem, več sodelavcev je v karanteni. (Fotografija je simbolična.) / Foto: Gorazd Kavčič

V povezavi s prvotno ugotovljeno okužbo na Jesenicah so covid-19 pri enem od zaposlenih potrdili tudi v begunjskem Elanu. Pojasnili so, da se

je zaposleni okužil zunaj prostorov podjetja.

»Tako po prejeti informaciji smo ukrenili vse potrebno za preprečitev nadaljnjih okužb in že med koncem tedna izvedli vse postopke skladno s priporočili NIJZ. Poleg teh priporočil smo poskrbeli še za dodatne interne organizacijske ukrepe, v okviru katerih je nekaj sodelavcev iz preventivnih razlogov ostalo doma. Sam proizvodni proces pa nemoteno poteka naprej, prav tako se v priporočenem obsegu še naprej izvajajo že predhodno uvedeni zaščitni

ukrepi,« so pojasnili v podjetju.

Okrog dvajset sodelavcev okuženega je v karanteni, v podjetju pa doslej niso dobili informacije o nobeni dodatni okužbi med zaposlenimi, so nam povedali.

Medtem v karanteni ostaja tudi 2. b razred z Osnovne šole Prežihovega Voranca Jesenice, kjer so okužbo potrdili pri šolariki, hčerki okužene medicinske sestre.

V jeseniški občini je bilo v zadnjem tednu osem potrjenih primerov koronavirusa, od začetka epidemije pa skupaj 16.

V bolnišnici poudarjajo, da so okuženi pacient in vsi, ki so bili v stiku z njim, na izolativnem oddelku, zato ni nevarnosti prenosa okužbe na paciente, ki se zdravijo na drugih oddelkih. Prav tako ni možen prenos okužbe v primeru obiska specialističnih ambulant. Bolnišnica pa ostaja zaprta za obiskovalce, dovoljena je prisotnost zdravega starša ali skrbnika pri otroku in zdravega partnerja ali zdrave osebe pri porodnici.

Odveč je sto dvajset zaposlenih

Predstavniki sindikatov in vodstva Fraporta Slovenija za zdaj niso dosegli dogovora glede načrtovanih odpuščanj in reševanja krize na letališču.

ALEŠ SENOŽETNIK

Zgornji Brnik – Tudi po sredinem sestanku uprave Fraporta Slovenija s sindikati delavcev na brniškem letališču prisotni niso zblizali stališč glede načrtovanih odpuščanj. Kot smo že poročali, uprava zaradi drastičnega upada prometa v zadnjih mesecih namerava odpustiti 120 delavcev, kar predstavlja približno četrtino vseh

zaposlenih v podjetju, ki upravlja brniško letališče, ki je v času epidemije covida-19 ostalo brez potniškega prometa in tako doseglo le okoli 15 odstotkov načrtovanega prometa. Tudi v prihodnje se bo promet vračal počasi, zato letos ne pričakujejo več kot trideset odstotkov prvotno načrtovanih prihodkov, zaradi česar po mnenju uprave družbe ne bodo imeli dela za vse zaposlene.

S takšnim reševanjem krize pa se ne strinjajo sindikati zaposlenih. Kot denimo pravi v Svobodnem sindikatu Aerodroma Ljubljana, so imeli v podjetju zaradi visoke državne podpore v minulih mesecih malo stroškov z zaposlenimi, ki niso delali. Sindikati menijo, da bi nastala situacija v podjetju morali reševati s skrajšanim delovnim časom, ki ga prav tako sofinancira država, koriščenjem

v preteklosti akumuliranega kapitala in odpuščanjem v dogovoru z delavci oziroma v okviru t. i. mehkih odpuščanj, v dogovoru s tistimi, ki izpolnjujejo pogoje za upokojitve, ter delavci, ki to želijo ob ustrezno visoki odpravnini.

O tem, kateri delavci bodo presežni ter ali bi lahko njihovo število vendarle nekoliko znižali, bo vodstvo podjetja s sindikalisti razpravljalo znova predvidoma v tork.

Spet z gledalci na tribunah

SUZANA P. KOVAČIČ

Ljubljana – Od ponedeljka dalje bo znova dovoljena prisotnost gledalcev na športnih prireditvah in organiziranje

mednarodnih športnih tekmovanj, je na včerajšnji seji sklenila vlada. Prav tako s ponedeljkom dovoljeno zbiranje do petsto oseb na javnih krajih (doslej dvesto). Za vse

našteto bo treba upoštevati varnostna priporočila ministrstva za zdravje in NIJZ za preprečevanje okužbe z virusom SARS-CoV-2. Vlada z odlokom tudi sprošča

izvajanje javnega linijskega in tranzitnega prevoza potnikov, posebnih linijskih prevozov, občasnega prevoza potnikov, prevoza potnikov v mednarodnem cestnem in železniškem prometu. Ta odlok začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu.

K

KOMENTAR
IGOR KAVČIČ

Svet je velik, umetnost tudi

V nedavno predstavljeni obsežni raziskavi Statistična analiza kulturnega in kreativnega sektorja v Sloveniji 2008–2017 med drugim izvememo, da v kulturnem in kreativnem sektorju na različnih področjih deluje sedem odstotkov vseh zaposlenih oziroma skoraj 52 tisoč posameznikov, od tega je več kot polovica samozaposlenih. V letu 2017 je ta sektor ustvaril skoraj tri milijarde evrov prihodkov od prodaje, kar je 2,4 odstotka prihodkov, ustvarjenih v celotnem slovenskem gospodarstvu. Več kot na primer kemična industrija. Iz podatkov lahko razberemo, da gre za sektor, ki je pomemben v slovenskem gospodarstvu in tudi delež gospodarskih subjektov, ki delujejo v njem, ni zanemarljiv. Zagotovo gre na področju kreativnosti v kulturi tudi za velik razvojni potencial – seveda če ga bomo znali spodbujati.

V času pandemije, ko je ob uveljavljanju ukrepov v boju proti koronavirusu ogromne izgube utrpela večina gospodarskih panog od industrije do storitvenih dejavnosti in turizma, so bili ob delu tudi mnogi ustvarjalci v kulturi, tako zaposleni v institucijah kot množica samozaposlenih, ki delo vsakodnevno iščejo na trgu. V kulturi so marca prvi morali zapreti svoja vrata, v teh dneh jih zadnji odpirajo. Seveda so bili tudi umetniki ob ukrepih

države deležni podpore, ki jim je recimo omogočila vsaj preživetje. Ampak namesto iskanja pravih trajnejših rešitev v skrbi za ustvarjalce in s tem obstoj slovenske kulture, so se v javnem prostoru, kako simptomatično za Slovence, znova razvile debate, kakšno kulturo sploh potrebujemo. Naj se umetnost dokazuje na trgu, kjer naj njeno »vrednost« potrdjuje ljudstvo? Je umetnost, ki je ne razumemo ali se z njo ne identificiramo, slaba in zanič? Ali šteje samo tisto, kar brezpogojno povečuje narod, ne pa tudi opozarja na stranpoti našega družbenega ozračja? (Da ne bo pomote – ne glede na to, kdo je aktualni prvi v državi.) Čeprav sta obseg zemeljske oble oziroma njena površina že tisočletja bolj ali manj enaka, pa je svet v 21. stoletju zaradi neslutenega razvoja novih tehnologij precej večji, kot je bil generacija ali dve nazaj. Mnogi akterji v umetnosti in kulturi se tega zavedajo. Kot je sredi tedna v družbi eminentnih slovenskih likovnih umetnikov dejal tržaški Slovenec Franko Vecchiet: umetnik sledi svetu, ki se nenehno spreminja in je kot tak vedno žrtev samega sebe, saj mora, ne glede na to, ali je njegova trenutna situacija dobra ali slaba, iti naprej. Naj se nadnacionalnega pomena umetnosti zaveda tudi slovenska država in z njo vsakokratna oblast.

Gorenjski Glas

ODGOVORNA UREDNICA

Marija Volčjak

NAMESTNIKA ODGOVORNE UREDNICE

Cveto Zaplotnik, Danica Zavrli Žlebir

UREDNIŠTVO

NOVINARJI - UREDNIKI:

Marjana Ahačič, Maja Bertoncelj, Alenka Brun, Igor Kavčič, Suzana P. Kovačič, Jasna Paladin, Urša Peternel, Mateja Rant, Aleš Senožetnik, Vilma Stanovnik, Ana Šubic, Simon Šubic, Ana Volčjak Aleksič, Cveto Zaplotnik, Danica Zavrli Žlebir; stalni sodelavci:

Jože Košnjek, Milena Miklavčič, Miha Naglič

OBLIKOVNA ZASNOVA

Jernej Stritar, Ilovra Stritar, d. o. o.

TEHNIČNI UREDNIK

Grega Flajnik

FOTOGRAFIJA

Tina Dokl, Gorazd Kavčič

OGLASNO TRŽENJE

Marjan Potočnik, Mateja Žvižaj

GORENJSKI GLAS (ISSN 0352-6666) je registrirana blagovna in storitvena znamka pod št. 9771961 pri Uradu RS za intelektualno lastnino. Ustanovitelj in izdajatelj: Gorenjski glas, d. o. o., Kranj / Direktorica: Marija Volčjak / Naslov: Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj / Tel.: 04/201 42 00, faks: 04/201 42 13, e-pošta: info@g-glas.si; mali oglasi in osmrtnice: tel.: 04/201 42 47 / Delovni čas: ponedeljek, torek, četrtek od 8. do 15. ure, sreda od 8. do 16. ure, petek od 8. do 15. ure sobote, nedelje in prazniki zaprto. / Gorenjski glas je poltednik, izhaja ob torkih in petkih, v nakladi 19.000 izvodov / Redne priloge: Vikend, Letopis, Slovenske počitnice in dvajset lokalnih prilog / Tisk: Delo, d. o. o., Tiskarsko središče / Naročnina: tel.: 04/201 42 41 / Cena izvoda: 1,85 EUR, redni plačniki (fizične osebe) imajo 10 % popusta, polletni 20 % popusta, letni 25 % popusta; v cene je vračunan DDV po stopnji 5 %; naročnina se upošteva od tekoče številke časopisa do pisnega preklica, ki velja od začetka naslednjega obračunskega obdobja / Oglasne storitve: po ceniku; oglasno trženje: tel.: 04/201 42 48.

Boni so spodbuda, ne subvencija

◀ 1. stran

Novost je, da bomo bone med 19. junijem in 31. decembrom lahko unovčili v več delih, sicer pa bodo prenosljivi med sorodniki v ravnih vrstah do drugega kolena, torej od starih staršev prek otrok do vnukov, prav tako med zakonci oziroma zunajzakonskimi partnerji ter med otroki in njihovimi zakonitimi zastopniki. »Od bona se ne plača dohodnina, prav tako se bon ne upošteva za ugotavljanje materialnega položaja osebe,« je pojasnil gospodarski minister. Upravičenci bodo bone prejeli v obliki dobroimetja v sistemu eDavki, je razlo-

Gospodarski minister Zdravko Počivalšek (desno) in namestnik generalnega direktorja finančne uprave Peter Grum pričakujeta, da pri unovčevanju turističnih bonov ne bo prihajalo do zlorab. / Foto: Simon Šubic

žil namestnik generalnega direktorja Finančne uprave RS (Furs) Peter Grum. Unovčevanje bona bo precej enostavno – z osebno izkaznico ali potnim listom na lokaciji izbranega turističnega objekta v Sloveniji. Gostje bodo receptorju turističnega objekta unovčitev bona napovedali in nato sledili njegovim navodilom. V primerih prenosa bona med sorodniki in unovčevanja bona po tretji osebi (npr. dopustovanje otroka s stricem ali teto, sosedi, športnimi klubi itd.) bo treba imeti s seboj vnaprej podpisane izjave. Obrazci so dosegljivi na spletni strani www.fu.gov.si/turisticniboni/.

Za odločitev vlade, da bo mogoče turistične bone koristiti v več delih pri različnih ponudnikih, gre po besedah ministra Zdravka Počivalška največ zaslug pripisati vztrajnosti kranjske poslanke Mateje Udovč, ki da je predvsem z mislijo na preživetje planinskih koč takšno rešitev »skoraj izsilila«.

Ponudnik nastanitve bo bon unovčil najpozneje v tridesetih dneh prek sistemov eDavki in eTurizem. Nadzor nad ponudniki in upravičenci bosta izvajala Furs in tržni inšpektorat. Za kršitev pravni osebi grozi do štirideset

tisoč evrov kazni, fizičnim osebam pa globa do šeststo evrov.

Ker je v zvezi z rabo turističnih bonov pričakovati veliko vprašanj, so na Finančni upravi vzpostavili tudi klicni center, ki bo na telefonski številki 08 200 1005 deloval od 15. junija.

Direktorica Slovenske turistične organizacije Maja Pak je poudarila, da je turizem v transformaciji na poti do nove normalnosti, ki je tudi priložnost za dodatno krepitev pozicije Slovenije

kot varne, trajnostne in odgovorne destinacije, kar že oglašujejo z znakom Green&Save. Pripravili so tudi priručnik v podporo turističnim podjetjem in destinacijam pri uvajanju varnostnih standardov, trajnostnega ravnanja in predstavljanju Slovenije kot trajnostne in varne destinacije ter v pomoč turistom pri zagotavljanju njihove varnosti in razumevanju prednosti, ki jih nudi Slovenija. »Vesela sem, da je Slovenija kot ena prvih držav na svetu pridobila tudi možnost uporabe znaka Safe Travels (varna potovanja) Svetovnega potovalnega in turističnega sveta,« je dejala. Predstavila

je tudi rezultate vseslovenske komunikacijske kampanje Zdaj je čas. Moja Slovenija za vzpodbujanje domačih gostov k počitnikovanju doma, ki po besedah Pakove dosega odlične odzive strokovne in splošne javnosti.

Iz jezera bodo odstranili ribe

V okviru projekta VrH Julijcev za izboljšanje vrst in habitatnih tipov v Triglavskem narodnem parku (TNP) bodo v drugi polovici junija začeli izvajati izlov rib iz Dvojnega jezera, s čimer bodo izboljšali njegovo stanje.

MATEJA RANT

Bled – Visokogorska jezera so zelo občutljivi in ranljivi življenjski prostori, zato se je z vnosom rib vanje porušilo naravno ravnovesje že tako občutljivega ekosistema in povzročilo, da so se vodne rastline nekontrolirano razmnožile, opozarjajo v javnem zavodu TNP. V okviru projekta VrH Julijcev so si zato za enega izmed pomembnejših ciljev zastavili izboljšanje stanja Dvojnega jezera, obenem pa se bodo posvetili ozaveščanju o tujerodnih vrstah.

Ribe je v Dvojno jezero vnesel človek, saj nobeno od visokogorskih jezer z ribami ni bilo poseljeno po naravni poti. Zato bodo v drugi polovici junija začeli izlov rib, lotili se bodo tudi odstranjevanja alg, je pojasnil Tomaž Kralj iz javnega zavoda TNP. Zaradi rib se je namreč povečal tudi vnos hranil v jezero, kar je prav tako porušilo naravno ravnovesje in povzročilo razraščanje alg. V poletni sezoni bodo po Kraljevih besedah s prostovoljnimi nadzorniki povečali tudi nadzor nad nepravilnimi ravnanji obiskovalcev, med katerimi izstopa predvsem kopanje v jezeru. Na stanje jezera negativno vplivajo še odpadne vode iz koč ob Dvojnem jezeru, zato bodo po besedah Dušana Prašnikarja iz Planinske zveze Slovenije poskrbeli za

Izlova rib iz Dvojnega jezera se bodo lotili tudi z mrežami, kot je ta na fotografiji.

optimizacijo in nadgradnjo obstoječega sistema čiščenja odpadne vode. Za ozaveščanje obiskovalcev Dvojnega jezera pa bodo vzpostavili informacijski kotiček v Koči pri Triglavskih jezerih in informacijske table ob jezeru, ozaveščanju je namenjen tudi dokumentarno-izobraževalni film.

Za izlov rib bodo poskrbeli v Zavodu za ribištvo Slovenije. Po besedah Mihe Ivanca so bile leta 1991 v jezero naseljene jezerske zlatovčice, pred nekaj leti pa so bili vnosi še pisanci, domnevno kot vaba za zlatovčice. »Ribe smo iz Dvojnega jezera v preteklosti že poskušali izloviti, in sicer v letih 1999 in 2000, izlovi pa zaradi pomanjkanja

finančnih sredstev niso bili izpeljani do konca.« V okviru projekta VrH Julijcev zdaj načrtujejo izlov v več fazah. Letos poleti se bodo posvetili intenzivnemu izlovu pisancev, v prihodnjih dveh letih pa še jezerske zlatovčice. Izlov bodo izvajali z ribjimi pastmi, mrežami in električno. Izboljšanje stanja Dvojnega jezera je le del 3,7 milijona evrov vrednega projekta VrH Julijcev, a je prepoznana kot eden prednostnih in najtežjih ciljev, je pojasnil Andrej Arih iz javnega zavoda TNP. Projekt sicer sestavlja osem vsebinskih sklopov, povezuje pa devet partnerjev, pri čemer javni zavod TNP nastopa kot vodilni partner.

S tujerodnimi vrstami v parku se sicer v javnem zavodu TNP ukvarjajo že več let, je opozorila Tanja Menegalijska. Na območju parka so tako opredelili 23 tujerodnih vrst na skoraj 1700 lokacijah, pri čemer so samo lani odkrili tristo novih lokacij. Zaradi podnebnih sprememb in spremenjene rabe prostora po njenih besedah obstaja bojazen, da bodo na to območje prišle še nove tujerodne vrste. Veliko pozornosti namenijo njihovega odstranjevanju, kar pa je izredno težavno in dolgotrajno. »Zato je pomembno prepoznavanje tujerodnih vrst in ozaveščanje ter hitro ukrepanje za preprečevanje njihovega širjenja.«

Spodbujajo javni prevoz

◀ 1. stran

Novost so prevozi na klic, ki bodo vzpostavljeni na liniji Srednja vas–Voje in se bodo izvajali po predhodni rezervaciji – junija in septembra ob koncih tedna in praznikih, julija in avgusta pa vsak dan.

Novost je tudi linija iz Bohinjske Bistrice do jezera skozi Zgornjo dolino, ki je bila vzpostavljena na pobudo občanov zaradi slabe pokritosti Zgornje doline z rednimi linijami. Izvajati se bo začela po sprostitev zapore ceste v Zgornji dolini. Linijo Kristal–jezero–Ukanc pa letos dvakrat dnevno, zjutraj in zvečer, podaljšujejo do slapa Savica.

Lani so sicer v Bohinju z brezplačnimi prevozi

prepeljali več kot petdeset tisoč potnikov, predvsem turistov, letošnji cilj pa je v javni prevoz vključiti tudi čim več domačinov. Zato v sklopu

eni strani ter odgovarjal povečanemu obisku destinacije v turistični sezoni na drugi strani, še poudarjajo v Bohinju.

Za razliko od lani bodo avtobusi ustavljeni na vseh avtobusnih postajah, kjer poteka linija. Novost so prevozi na klic na liniji Srednja vas–Voje in nova linija iz Bohinjske Bistrice do jezera skozi Zgornjo dolino, ki je bila vzpostavljena na pobudo občanov. Linijo Kristal–jezero–Ukanc letos dvakrat dnevno, zjutraj in zvečer, podaljšujejo do slapa Savica.

projekta Samba pripravljajo zasnovo koncepta optimizacije javnega potniškega prometa v Bohinju, in sicer z željo, da se vzpostavi učinkovit in optimalen javni prevoz po Bohinju, ki bo pokrival celoletne potrebe občanov na

Še naprej ostaja eno od osrednjih prizadevanj tako občine kot Turizma Bohinj zmanjševanje pritiska prometa na jezero z okolico. Zato za letošnjo sezono napovedujejo zaprtje polovice parkirišča Labora

neposredno ob Bohinjskem jezeru, kjer sicer že kmalu načrtujejo zmanjšanje števila parkirnih mest za približno tristo in na dolgi rok za približno petsto parkirnih mest. Dodatne možnosti za parkiranje pa bodo že letos zagotovili na zgornjem platuju parkirišča na Kobli v Bohinjski Bistrici. Vsa aktualne informacije o prometu sicer obiskovalci lahko spremljajo na spletni strani promet.bohinj.si.

Sicer pa bodo tudi letos skupaj s Turizmom Bohinj in TNP pripravili Promocijski dan umirjanja prometa, tokratni bo že drugi po vrsti. Načrtujejo ga za soboto, 11. julija, spremenjeni prometni režim pa bo vzpostavljen na relaciji od Ribčevega Laza do slapa Savica.

Kljub nejasnostim bodo vodovod začeli graditi

Še vedno ni jasno, ali bo za krvavški vodovod treba izvesti presojo vplivov na okolje. Projekt, za katerega sta že pridobljeni dve pravnomočni gradbeni dovoljenji, naj sicer ne bi bil ogrožen. V Cerkljah bodo vsak čas začeli graditi.

ALEŠ SENOŽETNIK

Cerklje – Nad projektom Oskrba s pitno vodo na območju Zgornje Save – 1. sklop, kot se uradno imenuje projekt gradnje krvavškega vodovoda za občine Cerklje, Kranj, Šenčur, Vodice in Komenda, že več mesecev visi vprašanje, ali bo potrebna presoja vplivov na okolje, ki jo zahteva agencija za okolje.

Po besedah cerkljanskega župana Franca Čebulja so na zadnjem sestanku, sicer še v času prejšnje vlade, pristojni na ministrstvu za okolje in prostor zagotavljali, da projekt ni ogrožen. A do danes dokončne informacije, ali bo

za 12,4 milijona evrov težak projekt, v katerem bodo zgradili 25 kilometrov vodovoda, ki bo oskrboval več kot trideset tisoč ljudi, potrebna presoja vplivov na okolje, še niso dobili. »V tem trenutku imamo zgolj neuradno informacijo, da naj ne bi bila potrebna, a uradnega dokumenta še vedno nimamo,« nam je povedal Čebulj, ki dodaja, da so doslej pridobili vsa potrebna

Skupno bodo v projektu zgradili 25 kilometrov vodovoda, ki bo oskrboval prebivalce Cerklj, Kranja, Šenčurja, Vodice in Komende.

soglasja in dve pravnomočni gradbeni dovoljenji, v nobenem izmed dokumentov pa ni bila omenjena presoja vplivov na okolje.

»Vse se je začelo s kanalom Co v Ljubljani. Takrat so se očitno nekateri pristojni ustrašili in tudi za druge projekte, ki gredo deloma skozi poplavna ali zaščitena vodna območja, zahtevali pripravo presoje vplivov na okolje. Med te je "padel" tudi naš projekt krvavškega vodovoda, čeprav gre le skozi območja tretje stopnje ogroženosti, poleg tega ne vem, na kakšen način bi lahko vodovod ta območja kakorkoli ogrozil,« še dodaja cerkljanski župan.

Kljub nejasnostim se v Cerkljah, kjer so v prejšnjih letih že zgradili pet kilometrov sistema vodovoda, že pripravljajo na začetek gradnje odseka med vasjo Grad in vodnim zajetjem, k gradnji preostale spremljajoče infrastrukture pa so povabili tudi druge izvajalce. Kot pravi cerkljanski župan, bodo dela začeli vsak čas.

Za krvavški vodovod, pri katerem sicer največji delež investicije prevzema Občina Cerklje, si obetajo tudi pridobitev nepovratnih evropskih sredstev. Vlogo morajo pripraviti do jeseni, nato pa naj bi odločbo o sofinanciranju projekta s strani EU pridobili predvidoma do konca leta.

Prva pohodniška etapa

SUZANA P. KOVAČIČ

Kranjska Gora – V soboto, 13. junija, se bodo začeli Dnevi Juliane 2020 s prvo pohodniško etapo Kranjska Gora–Mojstrana. Odhod bo ob 9. uri izpred Turistično-informacijskega centra Kranjska Gora, parkirišča so v bližini. Približno osem kilometrov dolga pot bo vodila iz Kranjske Gore v Srednji Vrh, do Gozda - Martuljka in do spodnjega Martuljkovega slapu. Pohod je označen kot srednje zahteven, potrebni so pohodni čevlji in primerne obleke. Vrnitev v Kranjsko Goro bo z javnim prevozom (ta je plačljiv). Prijave sprejemajo na e-naslovu info@kranjska-gora.eu.

Celotna pohodniška pot Juliana Trail je dolga 270

kilometrov, razdeljena je na 16 etap. V štirih koncih tedna (sobotah in nedeljah) vse do 5. julija bodo udeleženci v brezplačno organiziranih pohodih v organizaciji Skupnosti Julijske Alpe spoznali različne oblike te poti v družbi vodnikov in spremljevalcev, ki jih bodo pričakali na izhodiščnih mestih. Vsakič bo izveden en pohod na gorenjski in en pohod na primorski strani Julijskih Alp. Nekateri pohodi zahtevajo dobro telesno pripravljenost, nekateri so primerni tudi za bolj začetne korake. Pri vsakem pohodu posebej boste našli podrobnosti o težavnosti, trajanju, prevozih in možnostih parkiranja. Zaradi lažje organizacije so potrebne predhodne prijave.

Sprememba meje

DANICA ZAVRL ŽLEBIR

Škofja Loka – Za kranjskim je tudi škofjeloški občinski svet sprejel osnutek odloka o spremembi meje med naseljem Šutna in Crngrob. Po njem bodo del naselja Šutna, ki je doslej sodil v kranjsko občino, priključili območju Crnogroba v občini Škofja Loka. Gre za nenaseljeno območje, kjer poteka lokalna cesta od Dorfarij do Crngroba. Del ceste je doslej sodil v kranjsko občino, odslej bo v škofjeloško, ki jo tudi upravlja in

vzdržuje, tako da gre pri cestnem odseku v dolžini 350 metrov dejansko za ureditev obstoječega stanja, kot je na seji škofjeloške občinskega sveta povedala Tatjana Bernik z oddelka za okolje, prostor in občinsko redarstvo. Občini sta kot predlagateljici sporazumno vložili predlog na geodetsko upravo za ureditev meje med občinama, za kar sta tudi pridobili pozitivno mnenje. Župan Tine Radinja je ob potrditvi spremembe dejal, da je ta del ceste tudi nujno potreben rekonstrukcije.

Nad Koroško Belo so prižgali kopo

V petek so na kopišču nad Koroško Belo prižgali kopo in v naslednjih dneh bodo v njej kuhali oglje, ki ga bodo nato razdelili med vaščane.

URŠA PETERNEL

Koroška Bela – Tradicijo kuhanja oglja ohranjajo fantje iz KD Možnar Koroška Bela, oglarstvo pa je dejavnost, ki je vpisana tudi v register nesnovne kulturne dediščine v Sloveniji. Danes kuhanje kope na Koroški Beli predstavlja zgolj obujanje običajev iz preteklosti, včasih pa so oglje potrebovali v železarni, tistega iz leske ali črnega dreva pa za izdelavo smodnika.

Kot je povedal Črt Laharnar, predsednik KD Možnar, morajo po prižigu kope vzdrževati ogenj, da zagori celotna notranjost kope. Znak, da začenja nastajati oglje, je moder ali rjav dim, ki se kadi iz kope. »Dokler se kadi bel dim, iz lesa

Fantje iz KD Možnar skrbijo za ohranjanje tradicije oglarstva.

izhaja para, ko pa je dim moder ali rjav, to pomeni, da je vsa voda izparela in je začelo nastajati oglje,« je povedal. Takrat luknje zaprejo in čakajo, da se kopa skuha. Ko je oglje skuhan, kopo pustijo 14 dni, da se ohladi, potem pa jo podrejo in tako dobijo oglje.

Da bi tradicijo spoznali tudi najmlajši, so člani KD Možnar lani pripravili predstavitev za otroke v domačem vrtcu in osnovni šoli in jim podarili oglje, ki so ga potem uporabili pri likovnem ustvarjanju. Letos so žal že dogovorjene predstavitve zaradi epidemije morali odpovedati, kljub temu pa upajo, da bodo v prihodnje to dejavnost še lahko predstavljali najmlajšim.

Možen bo pogreb z raztrosom pepela

SUZANA P. KOVAČIČ

Kovor – V občini Tržič je že skoraj desetletje možen pogreb z raztrosom pepela pokojnika na pokopališču v Križah, po novem bo to možno tudi na pokopališču v Kovorju. Urejeno je

novo polje za raztros pepela, okolica je urejena s cipresami in ograjeno nišo za smetnjake, postavljeni so betonski podstavki in kamnite plošče z napismi. »Zanimanje za pogreb z raztrosom pepela se povečuje predvsem med starejšimi

občani, saj tak pokop ne zahteva nobenega vzdrževanja groba in zanj ni treba plačati najemnine,« so sporočili iz Komunale Tržič, ki upravlja štiri pokopališča v občini. Na pokopališču v Križah so imeli do sedaj okrog deset odstotkov

pogrebov z raztrosom pepela. Skupna vrednost novega prostora za zadnje slovo na pokopališču v Kovorju znaša nekaj več kot 14 tisoč evrov, od tega je slabih sedem tisoč evrov zagotovila občina, preostalo pa Krajna skupnost Kovor.

Baufirma in Graz sucht für verschiedene Bauprojekte in Österreich: <ul style="list-style-type: none">• VOLLWÄRMESCHUTZ-PARTIE• TROCKENBAU-PARTIE• INNENPUTZPARTIE Die Tätigkeit umfasst sämtliche Bauarbeiten wie Neubau, Altbausanierungen und auch Teilprojekte. Wir freuen uns auf Ihre Rückmeldung: RA BAU GMBH Kärntner Straße 469 A-8054 Graz 0043 664 160 13 09 office@rabau.at	Gradbeno podjetje iz Gradca išče za različna gradbena dela v Avstriji sledeče DELOVNE SKUPINE: <ul style="list-style-type: none">• ZA IZDELAVO TOPLITNO IZOLACIJSKIH FASAD• ZA SUHOMONTAŽNA DELA• ZA IZDELAVO NOTRANJEGA OMETA Obseg dela: novogradnje in sanacije objektov. Prosimo, javite se nam na: RA BAU GMBH Kärntner Straße 469 A-8054 Gradec 0043 664 160 13 09 office@rabau.at
--	---

FELDBACH - GRADEC/GRAZ
Na avstrijskem Štajerskem - zaposlimo:
STATIKA m/ž
(STATIKER)
Pogoj je ustrezna izobrazba (npr. zaključena fakulteta za gradbeništvo). Delo obsega izvajanje gradbenih projektov v Feldbachu ali Gradcu. Ustrezne delovne izkušnje so prednost, niso pa pogoj. Mesečna plača od 2.300,00 EUR bruto (po kolektivni pogodbi) do 5.300,00 EUR bruto. Plača je odvisna od kvalifikacije in delovnih izkušenj. Veselimo se vaše vloge v nemščini na:
LUGITSCH UND PARTNER ZT GMBH
Mozartweg 1, A-8330 Feldbach
office@zt.lugitsch.at

Za razvoj najbrž manj denarja

Na prvi letošnji seji Sveta gorenjske regije so se župani seznanili tudi s potekom pandemije covid-19 na Gorenjskem in pripravo novega regionalnega razvojnega programa.

SIMON ŠUBIC

Kranj – Gorenjski župani so v sredo na prvi letošnji seji Sveta gorenjske regije obravnavali kar devet vsebinskih točk. Med drugim so se seznanili s stanjem in ukrepi v zvezi s pandemijo covid-19, zaradi katere so na Gorenjskem do konca maja umrli štirje okuženi.

Preverili so tudi izvajanje Dogovora za razvoj gorenjske regije, za katerega sta januarja gospodarski minister Zdravko Počivalšek in predsednik Razvojnega sveta gorenjske regije Stanislav Bobnar podpisala drugo dopolnitev v višini 25,9 milijona evrov sofinanciranja, s katero je bila potrjena sprememba trinajstih obstoječih,

izvedba dveh dodatnih in izbris dveh projektov dogovora. Župani so sklenili, da regija pristopi k tretji dopolnitvi dogovora, v katero bodo vključili dodatne projektne predloge in bistvene spremembe projektov, ki so že del dogovora.

Franja Gabrovšek Schmidt, vodja priprave Regionalnega razvojnega programa Gorenjske 2021–2027, je predstavila prvi osnutek programskega dela dokumenta, ki vključuje ukrepe in regijske projekte. Opozorila je, da bo imel na prihodnji regijski razvojni program, kot kaže, ključni vpliv predviden velik padec višine sredstev, ki bodo v finančni perspektivi 2021–2027 na voljo za Kohezijsko regijo

Zahodna Slovenija, katere del je tudi Gorenjska.

Mestno občino Kranj je svet regije potrdil za izvajalno javnega razpisa za izbor regionalne razvojne agencije za opravljanje splošnih razvojnih nalog v regiji za naslednje programsko obdobje. Takšen postopek izbora bodo na podlagi zakona o skladnem regionalnem razvoju izvedli prvič doslej, je pojasnil Rok Šimenc, direktor zdajšnje Regionalne razvojne agencije Gorenjske – BSC Kranj.

Seznanili so se tudi s projektom Alptrees, v katerega je kot partner vključena Razvojna agencija Sora in naslavlja tujerodne drevesne vrste, in s pobudo za ustanovitev gorenjskega centra

Zveze za tehnično kulturo Slovenije, kjer izobražujejo mlade na področju tehničnih veščin in naravoslovnih ved. Sprejeli so še pobudo, da se projekt Zagotavljanje trajnostne lokalne in ekološke prehranske samooskrbe vodi na regionalni ravni ter se pripravi predlog strateškega projekta in prijavi na razpis LAS Gorenjska košarica.

Župani so se seznanili še z aktivnostmi Sveta Trajnostnega energetskega načrta in aktivnostmi za vzpostavitev Centra za energetske učinkovitost in trajnostno mobilnost, prejeli pa so tudi informacijo o programu Gorenjske paliativne mreže, ki jo postopoma gradi društvo Palias, in o predlogu letnega financiranja dejavnosti.

Tudi inovativnost vez vseh generacij

V Iskratelu prihodnji teden pripravljajo teden inovativnosti, ki bo minil v znamenju povezovanja generacij, šolstva in gospodarstva.

SIMON ŠUBIC

Kranj – V kranjskem Iskratelu bodo med 15. in 18. junijem pripravili Teden !Novativnosti, ki je bil sicer predviden že v aprilu, a so ga zaradi epidemije covid-19 prestavili. »Prirojena radovednost skupaj z entuziazmom in domišljijo je pogoj za razvoj inovativnosti. Ta pa je gonilo družbenega napredka in trajnostne družbe,« so večdnevni dogodek

Severni Makedoniji (Iskra-raltel in ITS Iskratel) povezali mlade in strokovnjake iz Slovenije in tujine. K sodelovanju vabijo študente, strokovnjake in zagonska podjetja, ki jih zanima svet prihodnosti, ki ga poganjata internet stvari in umetna inteligenca. V !N izzivu za mlade (!N Challenge Junior) pa bodo srednješolci in zaposleni v Iskratelu iskali možnosti, kako s preprostimi osebnimi medicinskimi pri-

Teden inovativnosti je nadgradnja lanskega (prvega) Iskratelovega dneva inovativnosti, na katerem so gostili več kot dvesto obiskovalcev iz vse Slovenije, približno polovico je bilo dijakov in študentov. / Foto: Tina Dokl (arhiv GG)

napovedali v podjetju, kjer je inovativnost ena izmed ključnih kompetenc vseh zaposlenih, vedoželjnost pa ena izmed treh vrednot podjetja, ki gradi Iskratelovo povezovalno organizacijsko kulturo.

V Iskratelu želijo v okviru inovativnosti povezati vse generacije. Projekt Medgeneracijski !n izziv, namenjen osnovnošolcem in njihovim starim staršem, se zaključuje v ponedeljek, v tednu inovativnosti pa bodo pripravili še hekatona !N Challenge junior za srednješolce ter !N International Challenge za študente in strokovnjake. Nanju se lahko prijavite le še danes na Iskratelo- vi spletni strani (www.iskratel.com/si/juniorchallenge in [/www.iskratel.com/en/internationalchallenge](http://www.iskratel.com/en/internationalchallenge)).

Z mednarodnim izzivom !N International Challenge bodo v sodelovanju s hčerinskima podjetjema v Rusiji in

pomočki izboljšati in podaljšati aktivnosti ter dobro počutje ljudi, hkrati pa izboljšati kakovost življenja starejšim, invalidnim ali bolnim osebam.

Na osrednjem dogodku tedna, Dnevu !Novativnosti, bodo 18. junija dopoldan pripravili jutranji izobraževalni dogodek o omrežju 5G za zaposlene v skupini Iskratel, za ravnatelje in učitelje srednjih šol pa virtualno okroglo mizo o inovativnosti kot vezi med šolstvom in gospodarstvom. Popoldan bosta o pomenu inovativnosti in povezovanja v sodobnem voditeljstvu na !N pogovoru spregovorila predsednica Združenja Manager Medeja Lončar, sicer direktorica Siemens Slovenija in predsednica uprave Siemens Hrvatska, in glavni direktor Iskratela Željko Puljič. Razglasili bodo tudi zmagovalni ideji izziva za mlade in mednarodnega izziva.

Zbirali bodo odpadno elektronsko opremo

Škofja Loka – Prihodnjo soboto, 20. junija, bo v Škofji Loki že tradicionalna akcija mobilnega zbiranja odpadne električne in elektronske opreme. Akcija se bo začela ob devetih dopoldne na Kapucinskem trgu (nasproti glavne avtobusne postaje). Tam bo mogoče do opoldneva brezplačno oddati: štedilnike, pralne stroje, hladilnike, računalnike, pečice, mikrovalovne pečice, igrače, orodje, televizorje, radie, monitorje, male aparate, sijalke in baterije. Vso zbrano električno in elektronsko opremo bodo oddali v reciklažo. Oddati pa bo mogoče tudi stare in še delujoče aparate in take, ki so potrebni manjšega popravila in jih bodo dali v ponovno uporabo. Organizatorji akcije so: ZEOS v sklopu Life projekta Gospodarjenje z e-odpadki, Loška komunala in Občina Škofja Loka v sklopu projekta Loško je ekološko.

Začenja se pašna sezona

Velika planina – Velika planina bo v soboto, 13. junija, dobila svoje poletne prebivalce, saj bodo okoliški kmetje ta dan gor prignali ali pripeljali krave, za katere bodo pastirji skrbeli vse do prve polovice septembra. V družbi Velika planina ta konec tedna za obiskovalce zato pripravljajo več dogodkov. Že danes, 12. junija, svoja vrata odpira pastirski muzej v Preskarjevi bajti, kjer bo ogled do nedelje brezplačen. V nedeljo, 14. junija, pa pripravljajo brezplačni vodeni ogled po Veliki planini z lokalnim vodnikom. Zbor bo na najvišji točki planine na Gradišču (vrh sedežnice) ob 10.30, ogled pa se bo zaključil ob 13.30 na zelenem robu. Lokalni vodnik bo udeležence popeljal skozi pastirsko naselje, jim razkazal pastirski muzej, kapelo Marije Snežne, jamo Vaternico ter druge naravne in kulturne znamenitosti planine.

ISKRATEL

Medgeneracijski !N izziv

Bodi vedoželjen/-a!

Izziv za vnukinjo/vnuka

Vedoželjnost je ...

Vedoželjna oseba je ...

Izziv za babico/dedka

Iz otroštva se kot največje novosti/inovacije spomnim ...

1. nagrada: Delavnica »Kreativno skozi šivankino uho« v šoli oblikovanja in šivanja, Maryna's Quilt Studio & More
2. in 3. nagrada: Pravljice nekdanje Jugoslavije in slovenskih narečij ter praktično darilo

Odgovore pošljite do vključno 15. 6. 2020 na naslov Iskratel, d. o. o., Kranj, Ljubljanska c.24a, 4000 Kranj, s pripisom »Za nagradni natečaj«.

Podpisani babica/dedek in zakoniti zastopnik vnukinje/vnučka se s podpisom tega obrazca prijavljam na nagradni natečaj podjetja Iskratel, d.o.o., Kranj, v katerem bodo izbrani najizvirnejši odgovori na temo vedoželjnosti. Izmed vseh prispelih odgovorov bo izrebranih 20 odgovorov. Izmed teh bo tričlanska komisija izbrala tri najizvirnejše, ki bodo prejeli praktično nagrado. Seznanjen sem, da bo podjetje Iskratel, d.o.o., Kranj, za namen izvedbe nagradnega tečaja na pogodbeni podlagi obdelovalo moje osebne podatke (ime in priimek) in osebne podatke vnukinje/vnučka (ime in priimek, naslov, starost in naziv šole, ki jo otrok obiskuje). Prav tako sem seznanjen, da bodo avtorji izbranih treh najizvirnejših odgovorov (ime babice/dedka ter ime, kraj bivanja in starost vnukinje/vnučka) za namen promocije na podlagi legitimnega interesa podjetja objavljeni v časniku Gorenjski glas, v torek, 23. 6. 2020. Če se z objavo ne strinjam (pravica ugovora), bom o tem obvestil podjetje Iskratel, d.o.o., Kranj, najkasneje ob oddaji obrazca. Osebnosti vseh sodelujočih v nagradnem natečaju bodo po končanem natečaju (zaključek objave) izbrisani. Seznanjen sem, da imam dotlej pravico pri podjetju Iskratel, d.o.o., Kranj, zahtevati dostop do osebnih podatkov in popravek ali izbris ali omejitev obdelave osebnih podatkov in pravico do prenosljivosti.

Ime in priimek otroka: _____ Ime in priimek babice/dedka: _____

Starost in šola, ki jo otrok obiskuje: _____, _____

Naslov prebivališča: _____

Podpis babice/dedka: _____

Ime, priimek in podpis zakonitega zastopnika: _____

Jutri čiščenje v Preddvoru in okolici

Preddvor – V občini Preddvor bo jutri, 13. junija, čistilna akcija. Začenja se ob 8.30, ko se bodo udeleženci zbrali na 15 zbirnih mestih. Vrečke in rokavice bodo zagotovili vodje akcije na zbirnem mestu. Organizatorji sporočajo, naj udeleženci poskrbijo za primerno obutev in dobro voljo, ob koncu akcije bo kot vsako leto tudi malica.

V pričakovanju obiskovalcev

Na Starem vrhu so čas epidemije izkoristili za pripravo na novo poletno sezono, tako da obiskovalce pričakujejo tudi z novimi pridobitvami.

MATEJA RANT

Stari vrh – V Turističnem društvu (TD) Stari vrh so za tišje, ki je zavladalo med epidemijo novega koronavirusa, koristno izrabili tudi za popestritev turistične ponudbe. Družinski park Grebljica ima novo progo, primerno za najmlajše, zaživelo je teniško igrišče, obnovili so nekatere pohodne poti po Starem vrhu in okolici ter dodali smerne oznake, povezali pa so se tudi ponudniki turističnih storitev, pri katerih bo mogoče unovčiti turistične vavčerje.

»Narava je imela v preteklih dveh mesecih možnost,

in preuredili, tako da obiskovalcem in turistom že lahko ponudimo kar nekaj novih pridobitev,« je razložila Hermina Jelovčan iz TD Stari vrh. V Družinskem parku na Grebljici, ki so ga odprli že v začetku maja, so uredili novo progo, ki je primerna za otroke od četrtega leta dalje. Na novo so uredili teniško igrišče na Starem vrhu, ki je po besedah Hermine Jelovčan že dobro obiskano, po poteh po okoliških hribih pa se obiskovalci po novem lahko sami ali v spremstvu vodiča zapeljejo z najetimi električnimi kolesi. »Pohodne poti so skrbniki obnovili in dodali smerne oznake,

Foto: Hermina Jelovčan

Na razglednih točkah so postavili nove klopi.

na pravilno ravnanje v naravi. »Nove klopi smo postavili tudi v središču Javorij, kjer stoji obeležje meteorita Javorje, s katerim se radi pohvalimo, saj je tretji najden in obenem najtežji meteorit na območju Slovenije.«

K obisku ponovno vabijo tamkajšnja gostišča, kmečki turizmi in kmetije, ki ponujajo pestro izbiro

kulinarike in tudi možnost prenočitve. »Na območju TD Stari vrh je možnosti za prenočitev več kot dovolj, saj imamo na voljo okrog sto postelj.« V njihovih krajih lahko prav vsak najde kaj zase, je še poudarila Hermina Jelovčan – od aktivnega in razgibanega dopusta do umirjenega in sproščujočega počitka.

V sklopu pohodov Od cvetja do jeseni na praznični dan, v četrtek, 25. junija, člani TD Stari vrh pripravljajo pohod Javorje–Žetina–Javorje. »Prehodili bomo del naših lepih krajev, preizkusili nekatere dobrote naših kmetij in obiskali rojstno hišo velikega slikarja Antona Ažbete,« je pojasnila Hermina Jelovčan. Pohod je primeren za vso družino.

da se je malce oddahnila in obnovila svoje moči. Tudi ljudje pod Starim vrhom so v tem času lahko marsikatero stvar obnovili, popravili

na razglednih točkah pa postavili nove klopi,« je pojasnila Hermina Jelovčan. Poti so opremili še z opozorilnimi tablami, ki opozarjajo

Župan sprejel ducat najboljših

DANICA ZAVRL ŽLEBIR

Zgornja Bela – Šolsko leto se je letos končalo drugače kot pretekla leta, učenci so se zaradi epidemije dva meseca šolali od doma in se v šolske klopi postopoma vračali junija. Tudi devetošolci, ki se jim šolsko leto že običajno končuje prej kot drugim učencem, so se po izteku epidemije v šolo vrnili le za krajši čas. Ostali so tudi brez valeta.

Najboljše med tistimi, ki končujejo šolanje, vsako leto povabi na sprejem župan domače občine.

V Preddvoru je bilo tudi letos tako. Župan Rok Roblek je sprejel in izročil pohvale za odličnost v času osnovnega šolanja dvanajstim devetošolcem Osnovne šole Matije Valjavca Preddvor. Iz 9. a razreda so bili najboljši: Zala Meglič, Urša Merljak, Jakob Sitar in Neža Uršič, njihova razredničarka je bila Mojca

Žepič. V 9. b razredu, kjer je bila v tem šolskem letu razredničarka Jeli Cuderman, pa so se najbolj izkazali naslednji učenci in učenke: Ana Avsec, Neja Bobnar, Zoja Bobnar, Bine Grilc, Tereza Lombar, Gregor Rogelj, Eva Tofant in Jošt Prestor. Srečanja, ki je potekalo na terasi Gostilne Bizjak na Zgornji Beli, se je z najboljšimi v letošnji generaciji udeležil tudi ravnatelj šole Bogdan Sušnik.

Župan Rok Roblek je čestital najboljšim v generaciji, ki letos končuje osnovno šolanje, in jih nagradil. / Foto: Tina Dokl

Sodelovanje za mobilnost

Medregionalno sodelovanje in izmenjava znanja sta bistvenega pomena za uspeh priprave aktivnosti za pospeševanje uvajanja mobilnosti na alternativne vire goriv v evropskih državah.

VILMA STANOVNIK

Kranj – Konec lanskega leta je bil pomemben mejnik za transnacionalni projekt Električna mobilnost kot gonilna sila za podporo instrumentov politik za trajnostno mobilnost. Projekt je sofinanciran s strani ESRR, program INTERREG Europe.

Celoten konzorcij je uspešno predal osem osnutkov regionalnih akcijskih načrtov in enega nacionalnega. Ti strateški dokumenti, osredotočeni na mobilnost na alternativna goriva in zlasti na e-mobilnost, predstavljajo osnovo za končne rezultate projekta. Projektni partnerji iz Italije, Romunije, Norveške, Finske, Grčije, Latvije, Belgije in Slovenije pri pripravi akcijskih načrtov sodelujejo s skupinami zainteresiranih strani. Akcijski načrti, izdelani v prvi fazi projekta, so namenjeni izboljšanju različnih instrumentov regionalnih politik partnerja, običajno regionalnega ali, v primeru Slovenije, nacionalnega operativnega programa. Partnerji so se s svojim instrumentom politike

zavezali, da bodo izvajali ukrepe, opisane v akcijskih načrtih, in njihovo izvajanje spremljali dve leti po zaključku projekta.

Kot pravijo pri Regionalni razvojni agenciji Gorenjske BSC Kranj, je pri tem pomembno omeniti, da sta medregionalno sodelovanje in izmenjava znanja bistvenega pomena za uspeh priprave poenotenih aktivnosti za pospeševanje uvajanja mobilnosti na alternativne vire goriv v evropskih državah. Projektni partnerji so k izvedbi projekta in izmenjavi znanj vključili najpomembnejše zainteresirane strani. Nacionalne, regionalne in lokalne oblasti, ponudniki storitev mobilnosti in energetske storitev, univerze, sektorske agencije in predstavniki združenj uporabnikov trajnostne mobilnosti so skupaj sodelovali pri iskanju najpomembnejših in najbolj inovativnih praks na evropski ravni, ki jih partnerji lahko prenesejo in sprejmejo v akcijskem načrtu. Dobre prakse so v angleškem jeziku zbrane v knjigi, ki je brezplačno dostopna na spletu.

Babi servis in počitniško varstvo

Komenda – Po prekinitvi zaradi pandemije v Zavodu Medgeneracijsko središče Komenda znova začenejajo aktivnosti. Tako se pričenejajo Babi servis, občasno brezplačno varstvo otrok na domovih, ki ga izvajajo mlajše upokojenke. Od 29. junija do 3. julija pa bodo v Krekovem središču v Komendi izvedli poletno počitniško varstvo z delavnicami za otroke do desetega leta starosti. Z izjemo prispevka za malico bo počitniško varstvo brezplačno.

Projekt Prostofer tudi v Trziču

Tržič – »O projektu Prostofer smo na občini Tržič začeli razmišljati na pobudo krajevnih skupnosti Podljubelj in Ravne, kjer občani nimajo na voljo pogostih avtobusnih povezav. Tudi v oddaljenih Jelendolu in Lomu živi veliko starejših, ki so za prevoz v dolino odvisni od drugih,« je povedal tržiški podžupan Dušan Bodlaj pred predajo ključev avtomobila prostovoljnemu voznikom. Projekt Prostofer je trajnostni vseslovenski prostovoljski projekt za mobilnost starejših, od prvega julija dalje bodo prevoze izvajali tudi v tržiški občini. Storitev bo za uporabnike brezplačna, tri dni pred zelenim prevozom do zdravstvenih in drugih javnih ustanov bo treba samo poklicati v klicni center na brezplačno številko 080 10 10. Vozilo za ta namen zagotavlja Občina Tržič, prvi klic za naročilo prevoza bodo v klicnem centru sprejeli že v sredo, 24. junija.

www.posta.si

Spoštovani uporabniki poštnih storitev,

obveščamo vas, da v **začetku julija 2020 spreminjamo delovne čase pošt**, in sicer s **1. julijem delovne čase nekaterih pogodbenih pošt**, s **4. julijem pa na večini ostalih pošt**.

Novi delovni časi pošt bodo objavljeni na **spletni strani www.posta.si** in na **vhodu posamezne pošte**.

Veselimo se vašega obiska.

Pošta Slovenije

Triglav z Domžalami

Nogometaši Kalcerja Radomlje po streljanju enajstmetrovk ostali brez finala pokala.

JOŽE MARINČEK

Kranj – Nogometaši v prvi slovenski nogometni ligi prvenstvo nadaljujejo s tekmi 27. kroga.

Začelo se bo danes ob 18. uri s tekmo med kranjskim Triglavom in Domžalami. Kljub drugačnim napovedim zaradi prenove atletske steze jo bodo Kranjčani lahko odigrali na domači zelenici Športnega centra Kranj. Bo pa zaprta za gledalce. »Za nas je to zelo pomembna tekma v boju, da se izognemo devetemu mestu in s tem dodatnim kvalifikacijam.

Igralci so zdravi in se zavdajo, kaj jih čaka po neuspehu z nogometaši Brava. Gremo po vse tri točke, torej na zmago,« je pred srečanjem povedal vodja članske ekipe Triglava Miloš Avdič.

Med tednom sta bili odigrani tekmi polfinala pokala Slovenije. V finalu se bosta 24. junija na nogometnem igrišču nacionalne nogometne zveze Slovenije na Brdu pri Kranju pomerila Mura in Nafta 1903. Mura je premagala Aluminij (4 : 0), Nafta pa šele po streljanju enajstmetrovk Kalcer Radomlje (5 : 3).

Meta Hrovat s svojo ekipo

Ljubljana – Smučarska zveza Slovenije je objavila sestavo reprezentanc v alpskem smučanju za novo sezono. Vodja vseh alpskih reprezentanc je po novem Janez Slivnik. Novi trener ženske reprezentance bo Sergej Poljšak, ki mu bo pomagal Mitja Kunc. Med spremembami je tudi, da bo Meta Hrovat, naša najboljša smučarka v zadnji zimi, znotraj reprezentance delovala s svojo ekipo. Zanj bosta skrbeli Matija Grašič in Jure Hafner. Grega Koštomaj bo nadaljeval delo s fanti v hitrih disciplinah, njegov pomočnik bo Aleš Gorza. Na čelu moške tehnične ekipe za svetovni pokal, v kateri je tudi Žan Kranjec, bo še naprej Klemen Bergant. Vodja panoge ostaja Miha Verdnik. Sezona svetovnega pokala v alpskem smučanju 2020/21 se bo tradicionalno začela z veleslalomom v Söldnu (24. in 25. oktobra), v koledarju sta tudi tekmi za ženske v Mariboru (16. in 17. januarja) in v Kranjski Gori za moške (13. in 14. marca).

Sezono začenjajo v Preddvoru

V Preddvoru bo od danes do nedelje potekal letošnji prvi članski turnir v odbojki na mivki.

MAJA BERTONCELJ

Preddvor – Ta konec tedna bo potekal prvi letošnji turnir v odbojki na mivki – SportZone Open. Odbojgarska zveza Slovenije je organizacijo zaupala prirediteljem iz Preddvora, Športnemu društvu Fitko na čelu s Sašem Ropom, direktorjem in vodjo tekmovanja.

»Igralci in igralki si po vseh teh treningih, ki so jih opravili individualno v času karantene in tudi na mivki, odkar je to dovoljeno, zares želijo tekmovali. Ob tem pa velja poudariti, da bodo organizatorji v celoti upoštevali priporočila Nacionalnega inštituta za javno zdravje,« je pojasnil Jasmin Čuturič, koordinator in tehnični vodja za odbojko na mivki pri Odbojgarski zvezi Slovenije.

Zanimanje za odbojko na mivki je v Sloveniji v zadnjih letih veliko, tudi med mladimi odbojkarji, ki se vsako leto množično udeležujejo tekmovanj za državno prvenstvo. Zaradi okoliščin se je iz dvoran na mivko preselilo tudi veliko prvotligaških igralcev in reprezentantov,

Foto: Primož Piculin

Slovenski odbojkarji na mivki v članski konkurenci začenjajo domačo tekmovalno sezono.

zato Čuturič pričakuje udeležbo kakovostnih dvojic. »Menim, da se v Preddvoru obeta tekmovalna zares visoki ravni, in prepričan sem, da bo turnir pritegnil veliko pozornosti. Hkrati bo dal zagon tudi drugim organizatorjem, da se odločijo za podoben korak, pa čeprav turnirjev ne bodo mogli izpeljati v takšni obliki, kot so bili doslej vajeni. V vsakem

primeru bo uvodni turnir lepa popotnica za uspešno sezono v odbojki na mivki, sploh ker so organizatorji poskrbeli za nagradni sklad in prvič doslej tudi za neposredne prenose tekem. Ogle dati si jih bo moč na platformi SportZone in to bo velika dodana vrednost.

Turnir v Preddvoru se bo s kvalifikacijami začel danes, 12. junija, ob 15. uri.

Jutri bo od 10. ure skupinski del tekmovanja, izločilni boji od četrtfinala dalje pa bodo v nedeljo od 10. ure. Ženski finale bo ob 17. uri, moški pa ob 18. uri. Točke, ki si jih bodo priigrali igralci in igralki, bodo že štejele za slovensko lestvico, ki bo pomembna tudi za nastop na državnem prvenstvu. Tega bo med 23. in 25. julijem gostil Kranj.

Novinarka, ki je peš raziskala svojo občino

Alenka Teran Košir je v času omejitve gibanja med občinami v dvanajstih etapah peš obiskala vseh petintrideset naselij v občini Tržič. »V prvi vrsti je šlo za raziskovanje občine, ki je iz avta ne moremo videti in doživeti, nikakor pa ne za nizanje kilometrov ali lovljenje kakšnih rekordov,« pojasnjuje.

MAJA BERTONCELJ

Bistrica pri Trziču – Alenka Teran Košir je novinarka spletnega portala Siol. V času epidemije covid-19 je pisala tudi o športnih podvigih slovenskih športnikov in rekreativcev, ki jih ni bilo malo. Lotila pa se ga je tudi sama. Peš je obiskala vsa naselja v njeni domači občini Tržič.

Šport in rekreacija sta vam blizu. Zgolj službeno ali tudi sicer?

Šport spremljam že od nekdaj, vedno bolj v vlogi opazovalca kot tistega, ki podira rekorde, gara in se poti na snežni strmini, parke tu, blazinah, tartanu in podobno. V mlajših letih sem bila najbolj zagreta za alpsko smučanje – verjetno tudi na račun dejstva, da prihajam iz kraja, kjer je odraščal in se smučarsko kalil Bojan Kržaj – in smučarske skoke, danes pa me najbolj pritegneta športno plezanje in kolesarstvo.

Obvezen je bil fotografski postanek pri vsaki krajevni tabli. Na sliki Alenka Teran Košir pred tablo Bistrice pri Trziču, kjer živi. / Foto: osebni arhiv, Peter Podobnik

Peš ste obiskali vsa naselja v svoji domači tržiški občini. Kako je prišlo do odločitve?

V času zaprtih občinskih meja sem imela nekaj prostih dni. Ko so me kolegi hecali, kam bom šla na dopust, sem se domislila, da bi se odpravila kar po domači občini. Nikoli prej nisem razmišljala o njeni kvadraturi, zato

sem bila ob pogledu na zemljevid precej presenečena. Tržiška občina meri kar 155 kvadratnih kilometrov, kar predstavlja 0,8 odstotka Slovenije, sestavlja pa jo kar 35 naselij! Razdelila sem jih v dvanajst etap in jih prehodila v obdobju od 28. aprila do 18. maja. Vsaka mi je vzela od dve do štiri ure. Koliko

je bilo kilometrov, ne vem, saj nisem uporabljala nobenih merilnih pripomočkov. Vseh etap nisem začela od doma, saj bi verjetno hodila še danes ... (smeh)

Ste hodili sami ali v družbi?

Večino etap sem prehodila sama (prve etape sem odključala v obdobju stroge

karantene), nekaj s prijateljicami Natašo in Metko, vedno pa s knjižico Vodnik po Trziču z okolico novinarskega kolega Marjana Žiberne v nahrbtniku. Po vzoru Mitje Lavtarja iz Dupelj, ki je obiskal vseh 6036 slovenskih krajev, je bil seveda obvezen fotografski postanek pri vsaki krajevni tabli.

Kakšen je bil vaš cilj?

V prvi vrsti je šlo za raziskovanje občine, ki je iz avta ne moremo videti in doživeti, nikakor pa ne za nizanje kilometrov ali lovljenje kakšnih rekordov.

Za vas najlepši kotic v tržiški občini?

Na novo sem odkrila Dovžanovo sotesko, ki ima vse: spektakularni predor, ki je letos praznoval 125 let, zgladno urejene učne poti, zavarovane plezalne poti do razgledne točke, hišo legendarnega alpinista Filipa Benceta, plezališče, partizansko tiskarno oz. tako imenovano Partizansko tehniko Kokrškega odreda,

skrito v bližnjem gozdu, in še marsikaj.

Tržiška občina ima tudi hribovit del. Naslednji izziv?

Da, absolutno. Hribi so moja velika ljubezen, verjetno kar prva na področju rekreacije. Le razmisliti moram, kako se ga lotiti ... Moroda pohod po najlepših tržiških razglednih točkah?

V času epidemije covid-19 so se ljudje lotevali številnih športnih izzivov. Vas je kdo posebno navdušil?

Najbolj posrečeni so se mi zdeli kolesarski ali tekaški izzivi znotraj manjših občin. Nekdo se je na primer lotil tekaškega maratona in 333-kilometerskega kolesarjenja po najmanjši slovenski občini Odranci, ki meri skupaj zgolj 6,9 kvadratnega kilometra. Seveda pa občudujem tudi vse, ki se lotijo izziva everesting. Neverjetno, od kod črpajo energijo in motivacijo, da na enem in istem klanecu nizaajo višinske metre v višini Mount Everest. Poklon.

Hotel bo sameval še naprej

Nekdaj priljubljeni hotel Šimnovec na Veliki planini že vrsto let propada, lastniki pa pravijo, da nimajo posluha soglasodajalcev za obnovo, zato se s projektom trenutno niti ne ukvarjajo.

JASNA PALADIN

Velika planina – Hotel Šimnovec, ki stoji le streljaj od zgornje postaje nihalka, je danes le še senca nekdanjega turističnega objekta, saj že vrsto let propada. Niti finančna družba Aedium Fabulae iz Ljubljane, ki je objekt leta 2003 kupila od družbe Žurbi Team, s temeljito obnovo in novimi vsebinami ni uspela.

»Nekaj let od datuma nakupa smo poskušali pridobiti vsa potrebna dovoljenja za celovito obnovo objekta, a na žalost pri soglasodajalcih nismo našli pripravljenosti sodelovanja pri iskanju skupnih konstruktivnih rešitev, tako da se je, zaradi nepremičninske krize, ki je sledila, projekt ustavil in trenutno v dani situaciji obnova ni smiselna in opravičljiva. V nekaj inšpekcijskih postopkih kmalu po nakupu objekta je bilo prav tako ugotovljeno, da standardov in predpisov ni mogoče zagotavljati, če se ne izvede celovita obnova objekta, ki je bil ob nakupu v zane-marjenem stanju in obratovanja restavracije in kapacitet namestitve ni bilo možno več zagotavljati v skladu z zakonodajo,« so nam odgovorili v družbi Aedium Fabulae, kjer poudarjajo, da so odprti za vsak pametni predlog, ki bi celovito rešil objekt pred propadanjem in oživil turistično dejavnost na Veliki planini.

Gotovo ni zanemarljivo niti dejstvo, da planina nima vodovodnega sistema in so v preteklosti številni že

Nekdanji hotel Šimnovec na Veliki planini že vrsto let sameva in propada.

razmišljali o nujnosti vrtine, a dlje od projektov ni prišlo. Lastniki oz. investitorji se morajo pri svojih načrtih držati tudi omejitev, povezanih s kulturno dediščino, profano stavbno dediščino, pravilnikom o določitvi in varstvu naravnih vrednot ter območjem, ki se nahaja na 3. vodovarstvenem območju Iverje. Kot so nam pojasnili na Občini Kamnik, skladno z Občinskim prostorskim načrtom hotela ni dovoljeno povečevati. »Za pridobitev najustreznejše rešitve za območje hotela je treba izvesti natečaj, kjer strokovno sodeluje zavod za varstvo narave. Za odpadne vode se zgradi mala čistilna naprava. Zunanost objektov naj se v nočnem času stalno ne osvetljuje. Pri

morebitnih zasaditvah zunanjih površin se uporabljajo le avtohtone, lokalno prisotne rastlinske vrste. V območju so na obstoječih objektih in napravah dopustna vzdrževalna dela in obnova,« pravijo na občini.

»Nekaj poskusov navezave stikov z nami kot lastniki objekta je sicer v preteklosti že bilo, a je vedno znova vse ostalo na nivoju obljub brez konkretnih korakov k rešitvam. Naj omenimo poskus oživitve turistične ponudbe iz leta 2006, ko je bila s strani družbe Velika planina skladno z njihovimi poslovnimi načrti iz Šimnovca z našim soglasjem odstranjena vsa oprema restavracije in kuhinje in bila prestavljena v objekt ob vznožju gondolske

postaje, kjer so s posredovano opremo oživilo ponudbo v restavraciji. Njihovo mnenje je bilo, da je ponudba toplih obrokov bolj potrebna ob vznožju gondolske žičnice kot pa v obnovljenem hotelu. Z iskanjem najemnika objekta, ki bi nudil kvalitetno ponudbo in obenem zadoštil vsem potrebnim zakonskim zahtevam, v vseh teh letih nismo imeli sreče in ga doslej še nismo našli,« dodajajo lastniki.

Pravijo še, da se s problematiko ne ukvarjajo več, saj da so interesi lokalno zelo različni in so ovira pri izvedbi obnove objekta. Čakajo na boljše čase in upajo, da se jim oglasi investitor z dobrim programom in realnim poslovnim načrtom.

Izšel je nov telefonski imenik

Kranj – Družba TS Media je v nakladi 1800 izvodov DVD-jev izdala Telefonski imenik Slovenska pomlad 2020, v katerem uporabniki lahko najdejo več kot 650 tisoč telefonskih števil in drugih kontaktnih podatkov pravnih in fizičnih oseb. Uporabnikom je na voljo v treh različicah – enouporabniška omogoča namestitve na en računalnik, mrežna namestitev na strežnik lokalnega omrežja in uporabo na vseh računalnikih, ki so povezani v mrežo, večlicenčna različica pa namestitev na več različnih računalnikov, ki pa med seboj niso povezani v lokalno mrežo. Imenik predstavlja tudi preprosto orodje za izdelavo potnih nalogov, ponuja program za obdelavo podatkov in servis za mesečno posodobitev baze podatkov za naročnike, omogoča pa tudi jasno označitev prepovedi klicev v komercialne in raziskovalne namene.

NLB prva banka z delavskimi nadzorniki

Kranj – Člani sveta delavcev so v torek tri zaposlene v NLB – Petro Kakovič Bizjak, Sergejo Kočar in Bojano Šteblaj – izvolili za predstavnice zaposlenih v nadzornem svetu banke. Nadzorni svet se bo s tem povečal z devet na dvanajst članov, NLB pa bo postala prva banka v Sloveniji, ki bo imela v nadzornem organu tudi predstavnike zaposlenih. Pot do razširitve nadzornega sveta ni bila lahka in je posledica odločitve ustavnega sodišča, ki je presodilo, da zakonodajalec v zakonu o bančništvu ni utemeljil razumnega razloga za izključitev predstavnikov delavcev iz organov upravljanja banke. Pobudo za presojo sporne zakonske določbe sta dala Svet delavcev NLB in Sindikat Nove Ljubljanske banke.

Četrto izplačilo mesečnega temeljnega dohodka

Kranj – Finančna uprava je v sredo 45.424 samozaposlenim, družbenikom, kmetom in verskim uslužbencem nakazala skupno 39,8 milijona evrov mesečnega temeljnega dohodka. To je bilo že četrto izplačilo tovrstnega dohodka, do katerega so po interventnem zakonu upravičeni, ker zaradi epidemije covid-19 niso mogli opravljati dejavnosti ali so jo opravljali v bistveno zmanjšanem obsegu. Temeljni dohodek za marec je znašal 350 evrov, za april in maj pa po 700 evrov. Seznam prejemnikov je objavljen na spletni strani finančne uprave.

Poziv potencialnim investitorjem za promotorstvo javno-zasebnega partnerstva za projekt občinskega središča v Vodiceh

Občina Vodice poziva vse potencialne promotorje k oddaji vloge o zainteresiranosti za javno-zasebno partnerstvo za izvedbo projekta »Kopitarjev center – Občinsko in poslovno središče Vodice«. Besedilo javnega poziva je objavljeno na spletni strani www.vodice.si.

Projekt predvideva gradnjo novega objekta v skupni površini 7.500 m², ki bo namenjen poslovni, upravni, kulturni in zdravstveni dejavnosti. V okviru projekta se bo uredila tudi okolica objekta in prometna ureditev, predvidenih je 164 novih parkirišč. V objektu se 60 % površin nanaša na zasebni program (trgovine, gostinski prostori, pošta, storitvene dejavnosti, zdravstvene dejavnosti in znanstveno-raziskovalne dejavnosti), v preostalem delu objekta pa je predviden javni oziroma občinski program (upravni del, večnamenska kulturna dvorana, knjižnica, center za starejše, mladinski center, društveni prostori, spominska soba), ki zaseda 40 % površin.

Javni partner vloge o zainteresiranosti za javno-zasebno partnerstvo pričakuje do vključno 1.7.2020 na naslov Občina Vodice, Kopitarjev trg 1, 1217 Vodice. Na ovojnicah naj bo navedeno: »Vloga o zainteresiranosti za izvedbo projekta javno-zasebnega partnerstva "Kopitarjev center" - NE ODPIRAJ!!«.

Več informacij o projektu in načinu njegove izvedbe je dostopnih na spletni strani projekta, na povezavi <https://srediscevodice.si/>, in v času uradnih ur občinske uprave Občine Vodice, na telefonski številki 01/833-26-10. Zainteresirani promotorji lahko prošnjo za dodelitev termina za ogled lokacije posredujejo na elektronski naslov kopitarjev.center@vodice.si.

Še vedno brez dela in pomoči

V Združenju turističnih vodnikov Slovenije upajo, da bo država njihov predlog glede koriščenja turističnih bonov upoštevala v naslednjem svežnju interventne zakonodaje.

ALEŠ SENOŽETNIK

Kranj – V Združenju turističnih vodnikov Slovenije so pred sprejemom tretjega paketa interventne zakonodaje vložili amandma, s katerim bi razširili možnost koriščenja turističnih bonov tudi na turistične prevoze, turistične agencije, različne oblike vodenja, vstopnine za ogled naravnih znamenitosti, muzejev in kopalnišča ter degustacije, vendar predlog ni bil sprejet. S tem zakon ne sledi v celoti cilju, da je namen bonov izboljšanje gospodarskega položaja

v turizmu, saj je zajel le ponudnike namestitve, ne pa tudi druge dejavnosti, ki tvorijo celovite produkte, pravijo v Združenju.

Po besedah predsednice Združenja turističnih vodnikov Slovenije Dunje Olge Bohorič tako številni vodniki in drugi delavci v turizmu še vedno ostajajo brez dela ter tudi brez ustrezne pomoči države. V združenju zdaj upajo, da bo njihov predlog upoštevan v četrtem protikoronskem paketu. »Z upoštevanjem naših predlogov bi še imeli priložnost, da rešimo, kar je bilo v prejšnjih

treh zakonih spregledano. Naš predlog namreč ne rešuje le turističnih vodnikov, temveč tudi agencije, prevoznike, muzeje ter vse druge segmente, ki jih do zdaj sprejete odločitve ne upoštevajo,« pravi Bohoričeva.

V Združenju menijo, da bi s sprejemom njihovega amandmaja sledili ciljem za širšo in celovito pomoč turizmu kot kompleksni dejavnosti. Dodajajo še, da bodo od sprejete odločitve, ki omogoča koriščenje bonov zgolj za nočitve in nočitve z zajtrkom, imeli koristi zgolj lastniki namestitvenih

objektov na že zdaj obiskanih destinacijah. Menijo namreč, da ne gre pričakovati, da bodo dopustniki turistične bone izkoristili tudi na manj obiskanih območjih, kar pomeni, da bo tudi med samimi ponudniki namestitve prihajalo do neenake pomoči.

Z upoštevanjem njihovega amandmaja pa bi tako vsaj delno razbremenili turistične centre in povečali prihodke na zapostavljenih turističnih območjih, s tem, ko bi organizirali krajša potovanja, ki bi vsebovala tudi nočitve z zajtrkom.

Krepko pijan za volan

SIMON ŠUBIC

Kranj – Gorenjski prometni policisti so na podlagi prijave v ponedeljek zvečer v Kranju obravnavali voznika z dvema promiloma alkohola (0,92 mg v litru izdihanega zraka). Moški je komaj hodil, na parkirišču pred trgovskim centrom se

je odpeljal v napačno smer, s težavo pa je sploh našel izhod s parkirišča, je nekdo seznanil policiste. Ti so voznika ustavili in ga izločili iz prometa, domov pa so ga odpeljali svojci. »Prijavitelju se zahvaljujemo za informacijo, voznike pa pozivamo, naj vozijo trezni,« še sporočajo policisti.

Prišli na napačen prehod

SIMON ŠUBIC

Korensko sedlo – Kranjskogorski policisti so včeraj ponoči na Korenskem sedlu zavrnilo 175 od skupno 305 vozil, ker potniki niso izpolnjevali pogojev za vstop v Slovenijo. »Po odloku je prehod na Korenskem sedlu trenutno mogoč izključno za državljane Slovenije

in Avstrije, za druge pa ne. Zato tujce na kontrolni točki zavračajo. Enako velja tudi za Jezersko,« so razložili na Policijski upravi Kranj.

Tujci, ki niso državljani Slovenije ali Avstrije, lahko tako državno mejo z Avstrijo na območju Policijske uprave Kranj prečkajo izključno na Karavankah in Ljubelju.

Vžig zemeljskega plina

SIMON ŠUBIC

Koroška Bela – V ponedeljek popoldne je na Cesti Borisa Kidriča na Koroški Beli prišlo do poškodbe plinske inštalacije, uhajanja plina in posledično do vžiga zemeljskega plina. Jeseniški poklicni

gasilci so zaprli plinsko napeljavno, tako je ogenj kontrolirano ugasnil. Med potekom požara so opravili meritve prisotnosti plina v prostoru in okolici, kjer ni bilo zaznani povečane koncentracije, so sporočili z uprave za zaščito in reševanje.

Pridržan zaradi nasilja

Škofja Loka – Škofjeloški policisti so v sredo obravnavali občana zaradi kršitve v zasebnem prostoru in povzročitve lahkih telesnih poškodb oškodovancu. Moškega so policisti zaradi suma kaznivega dejanja z elementi nasilja pridržali za čas zbiranja obvestil in proti njemu vodijo predkazenski postopek.

Kako odkriti ponaredek

Kranj – V sredo je ob svetovnem dnevu boja proti ponaredek začela delovati nova spletna stran o ponarejanju in piratstvu Originalen.si, ki ponuja številne informacije o intelektualni lastnini. Med objavljenimi vsebinami so tudi napotki, kako prepoznati ponaredek in se jim izogniti pri nakupu po spletu ter kako prepoznati spletne strani z nezakonito vsebino. Namen spletnega mesta je ozaveščanje o problemu ponarejanja in piratstva ter seznaniti potrošnike s tveganji, ki jih ponarejeno blago lahko pomeni za njihovo zdravje in varnost.

KURILNO OLJE
DATRIS
GREJE MOČNEJE
080 2341
Datris d.o.o., Alpska cesta 43, 4248 Lesce

Zaradi požara sredi noči evakuirali samski dom

V eni od sob samskega doma pod Mežaklo na Jesenicah je zagorelo v sredo nekaj pred drugo uro. Nastala je gmotna škoda, poškodovanega stanovalca, ki je povzročil požar, pa so odpeljali v bolnišnico.

SIMON ŠUBIC

Jesenice – V noči na sredo je zagorelo v eni od sob samskega doma na Cesti Franceta Prešerna na Jesenicah, zato so morali iz objekta evakuirati 36 stanovalcev. Požar so pogasili jeseniški poklicni in prostovoljni gasilci, enega stanovalca pa so reševalci odpeljali v bolnišnico. »Poškodovan je bil moški, ki je bil v stanovanju, kjer je zagorelo,« so pojasnili na policiji. Iz uprave za zaščito in reševanje pa so sporočili, da so reševalci Nujne medicinske pomoči Jesenice prevzeli stanovalca zaradi vdihovanja dima.

V sobi v pritličju samskega doma pod Mežaklo je zagorelo v sredo ob 1.47. Na intervencijo so odšli jeseniški poklicni in prostovoljni gasilci, ki so takoj začeli pomagati pri evakuaciji uporabnikov samskega doma. »Evakuacija je potekala tekoče, že pred prihodom gasilcev pa so se stanovalci o požaru sami obveščali med seboj,« je razložil poveljnik Gasilsko reševalne službe Jesenice (GARS) Robert Kejžar. V približno tri ure dolgi intervenciji, ki jo je vodil vodja izmene v GARS-u Jesenice Rok Razingar, je sicer sodelovalo skupno trinajst gasilcev, poleg sedmih

Soba, v kateri je izbruhnil požar, je povsem uničena.

iz GARS-a Jesenice s štirimi vozili še šest iz Prostovoljnega gasilskega društva Jesenice z dvema voziloma. Uporabili so tudi gasilsko avtolestev. »Ogenj smo pogasili z vodo iz vozil. Objekt smo prezračili in pregledali prostore,« je razložil Kejžar in dodal, da z dostopom do kraja požara niso imeli hudih težav, saj ob samskem domu k sreči parkirajo samo njegovi stanovalci,« je še dodal.

S Policijske uprave Kranj so sporočili, da so kriminalisti v sredo opravili ogled kraja požara. »Zagorelo je okoli druge ure ponoči, okoliščine pa kažejo, da je v enem

od bivalnih prostorov požar nastal zaradi človeškega faktorja. Poškodovan je bil samo moški, ki je bil taktat sam v prostoru. Zaradi poškodb njegovo življenje ni ogroženo. Tuja krivda je izključena,« je povedal predstavnik za odnose z javnostmi Bojan Kos. Ogenj se iz prostora ni razširil, v požaru pa je nastala materialna škoda. »Iz objekta je bilo med intervencijo evakuiranih 36 ljudi, ki so se kmalu po požaru lahko vrnili na domove. Po vseh zbranih obvestilih bodo kriminalisti z ugotovitvami seznanili pristojno državno tožilstvo,« je še dodal Kos.

V intervenciji je sodelovalo trinajst jeseniških gasilcev s šestimi vozili, tudi z avtolestvijo. / Foto: GARS Jesenice

Najmanj vzorno živijo na Jesenicah

V Sloveniji so bile lani v povprečju pravnomočno obsojene 2,4 osebe na tisoč prebivalcev. Na Gorenjskem so imeli v letu 2018 največji delež obsojenih prebivalcev na Jesenicah.

SIMON ŠUBIC

Kranj – V Sloveniji je bilo lani po podatkih republiškega statističnega urada obsojenih 6036 polnoletnih, 220 mladoletnih in 37 pravnih oseb. V povprečju so bile pravnomočno obsojene 2,4 osebe na tisoč prebivalcev, v jugovzhodni Sloveniji je bilo to povprečje najvišje, kar 4,3 osebe na tisoč prebivalcev, v goriški statistični regiji pa najnižje, in sicer 1,4. Med občinami so največje število obsojenih oseb na tisoč prebivalcev v lanskem letu zabeležili v občinah Škofja Loka (8,7 osebe), Kočevje (8,2 osebe) in Črnomelj (6,1 osebe).

Podatke o številu obsojenih v lanskem letu smo poskušali pridobiti tudi za

gorenjsko regijo in občine, vendar so nam s statističnega urada sporočili, da še niso na voljo, njihovo objavo pa načrtujejo šele v avgustu. Iz podatkov za leto 2018 pa je razvidno, da sta bili na Gorenjskem obsojeni dve osebi na tisoč prebivalcev, medtem ko je bilo slovensko povprečje 3,1 osebe na tisoč prebivalcev. Skupno je bilo predlani na Gorenjskem obsojenih 398 polnoletnih in mladoletnih oseb, v Sloveniji pa 6324. Največ obsojenih na tisoč prebivalcev so imeli na Jesenicah (3,2 osebe), v Gorjah (2,5 osebe) in Kranju (2,4 osebe), najbolj vzorni pa so bili občani Žirov in Bleda (0,8 osebe) ter Cerkelj in Železnikov (0,9 osebe). Ob tem pripominjamo, da

podatki za občine Jezersko, Preddvor in Komendo niso javni in so označeni kot statistično zaupni.

Med lani obsojenimi polnoletnimi osebami na ravni države jih je imelo šestdeset odstotkov doseženo poklicno ali srednješolsko izobrazbo, skoraj tretjina pa osnovnošolsko. Obsojene polnoletne osebe z najvišjo doseženo srednjo stopnjo izobrazbe so bile lani v polovici primerov obsojene zaradi tatvine, goljufije, ponarejanja listin, velike tatvine, grožnje, lahke telesne poškodbe in prepovedane prodaje prepovedanih drog. Pri terciarno izobraženih polnoletnih obsojenih je seznam najpogostejših kaznivih dejanj nekoliko drugačen. V polovici primerov so bile te

V Sloveniji je bilo lani obsojenih 6036 polnoletnih oseb in 220 mladoletnih. / Foto: Tina Dokl

osebe obsojene zaradi ponarejanja listin, prepovedane prehajanja meje ali ozemlja države, goljufije, povzročitve prometne nesreče iz

malomarnosti, nevarne vožnje v cestnem prometu, grožnje, tatvine, prepovedane prodaje prepovedanih drog in kršitve temeljnih pravic delavcev.

GGG +

AKTUALNO
POGOVOR
ZANIMIVOSTI
NA ROBU
RAZGLED

Majhen format, pa tako velik svet

Najprej je bila to samo Andrejeva soba, zdaj si jo deli z vnukom Matijo. Ta soba v domači hiši v Spodnji Besnici je prav posebna, zbirateljska. Andrej Eržen zbira razglednice, 91.566 jih ima. Njegov vnuk Matija Rozman zbira znamke, 8773 jih ima. Koliko popoldnevov je samo njunih in koliko zanimivega odkrijeta.

SUZANA P. KOVAČIČ

Na leseni razglednici iz Kanade z letnico 1976, ki je bila poslana v Jugoslavijo, piše: »Slišal sem, da pri vas primanjkuje drva, pa pošiljam en »trunklj« iz Whistlerja, kjer smo na smučanju.« Najstarejša je iz leta 1896, poslana iz Gradca. Veliko jih je podpisanih z imeni znanih osebnosti. V zbirki je tudi razglednica, napisana z Morsejevo abecedo ... Sodobnejše

razglednice so večje, okrogle, trikotne, vendar take za zbirko niso primerne. Kot je pojasnil Andrej Eržen, pravi zbiratelj zbira samo nepoškodovane razglednice standardnih dimenzij 10 krat 15 centimetrov. Po zadnjem popisu decembra 2019 jih je imel v zbirki že 91.566, zraven ima zvežčič, v katerega zapisuje imena vseh, ki so mu do te številke pomagali. Razglednic danes ne pišemo več toliko, a v kotičkih hiš je še veliko odloženih.

Vsaka stvar pa ima svoj začetek ... Med služenjem vojaškega roka je Andrej v prostem času iz razglednic izdeloval vaze za suho cvetje. Oficirji so mu jih prinašali, in ker vseh razglednic ni porabil za vaze, jih je prinesel domov. Za uradni začetek zbiranja je določil leto 1970, za datum pa svoj rojstni dan. Zdaj mu manjkata samo še dve državi, Zahodna Sahara in Komori. Razglednice ima skrbno urejene, za vsako točno ve, kje jo bo našel.

En predalček je prav poseben. Rezerviran je za razglednice, ki jih vnuk Matija še posebno rad gleda. Skupaj spoznavata cel svet v domači hiši. Na vnukovih najljubših so motivi vulkana Etna, nizozemski mlini, kitajski zid, faraoni ... Da bi samo slišali, kako se enajstletnik vživi in koliko ve o Egiptu, njegovi zgodovini. Prevzet pripoveduje tudi o motivu razglednice z Velikonočnega otoka, o njegovi znamenitosti, mogočnih kipih moai.

Ata in vnuk stanujeta pod isto streho in je že tako, da se tudi na domači podstrehi najde marsikaj. Matija je odkril majhen album znamk. Pritegnili so ga motivi živali na njih in še drugi motivi. S tem se je začelo njegovo zbiranje znamk. Kot je najprej pojasnil ata Andrej: »Kakšno srečo sva imela. Neka gospa me je poklicala iz Ljubljane in rekla, da že dolgo ve, da sem zbiratelj razglednic, tudi znamk. Njen oče je bil zdravnik, po celem svetu je potoval. Podarila nama je 19 njegovih albumov, polnih znamk.« Matija je pojasnil, da znamke v teh albumih niso bile urejene po državah in sta si z atom vzela tri tedne in jih uredila.

Matija je tudi sam iz sveta prinesel kar nekaj znamk. S

Foto: Tina Dokl

Znamke iz Somalije, od koder jih je prinesel slovenski zdravnik. Njihov sedanji »dom« je v Matijevi zbirki.

Nekaj razglednic je Andrej Eržen dobil na domači naslov, nekatere so mu podarili. / Foto: Tina Dokl

Andrej Eržen zbirateljskega potomca vsekakor ima v vnuku Matiji Rozmanu, ki je že pri svojih enajstih letih dober poznavalec zgodovine, držav sveta, aktualnega dogajanja doma in po svetu, namesto risank pa raje gleda dokumentarne filme. / Foto: Tina Dokl

starši je obiskal že 17 držav. Potovali so v Maroko, Švico, Francijo, Nemčijo, Italijo, Hrvaško, Srbijo, Bolgarijo, Grčijo, Madžarsko, Češko, Slovaško, Avstrijo, Črna gora, Makedonijo, Bosno in Hercegovino, San Marino. Kar zasvetijo pa se mu oči, ko pokaže najbolj slikovite znamke v zbirki – gvinejske z upodobljenimi obrednimi maskami. Enajstletnik je razložil, da so obredne maske in običaje plemena uspela ohraniti klub zavojevalcem. V tem je njihov pomen.

Seveda ima tudi dragocen album slovenskih znamk. Takšno denimo, z reliefom, ki ga otipaš s prsti, izdelali so jo ob dvajseti obletnici osamosvojitve Slovenije. So tudi poštne znamke o

barjanskih rastlinah, z letali in slovenskimi športniki ...

Zbirke razglednic in znamk se ne da ovrednotiti v denarju. Tisto pravo bogastvo za pravega zbiratelja je v tem, da jo znaš ceniti. Andrej zbira tudi gramofonske plošče, med štiri in pet tisoč jih ima. Matija pa tudi pleza, zanimajo ga muzeji, pred dnevi je v šolo nesel na ogled jugoslovanske dinarje, ker se pri družbi učijo o republikah nekdanje Jugoslavije. Izdeluje makete letal, zanimajo ga stare ladje. Trenutno ima v delu miniaturo ladje Mary Rose, kot je pojasnil, najboljše ladje iz 16. stoletja. Simbioza pri tem »opravilu« je pa takšna: Matija svetuje, ata mu pa pomaga ...

Obletnice

V Kropi so obeležili obletnico rojstva slovitega opernega pevca Antona Dermote. **Stran 14**

Kultura

Aljaž Primožič v Kabinetu izumitelja Puharja ponuja muzej, iluzijo, atelje ... **Stran 15**

Zgodbe

Radovan Rakovec izdeluje tudi tapiserije z motiviko živalskega tarota. **Stran 16**

Od petka do petka

Po gospodarskem ministru Zdravku Počivalšku želi opozicija interpelirati še notranjega ministra Aleša Hojsa.

Vrhovna sodnica Barbara Zobec je umaknila kandidaturo za ustavno sodišče, ker ugotavlja, da je politika ne mara.

Na Poslednji akciji za kulturo so se protestniki ulegli na cesto pred ministrstvom za kulturo. / Foto: Željko Stevančić (IFP)

Opozicija po Počivalšku interpelira tudi Hojsa

SIMON ŠUBIC

Tudi interpelacija Hojsa

Na včerajšnji maratonski seji so državni poslanci obravnavali interpelacijo gospodarskega ministra Zdravka Počivalška. Opozicija mu očita (ne)ukrepanje pri nepreglednih, javnofinančno negospodarnih in za izbrance dobičkonosnih postopkih naročanja in nakupov zdravstvene opreme za obvladovanje epidemije covid-19. Odgovarjati je moral tudi na očitke o zavestnem prikrivanju dejstev, povezanih s postopki naročil in nakupov opreme, ter o zavajanju javnosti pri utemeljevanju pravnih podlag za dobavo opreme. Počivalšek je vse očitke zavrnil že ob vložitvi interpelacije. Včeraj popoldne rezultat glasovanja še ni bil znan, sodeč po napovedih koalicijskih strank pa bi moral Počivalšek ubraniti svoj položaj. Opozicijske stranke SD, LMŠ, Levica in SAB so ta teden vložile tudi interpelacijo notranjega ministra Aleša Hojsa, predvsem zaradi odločitve ministrstva, da odpravi prepoved koncerta hrvaškega pevc Marka Perkovića Thompsona, ki v pesmih povečuje ustaštvo. Predlagatelj Hojsu tudi očitajo, da je prekoračil svoja pooblastila, ko je policiji v tvitih dajal navodila, kako

naj ravna s protestniki na kolesih, in da je s hitrimi menjavami vodilnih v policiji in na NPU pokazal interes po popolnem obvladovanju teh služb, da bi se prikrile nepravilnosti, ki bremenijo osebe, povezane s SDS. Minister naj bi tudi zavajal in lagal glede dodatnih pooblastil vojski na meji. Hojs je interpelacijo ocenil kot politično igro, s katero ga želi opozicija »ideološko oblatiti«.

V incident res vpletena vojaka?

Policijska preiskava incidenta, ko naj bi maja na meji z Italijo slovenski vojak s puško ustavil sprehajalca, kaže, da sta bila vanj res vpletena slovenska vojaka, je v sredo poročal POP TV. Incident se je sicer zgodil 7. maja, in ne 8. maja, kot je sprva poročal Primorski dnevnik, ki je objavil izpoved 32-letnega državljanca Italije in Slovenije z začasnim bivališčem v Sloveniji, da sta ga v občini Hrpelje - Kozina blizu meje z Italijo ustavila moška v uniformi, eden pa je vanj tudi meril z avtomatsko puško. Ko sta se prepričala, da ne gre za nezakonitega migranta, sta ga izpustila. Slovenska vojska je sicer kasneje sporočila, da 8. maja na tistem območju ni bilo slovenskih vojakov, in zagotovila, da so na pomoč policiji pri varovanju meje lahko

napoteni le posebej usposobljeni vojaki, ki kadar so na nalogi sami, o morebitnih kršitvah le obveščajo policiste. »Da naj bi se domnevni incident po novem zgodil 7. maja, je zame nova okoliščina. Za tisti dan obstaja možnost, da je vojska na omenjenem območju bila. Predvidevam, da bi v primeru očitane incidenta vojak o tem najverjetneje poročal nadrejenim. Tovrstnega poročila ni bilo,« je za televizijo povedal obrambni minister Matej Tonin. V opoziciji Toninu in vladni koaliciji že očitajo, da sta skušala nezakonito ravnanje vojske prikriti javnosti.

Kovšca še naprej vodi državni svet

Državni svetniki so v sredo Alojza Kovšco kot edinega kandidata izvolili za predsednika državnega sveta še za preostanek mandata, to je naslednji dve leti in pol. Podpredsednik državnega sveta ostaja Matjaž Svagan.

Barbara Zobec se je umaknila

Vrhovna sodnica Barbara Zobec je odstopila od kandidature za ustavno sodnico. V izjavi državnemu zboru je zapisala, da dobro ve, da ne bo ustavna sodnica, ker je politika zaradi odločnosti in načelnosti ne mara.

Takih sodnikov si politika ne želi, »sama pa tudi nikoli, za nobeno, še tako visoko ceno nisem pripravljena odstopiti od svojih načel«, je poudarila. Edini kandidat za novega ustavnega sodnika je tako zdaj ustavni pravnik Andraž Teršek.

Kulturniki na poslednjem protestu

Aktiv delavcev in delavk v kulturi je v torek pred ministrstvom za kulturo izvedel tretjo in hkrati tudi zadnjo protestno akcijo, ki jo je zato naslovlil Poslednja akcija za kulturo. Svoje nestrinjanje s trenutnim stanjem kulture in z njegovo negotovo prihodnostjo so tokrat pokazali tako, da so se za nekaj minut ulegli na cesto. Gesto je dopolnilo umetniško delo Braca Dimitrijevića iz serije Naključni mimoidoči, ki je viselo z bližnje stavbe MSUM+. V serijah Naključni mimoidoči se je Dimitrijević ukvarjal tudi z danes znanimi umetniki in zgodovinskimi osebnostmi, za časa življenja pa so bili njihovi obrazi tako neprepoznavni, kot so obrazi naključnih mimoidočih. Kulturniki so napovedali, da se bodo po novem priklučili petkovim protestom, ki so se začeli pred osmimi tedni. Sedem petkov so protestirali na kolesih, odslej pa se bodo protestniki na ulice podali peš.

Slovinci v zamejstvu (750)

Slovenija, prijazna do rojakov

JOŽE KOŠNJEK

med sosedi

Urad vlade za Slovence v zamejstvu in po svetu po novem vodi Helena Jaklitsch. Rodila se je v slovensko-kočevarski družini v Novem mestu, na Filozofski fakulteti v Ljubljani je študirala filozofijo in zgodovino in doktorirala na temo Slovensko begunsko šolstvo v taboriščih v Avstriji in Italiji v letih 1945–1950. Pred imenovanjem za ministrico je bila zaposlena na ministrstvu za kulturo in ministrstvu za pravosodje.

V pogovoru za Slovensko tiskovno agencijo, ki ga je povzel tudi slovenski program avstrijske radiotelevizije ORF, je povedala, da je lahko tudi med epidemijo na račun sodobne tehnologije vzdrževala stike s Slovenci v zamejstvu in po svetu. Po njenem mnenju bi jim morali s spremembo ustave

zagotoviti zajamčen mandat v državnem zboru, za kar pa je potrebno soglasje dveh tretjin poslancev. Slovenci v Sloveniji se še premalo zavedamo, da so tudi naši rojaki zunaj meja države del nas, del našega naroda, zato jim je treba dati priložnost, da sodelujejo z nami ali se vrnejo v Slovenijo.

Ko je ocenjevala položaj Slovencev v sosednjih državah, je za Slovence v Italiji povedala, da bi morali biti zastopani v organih zakonodajne

oblasti. Izrazila je upanje, da jim bo italijanska oblast julija letos vrnila Narodni dom v Trstu. Trinajstega julija bo minilo sto let od fašističnega požiga doma, ki je bil ponos Slovencev v Italiji. O tem odločata italijanska vlada in tržaška mesta oblast. Obe sta se izrekli za vrnitev. Na dejanje, ki bo pomembno prispevalo tudi s splošnim odnosom med Slovenijo in Italijo, sta med nedavnim obiskom italijanskega zunanjelega ministra Luigija Di Maia

Mitja Rovšek in Marko Oraže, ki v imenu Zveze slovenskih organizacij in Narodnega sveta koroških Slovencev v družbi SloMedia skrbita za financiranje in izhajanje skupnega slovenskega tednika Novice z okrog 2200 naročniki, sta povedala, da je nemoteno izhajanje Novic zagotovljeno. Računajo tudi na podporo posebnega sklada vlade za regionalne medije.

Ministrica za Slovence v zamejstvu in po svetu dr. Helena Jaklitsch / Foto: Urad vlade za Slovence po svetu

v Sloveniji spomnila tudi predsednik Republike Slovenije Borut Pahor in zunanji minister Anže Logar. O položaju Slovencev v Avstriji pa je slovenska ministrica povedala, da avstrijska državna pogodba tudi v jubilejnem 65. letu od podpisa ostaja v marsikaterem delu neizpolnjena, na primer pri financiranju vzgoje in izobraževanja ter pomoči

manjšini. Zato manjšina in Slovenija kot njihova skrbnica ne moreta biti zadovoljni. Obletnica koroškega plebiscita za Slovence ne more biti praznik. Z njim smo izgubili velik del ozemlja in svojih ljudi, je poudarila ministrica. Tudi v Avstriji bi morali imeti Slovenci pravico do svojega zastopstva v deželnih strukturah in na državni ravni.

Po svetu

Ne morem dihati

Med množico svetovnih dogodkov je v zadnjih tednih največ pozornosti vzbudil policijski umor temnopoltega Georgea Floyd 25. maja 2020. Po tem nerazumnem dejanju so po celotnih ZDA izbruhnili množični nemiri ...

MIHA NAGLIČ

»I can't breathe« / »Ne morem dihati«

Kako se je vse skupaj začelo? »Vse se je začelo z bankovcem za 20 dolarjev. 46-letni George Floyd, ki je v času epidemije skupaj z več kot 40 milijoni drugih Američanov ostal brez službe, je v trgovino Cup Foods v Minneapolisu prišel po zavojček cigaret. Plačal je z gotovino, aparat za preverjanje denarja pa je javil, da je bankovec ponarejen. 'Bil je naša redna stranka, vedno je bil prijazen, nikoli ni povzročal težav,' je za televizijo NBC povedal lastnik trgovine Mike Abumayyaleh. A tisti večer je bila na blagajni mlada trgovka, pravzaprav še najstnica, ki je komaj začela delati v Cup Foodsu. Floyd je videla prvič. 'Ravnala je po protokolu, zato je, ker je detektor zapiskal, poklicala policijo,' je pojasnil Abumayyaleh. Po policijskem zapisniku naj bi trgovka poklicala na številko za nujne primere 911 minuto čez 20. uro. Da je od stranke zahtevala, naj ji vrne cigarete, a da Floyd, ki se ji je zdel 'nekoliko pijan', tega ni želel storiti, navaja zapisnik. Le nekaj minut za tem, ob 20.08, je pred trgovino pripeljalo policijsko vozilo. Floyd je sedel

v avtomobilu v bližini trgovine, skupaj še z dvema osebama. Policist Thomas Lane je izvlekel pištolo in Floyd ukazal, naj izstopi iz vozila. Zakaj je Lane ob aretaciji Floyd, ki ni bil oborožen, uporabil pištolo, minneapoliska policija zaenkrat še ni pojasnila. Floyd ni želel izstopiti iz avtomobila, zato ga je Lane na silo izvlekel ven, Floyd pa se je temu upiral. Policist mu je na silo nataknil lisice in ga skušal spraviti v svoje vozilo. Po zapisniku je ob 20.14 Floyd padel na tla in zraven vpil, da noče v policijski avto, da je klavstrofobičen. Lane je poklical okrepiteve, na prizorišče so prišli še trije policisti, med njimi tudi 44-letni Derek Chauvin. Floyd so naposled le zvezli v policijsko vozilo. Ob 20.19 je Floyd padel s policijskega vozila. Po zapisniku je bil še vedno v lisicah. Ležal je z obrazom, obrnjenim v tla, ko je policist Chauvin z levim kolonom pritisnil na njegov vrat. Več mimoidočih je s telefoni začelo snemati prizor, ki se je kasneje množično delil na družbenih omrežjih. Ta stavek je sopol Floyd, medtem ko je Chauvin kar osem minut in 46 sekund vztrajal s kolonom na njegovem vratu. 'Prosim, prosim, prosim,' je moledeval. V zadnjih trenutkih je v hudi stiski na pomoč klical

svojo mamo. Nato je postal neodziven. Na posnetkih incidenta so mimoidoči, ko je Floyd povsem utihnil, policiste začeli rotiti, naj vendar preverijo njegov srčni utrip. Eden od štirih policistov, ki so prisostvovali dogodku, je to tudi storil. 'Ničesar ne čutim,' je ugotovil, medtem ko je s prsti pretipal Floydovo žilo. A kljub temu policisti še vedno niso reagirali. Ob 20.27 je Chauvin le odmaknil koleno s Floydovega vratu. Nepomično žrtev so z rešilcem odpeljali v bližnji zdravstveni dom v okrožju Hennepin. Uro kasneje je bil Floyd razglašen za mrtvega.« (Vir: Maja Račič, 24ur.com)

Zadušitev kot umor

Po tragičnem dogodku sta v ZDA nastala dva tabora in dve razlagi. Povsem nasprotni sta si že uradni razlagi vzroka Floydove smrti. »Neodvisna obdukcija, ki jo je naročil odvetnik družine pokojnega Floyd Ben Crump, je v ponedeljek ugotovila, da je Floyd umrl zaradi zadušitve po trajnem pritisku na vrat in je smrt razglasila za umor. Mrliški oglednik Minneapolisa je namreč najprej ugotovil, da je Floyd umrl zaradi številnih zdravstvenih težav, zaradi mamila in zaradi pridržanja, ni pa bilo sledov

travmatične zadušitve. Neodvisna obdukcija ni ugotovila nobenih tako resnih zdravstvenih težav, da bi te prispevale k smrti, niti sledov mamila. Poleg tega je ugotovila, da sta k smrti prispevala še dva policista, ki sta pritiskala na Floydov hrbet. Mrliški oglednik Minneapolisa je potem v ponedeljek prilagodil svoje izvide in s trditvijo, da so bili prejšnji nepopolni, dodal smrt zaradi zadušitve, kar pomeni, da nekdanjega policista Chauvina čaka prilagoditev obtožnice ...« (Vir: MMC RTV SLO)

Trudeau in Trump

»Vsi gledamo z grozo in potrlostjo, kaj se dogaja v ZDA ... Je pa tudi čas za nas, Kanadčane, da prepoznamo, da imamo tudi sami izzive. Da se temnopolti Kanadčani in tisti, ki so izpostavljeni rasnemu razlikovanju, spoprijemajo z diskriminacijo in jo doživljajo prav vsak dan. V Kanadi poteka sistematična diskriminacija, kar pomeni, da predstavlja naš sistem grožnjo temnopoltim Kanadčanom in Kanadčanom, ki so izpostavljeni rasnemu razlikovanju, da so obravnavani drugače. Tega številni med nami ne vidimo, a je to realno.« To je izjavil kanadski premier Justin Trudeau.

Policist Derek Chauvin kleči na Floydovem vratu. Njegove zadnje besede »Ne morem dihati« so postale geslo demonstrantov. / Foto: Wikipedija

Poslikava v spomin Georgu Floyd nedaleč od kraja, kjer je umrl, v mestu Minneapolis v Minnesoti. / Foto: Wikipedija

Zgodovinski dogodek: Afroameričanka Vivian Malone (1942–2005) vstopa v zgradbo Univerze Alabama kot prva črna študentka, 11. 6. 1963. / Foto: Wikipedija

Za boljšo šolo (77)

Dve vrsti izobraževanja doma

IVKA SODNIK

V času zaprtja šol smo spoznali učenje na daljavo, ki je po vsebini nekaj drugega kot šolanje na domu, ki ga od leta 1996 omogoča zakon o osnovni šoli in se starši zanj prostovoljno odločijo. Razlika med prvim in drugim je v tem, da so za šolanje otrok na daljavo morali skrbeti učitelji, v drugem primeru pa svoje otroke izobražujejo starši sami in hodijo otroci v šolo zgolj na predmetne izpite.

Starši morajo šolo vsako leto posebej, najkasneje do začetka novega šolskega leta, obvestiti, da bodo otroka izobraževali doma. Za izobraževanje na domu veljajo enakovredni izobražbeni standardi kot za učence v šoli. Znanje teh otrok ocenjuje posebna izpitna

komisija. V prvem triletju osnovne šole se ocenjujeta znanje slovenščine in matematike, v obdobju od četrtega do šestega razreda slovenščina, matematika in tuji jezik. V zadnjem triletju pa se ocenjujejo znanje slovenščine, matematike, prvega tujega jezika, zgodovine, domovinske in državljske kulture in etike, športa, vsaj enega naravoslovnega in enega družboslovnega predmeta ter vsaj enega predmeta s področja umetnosti. Če učenec ne doseže standardov znanja za posamezen razred, ima pravico do ponovnega preverjanja pred začetkom naslednjega šolskega leta. Če je tudi v drugem neuspešen, se mora vrniti v šolo in nima več pravice do izobraževanja na domu.

Že na prvi pogled je jasno, da je izobraževanje doma manj obremenjujoče, saj učenec opravlja izpit iz manj predmetov in le ob koncu šolskega leta. Ne doživlja stalnega stresa in pritiskov ob ocenjevanju znanja med šolskim letom. Učenec v dogovoru s starši svobodno izbira čas, kdaj in koliko se bo učil na posamezni dan ali celo v določenem tednu. Ravno možnost svobodne izbire so kot veliko prednost šolanja na daljavo poudarjali starejši učenci konec maja, ko so se vračali v šolo. Pogrešali pa so druženje z vrstniki, in to je verjetno pomembna pomanjkljivost izobraževanja na domu.

Starši, ki so se odločili, da bodo otroke izobraževali sami (njihovo število iz leta

v leto narašča), so prepričani, da »izolacija« v ničemer ne škoduje njihovim otrokom. Pravijo, da je socializacija celo boljša in bolj zdrava, saj imajo otroci več spremljanja odraslih in se družijo z manjšimi skupinami vrstnikov. Šolanje na domu omogoča tesnejše odnose med otroki in starši in boljše medsebojno spoznavanje. Največja prednost izobraževanja na domu pa je po njihovem mnenju individualni pristop k poučevanju, ki prinaša večjo kakovost znanja. Čeprav je z učenim načrtom določeno, kaj mora učenec znati, svobodno lahko izbira, kako se bo naučil določeno učno snov. Otroci postanejo bolj odgovorni in samoiniciativni.

Izobraževanje na domu

ima seveda tudi senčno plat in izzive. Prvi je zagotovo finančne narave, saj se mora eden od staršev posvetiti družini, drugi je organizacija dela in učenja, tretji je sodelovanje s šolo, v katero je otrok vpisan. Če imajo starši dostop do medletnih pisnih preizkusov znanja in se lahko občasno oglasijo pri učiteljih na govornih urah, je to velika pomoč učencu pri doseganju standardov znanja. Kljub dobrim izkušnjam z učenjem na domu v času zaprtja šol se nam verjetno ni treba bati, da bi bilo takšnih učencev preveč. Veliko staršev gre namreč veliko rajši v službo, kot da bi se morali doma mučiti s poučevanjem, zato bodo učence še naprej z veseljem prepuščali učiteljem.

Obletnice

Vedno je pel tudi slovenske pesmi

V Kropi so konec prejšnjega tedna obeležili 110. obletnico rojstva Antona Dermote, slovitega opernega pevca, ki je bil kar 45 let član Dunajske državne opere, trideset let njen prvi tenorist. Rodil se je 4. junija 1910 v Kropi.

MARJANA AHAČIČ

»Moja otroška leta so tekla v revščini, v taki revščini, kakršno si danes komaj predstavljamo,« je zapisal v letu 1978 izdani avtobiografiji z naslovom Tisoč in en večer. »Še danes me ob spominu prešine rahla groza, ki je padla nas pobiče ob pogledu v črno globočino opuščenih jaškov. Če smo vrgli vanje kamen, se je zdela, kot da bi padala v neskončnost. Še slišim nenehne, stotere glasove kladiv, še zmeraj vidim pred seboj žareča ognjišča, obdana s preprostimi, iz desk zbitimi lopami,« opisuje otroštvo v Kropi. »Okrog teh kovaških ognjišč so se gnetli delavci drug ob drugem, zakaj dragoceni ogenj iz lesnega oglja je bilo treba preudarno rabiti. Mehove pri ješah je gnala voda. Eno od tistih starih lopatastih koles se v Kropi še danes vrti kot zanimivost iz nekdanjih časov.«

Tisoč in en večer

Prejšnji četrtek, prav na dan 110. obletnice umetnikovega rojstva, je v podružnični cerkvi kroparske Matere božje – zaradi znane legende o nastanku ji Kroparji pravijo Kapelca – Joža Erzen prebiral zapise iz Dermotove avtobiografije. Dermotovi so svoj čas namreč živeli v mežnariji pri Kapelci. Od skupno dvanajstih otrok so kar trije bratje zasloveli kot imenitni tenoristi: poleg Antona še Leopold, v tujih pevskih enciklopedijah zapisan kot Leo Cordes (Kordež) – Dermota, in Gašper, ki je bil solist ljubljanske opere in dolgoletni član Slovenskega okteta.

»Bilo nas je enajst ali dvanajst otrok – prav natanko tega ne vem, zakaj nekaj jih je umrlo že prav zgodaj, še kot dojenčki,« opisuje. »Več kot dvanajst let zaporedoma smo v družini vsako leto čakali na "veseli dogodek". Nismo občutili tragično, da več otrok ni živelo niti tako dolgo, da bi zlezli iz plenice. Bog je dal in Bog je vzel. In če je vzel, so bila pri hiši ena usta manj ... Kljub temu je bilo moje otroštvo srečno. Saj nismo mogli svojega življenja z ničimer primerjati, tudi drugim ni šlo bolje. Posesti in lastnine za otroke ni bilo. Obleke, čevlji, celo igrače, vse to je bilo otrokom v družini skupna last. Hlače in krilca smo drug za drugim podedovali, dokler ni razpadlo. Nazadnje prvotnih hlač od samih krp sploh

ni bilo več videti. Živeli smo brez zavisti, brez želja in je-mali vse, kakor je pač prišlo. A najmanjše veselje nas je bogatilo,« se spominja.

S petjem preganjali strah pred temo

»Ko se je stemnilo, smo začeli prepevati. Luči nismo imeli, sveče in petrolej – to je bilo predrago. Torej smo peli, da bi pregnali strah pred temo. Peli smo ljudske in preproste umetne pesmi, enoglasno in večglasno. Zaloge pesmi je bila neizčrpna. Sicer pa nismo peli le doma, temveč vedno in povsod tudi na vasi. Čeprav smo tolkli hudo revščino in živeli neusmiljeno trdo življenje, smo bili vendarle dovzetni za petje in igro,« opisuje svoje otroštvo v Kropi.

V Ljubljano in na Dunaj

Še kot otroka so ga poslali v orglarsko šolo v Ljubljano, kot mlad fant je kasneje postal član opernega zboru v Ljubljani, kasneje se je potegoval in tudi dobil študentsko stipendijo za nadaljevanje študija. Izbral je Dunaj, kjer se je v tridesetih letih prejšnjega stoletja popolnoma posvetil petju, si ustvaril družino in živel do konca življenja. »Bila je pot v neznano, toda zaupal sem in bil sem dobro razpoložen. Pred menoj se je odpiral svet, predvsem svet glasbe, ki sem jo ljubil bolj, kot sem kdaj mislil.«

Že leta 1936, komaj sredi dvajsetih, je podpisal pogodbo z Dunajsko državno opero in v njej debitiral v Mozartovi Čarobni piščali. Tako se je začela njegova pot navzgor. Član dunajske opere je ostal

Tenorist Anton Dermota se je rodil 4. junija 1910 v Kropi. Umril je 22. junija 1989 na Dunaju, kjer je tudi pokopan.

kar 45 let, vse do konca svoje operne poklicne poti, v kateri je nastopal po vsem svetu in z najvidnejšimi imeni opernega sveta.

Življenjska in umetniška spremljevalka

Kmalu po svojem prihodu na Dunaj je spoznal svojo kasnejšo ženo, pianistko Hildo Berger von Weyerwald, ki ga je vse življenje tudi umetniško spremljala in podpirala. Marjana Mrak, urednica in avtorica umetniškega programa na nacionalnem radiu ter soavtorica knjige o Antonu Dermoti, poudarja, da je imel srečo, ker je bila gospa Dermota izjemna umetnica s talentom in izobrazbo,

zaradi katerih bi tudi sama lahko postala velika koncertna pianistka, a se je odločila, da bo ostala njegova spre-

»Bila je pot v neznano, toda zaupal sem in bil sem dobro razpoložen. Pred menoj se je odpiral svet, predvsem svet glasbe, ki sem jo ljubil bolj, kot sem kdaj mislil.«

mljevalka na klavirju. »Ko sem ju poslušala, sem kdaj tudi zaznala, da ga je umetniško celo presešla,« je povedala na spominskem večeru prejšnji teden v Kropi in poudarila, da je Dermota v interpretaciji Mozarta še danes nedosegljiv. Kot je še poudarila, se je v zrelih letih Dermota uveljavil tudi pri petju samospevov ter rekviemov in

Anton Dermota kot Don Ottavio v Mozartovi operi Don Juan leta 1948 v Salzburgu

oratorijev. A najbolj znan je ostal po svojih vlogah v Mozartovih operah. »Tudi za slovo od Dunajske državne

opere, kjer je bil kar trideset let prvi tenorist, je leta 1981 pel vlogo Tamina iz Čarobne piščali, ki je bila tudi vloga, ki jo je največkrat pel,« je povedala Mrakova.

Ostajal je Slovenec

Anton Dermota je vse svoje odraslo življenje preživel na Dunaju, kjer se je jima s soprogo Hildo rodili trije otroci: pred drugo svetovno vojno hčerki Jovita in Tanja, po vojni pa še sin Marian. V svoji dolgoletni karieri je stal na najpomembnejših svetovnih odrih po vsem svetu, ustvarjal z najslavnejšimi dirigenti in za svoje delo prejel številna odlikovanja in priznanja po vsem svetu. »A kjerkoli po svetu je pel, je v svoje programe vedno vključeval tudi slovensko ljudsko pesem in samospev,« poudarja Mrakova. Pogosto se je vračal v domačo Kropo, v svojem dunajskem stanovanju pa je imel v pritličju sobo s širokim izhodom na vrt. Tam so stale orgle, na katere je igral, in se ob odprtih vratih ob poslušalstvu ptičjega petja spominjal domačih krajev, je povedala

Mrakova. »V stanovanju pa je imel na klavirju na pozlačeni podstavku Valvasorjevo Slavo Vojvodine Kranjske. Vedno je bila odprta na strani, kjer je bila opisana Kropa.«

Kje so tiste stezice

»Na Radiu Ljubljana smo umetnika povabili na eno od oddaj "v živo". Pripovedoval naj bi o svoji življenjski in umetniški poti in poslušalci naj bi se z njim pogovarjali po telefonu,« v knjigi o Dermoti opisujeta Marjana Mrak in Francka Slivnik. »In govoril je in se pogovarjal dve uri, vmes smo vrteli posnetke z magnetofonskega traku. Bližala sta se deseta ura zvečer in konec oddaje. Nekaj minut pred tem je vstal od mize z mikrofoni in rekel: »Sicer ne pojem več, ampak zdaj vam bom eno zapel. Slovensko narodno Kje so tiste stezice. To ima gotovo svoj pomen. Spomin na čase, ki so za nami. Vsakdo lahko nekega dne reče: "Kje so tiste stezice! Kje so tisti časi!" Na drugem koncu studia 13 sta stala klavir in mikrofoni, pripravljena za vsak primer. Osvežil si je grlo s požirkom vode in gospa Hilda Dermota je z zadovoljnim nasmehom položila roke na klaviaturo. Ta večer, 24. septembra 1986, je Dermota že zadnjič zapel širokemu krogu poslušalcev. Bil je v 77. letu življenja.«

Umril je 22. junija 1989 na Dunaju, kjer je tudi pokopan.

Poleti leta 1979 so se ob Kovaškem šmarnu v Kropi zbrali Kroparji z vsega sveta in zapeli v zboru, pripoveduje domačin Rok Gašperšič. Za orglami v domači cerkvi je bil Anton Dermota. / Foto: Arhiv Roka Gašperšiča

Kultura

Puhar za enaindvajseto stoletje

Kranjčana Janeza Puharja, izumitelja ene od izvirnih metod fotografije na steklo, je širša javnost začela spoznavati šele v novem tisočletju. Aljaž Primožič v Kabinetu izumitelja Puharja ponuja muzej, iluzijo, fotografski atelje in zabavo.

IGOR KAVČIČ

Stojim pred vhodom v Kabinet izumitelja Puharja na Tomšičevi 13 v kranjskem starem mestnem jedru. Ta je v družbi Layerjeve hiše in Jenkove sobe, dveh sosedov – slikarja in pesnika – na oni strani ulice. Le nekaj sto korakov nas loči tudi od hiše v Reginčevi ulici, kjer se je leta 1814 rodil in, potem ko je kot duhovnik deloval in prebival po več slovenskih krajih, leta 1864 tudi umrl izumitelj ene od izvirnih metod fotografije na steklo Janez Puhar.

Vstopim v družbi idejnega pobudnika, snovalca in

v sodelovanju z Natašo Rožnik, Petro Puhar in Vasjo Doberletom, oblikoval prav Aljaž Primožič. »Leta 2004 sem na razpisu za turistični spominek Kranja dobil prvo nagrado za svoj Svetlopis. Šlo je za Puharjevo repliko fotografije na steklo. Takrat mi je naš izumitelj zlezal pod kožo in me nikoli več ni zapustil,« se spominja sogovornik; da se je s kasnejšo razstavo začela Puharjeva zgodba odvijati tudi za širše množice, seveda ob tem, da ves čas njegovo ime po svetu promovira tudi kranjsko Fotografsko društvo, ki nosi njegovo ime.

benhamov disk, cilindrična anamorfoza, resnično ogledalo, iluzija vrtečih se kač, hermanova mreža, iluzija »kavarniških opek«, iluzija negativa. In naprej še animirana optična iluzija, vrteča knjiga, obratna perspektiva, iluzija votlega obraza, dvoumna cilindrična iluzija ... Izraze bi si lahko pojasnili z brskanjem po spletu, tu si njihovo delovanje ob kratkih razlagah ob vsakem orodju pojasnimo v živo z lastnim preizkusom. »Fotografija je bila od samega začetka mišljena kot optična prevara. Le kako je možno za vedno ujeti trenutek na neko ploskev?« meni Primo-

Nazaj v Puharjev čas se lahko povrnemo tudi obiskovalci, za kar je na voljo nekaj meščanskih oblačil. Seveda tu lahko ustvarjamo sebek, pred kamero obscuro pa nas postavi tudi vodič in nam z nekaj sodobnimi fotografskimi triki ponudi izdelavo našega osebnega portreta na steklu.

Ker je Puhar pisal tudi pesmi in je znal igrati več instrumentov, v sobi najdemo tudi star harmonij. »Do njega sem sicer prišel po naključju. Ko sem urejal te prostore, mi ga je ponudil znanec, in ko sem na njem zagledal tablico z imenom izdelovalca Anton Tramte – Medvode, sem vedel, da sodi v ta atelje. To je bil namreč moj praded, organist in izdelovalec ter popraviljavec harmonijev in orgel.«

Ob harmoniju, ki seveda še deluje, je pred smetiščem rešena stara slika z motivom svetnika Antona Padovanskega. »Babica mi je vedno govorila, naj prosim tega svetnika, kadar česa ne najdem. Tukajšnja slika pa ima prav posebno vlogo,« je skrivnostna naš starodobni fotograf.

Zabava v doživljajskih igrah

V podaljškju sobe je namreč dolg delovni pult s številnimi mojstrovimi, lahko bi rekli pripomočki, od stekleničk z različnimi tekočinami, vrečkami s kemijskimi sestavinami, prirodnim orodjem in skrivnostnimi navodili. »Tu se začne zabava. Na način, kot ga poznamo v sobah pobega, s pomočjo ugank in kodiranih sporočil, se lahko dokopljemo do Puharjeve še neodkrite skrivnosti, njegovega skrivnega laboratorija.« Razlika je torej velika, tokrat ne bežimo iz Kabineta izumitelja Puharja, ampak poskušamo najti formulo, ki nam bo pomagala poiskati sobo, ki bo pričarala fotografijo v barvah.

Tu pa je še druga doživljajska igra, v kateri se podamo v lov na izgubljeno fotografijo. »To je način raziskovanja skritih kotičkov mesta, zato se podamo na bližnji Glavni trg in sledimo navodilom ter v nadaljevanju

Aljaž Primožič obiskovalce popelje v skrivnostni svet fotografije na steklu.

V skritih kotičkih mesta lahko naletimo tudi na presenečenja.

Ob mojstrovem pultu se začne doživljajska igra Puharjev skrivni laboratorij.

V eni izmed sob vstopimo v čarobni svet iluzij.

V ateljeju nas pričaka Aljaž Primožič – fotograf iz 19. stoletja – in nam ponudi fotografski portret na steklu. / Foto: Tina Dokl

vodje Puharjevega kabineta Aljaža Primožiča, grafičnega oblikovalca, v zadnjih letih pa tudi aktivnega promotorja kulturnega turizma v mestu Kranj. Ob pričakovanju poučnega, iskričnega in zabavnega na razstavi v sobi na desni strani hodnika najprej izvemo nekaj bistvenih podatkov o Janezu Puharju, njegovem življenju in delu, o svetlopisu, kot je fotografijo na steklo sam poimenoval, na ogled pa so tudi replike šestih njegovih fotografij, ki so se ohranile do danes, ter sedme, ki je domnevno, kot je prepričan moj vodič, pa zagotovo, tudi Puharjevo delo.

Osvetljeni panoji z naznanjem o fotografu so z razstave iz leta 2008, ki jo je

»Sam pravim, da je Puhar posnel prvi selfie oziroma sebek, saj je svojo tehniko izpopolnil do te mere, da je za osvetljevanje motivov potreboval zgolj petnajst sekund. To mu je omogočalo, da je ljudi lahko portretiral z veliko natančnostjo,« izumiteljevo delo v 21. stoletje postavlja Primožič in nas najprej popelje v svet iluzij.

Čudesa v sobi iluzij

Mimo muzejske trgovine s ponudbo stekleničk z motivi s Puharjevih fotografij in različnimi polnitvami nas pot popelje v sobo iluzij. Na voljo je kup predmetov in orodij, s katerimi se podajamo v svet iluzij. Ob njih beremo: fenakistoskop,

zič, ki je v sobo postavil različne optične igrače iz konca 19. in 20. stoletja. Nekaj jih je kupil, večino pa izdelal sam ali s prijateljem v domači delavnici. Soba za velike in male, ko naše oči pretentajo razum.

Fotografiranje po starem

V tretji sobi, ki je približek fotografskega ateljeja iz 19. stoletja, se vodič za trenutek spremeni v fotografa tistega časa, mojstra v fraku s cilindrom na glavi. »Tak studio sem videl v Muzeju in fotoateljeju Seidel v Češkem Krumlovu in sem zgodbo takoj povezal z našim Janezom Puharjem. Na ta način bi lahko njegovo zgodbo prilagodili za 21. stoletje.«

doživimo nekaj nepričakovanih presenečenj,« dodaja Aljaž Primožič, ki je projekt ustvarjal zadnji dve leti, v prihodnjih dneh pa ga bo po nekaj poskusnih vodenjih po Puharjevem kabinetu odprl tudi za obiskovalce. Pripravil je že spletno stran www.timtravel.si, kjer je moč dobiti več podatkov o Kabinetu

izumitelja Puharja. Oblikovalec Puharjeve zgodbe za 21. stoletje Aljaž Primožič v letošnjem poletju, ko bomo bržkone več dopustovali v domačem okolju, računa na prve obiskovalce iz Kranja in Gorenjske, kasneje pa tudi drugih koncev države. Kako že rečejo fotografi? Pa dobro svetlobo.

Zgodbe

Iz izgnanstva v domovino

Ob dnevu slovenskih izgnancev, prvih množičnih žrtev fašizma in nacizma po okupaciji Slovenije leta 1941, se Društvo izgnancev Slovenije 1941–1945 z izdajo brošure spominja vračanja Slovencev iz izgnanstva pred 75 leti.

DANICA ZAVRL ŽLEBIR

V nedeljo, 7. junija, je bil dan slovenskih izgnancev, vsebina letošnjega dneva pa je namenjena 75. obletnici vrnitve iz izgnanstva v domovino. Ob tem jubileju je društvo izgnancev Slovenije 1941–1945 poleg drugih knjig in brošur izdalo tudi manjšo publikacijo z naslovom O vračanju Slovencev iz izgnanstva pred 75 leti. Njena avtorica je predsednica društva Ivica Žnidaršič, katere družina je bila prav tako izgnana med drugo svetovno vojno.

Med vojno je bilo izgnanih osemdeset tisoč Slovencev, tretji rajh je zanje organiziral okrog štiristo izgnanskih taborišč po vseh pokrajinah, ki jih je takrat okupirala Nemčija. Avtorica navaja, da je bilo v Nemčijo izgnanih 45 tisoč Slovencev, na Hrvaško deset tisoč, 7500 v Srbijo, 2500 na Madžarsko. Pred izgonom je pobegnilo 17 tisoč Slovencev. Med izgnanci je bilo več kot dvajset tisoč otrok, mlajših od deset

let. Izgnanci so bili poslani v nemška koncentracijska taborišča in na prisilno delo v Nemčijo in Avstrijo, kot cenena delovna sila so delali v rudnikih, kamnolomih, tovarnah, pri graditvi cest in železnic, pri kmetih, ženske kot dekline v nemških družinah, prisilno so delali celo otroci. »Nikoli ni bila narejena nobena raziskava, koliko Slovencev je umrlo v izgnanstvu. V društvu izgnancev smo zbrali podatke in imena 2485 Slovencev, umrlih v Nemčiji in drugih krajih izгона. Ta imena so objavljena v posebni brošuri in tudi na panojih v zbirnem taborišču za izgon Slovencev v Brestanici. Imena še zbiramo,« med drugim v brošuri zapiše Ivica Žnidaršič.

Podrobneje se posveti vračanju slovenskih izgnancev, beguncev in prisilnih delavcev. Že med vojno je bila ustanovljena organizacija UNRRA za koordiniranje repatriacije izgnanih oseb, leta 1944 pa so nekatere evropske države, med njimi tudi takratna Jugoslavija,

V brošuri objavljena fotografija gradu Zaprice v Kamniku, kjer je leta 1945 ena od repatriacijskih baz

podpisale večstranski dogovor, s katerim so v skladu z resolucijo UNRRA podpisale večstranski dogovor, s katerim so zagotovile dobro organizacijo in hitro repatriacijo izseljenih oseb. Izgnancem so priskrbeli začasna zatočišča in zbirne baze, v katerih so čakali na vrnitev v

domovino. Nekateri so bili v njih več mesecev. Organizirani transporti s slovenskimi izgnanci so se vračali junija, julija, avgusta in septembra 1945, nekaj celo šele v letih 1946 in 1947. Pomembno vlogo pri tem so imele organizacije Rdečega križa, piše Ivica Žnidaršič.

Ministrstvo za socialno politiko je v Sloveniji ustanovilo štab za repatriacijo, ki je izdal odlok, ki je odredil, kako je treba poskrbeti za izgnance, ki so se vračali v domovino. Leta 1945 je organiziral okoli štirideset sprejemališč s skupno zmogljivostjo več kot štirideset tisoč

oseb. Na Gorenjskem so pod Komisijo vojnega področja oz. Odsekom štaba za repatriacijo Jesenice delovale baze na Jesenicah, Bledu, v Gozdu - Martuljku, Kranjski Gori, Radovljici, Kranju, Škofji Loki, Kamniku, Domžalah in Trzinu. Najdlje je delovala baza v Kamniku. Repatriacijski center za slovenske izgnance in druge žrtve vojnega nasilja, ki so se po končani drugi svetovni vojni vračali v domovino, je bil tudi uršulinski samostan v Mekinjah. Skozi to bazo se je vračala tudi družina Ivica Žnidaršič. Ena izmed baz je bil tudi kamniški grad Zaprice, kjer je Društvo izgnancev Slovenije pred leti odkrilo spominsko ploščo. Petinsemdeseta obletnica vračanja slovenskih izgnancev je dobra priložnost, da mlade generacije seznanijo z genocidno politiko do Slovencev med drugo svetovno vojno, oblasti pa ponovno spomnijo na še nepopravljano gmotno škodo, nastalo v tem času, še poudari Ivica Žnidaršič.

Tapiserije z motivi živalskega tarota

V nekem življenjskem obdobju se je Radovan Rakovec spoznal s tapiserijo in jo tudi vzljubil. Ko je lani razstavljal Križev pot, je med drugim umetnostni zgodovinar in likovni kritik ddr. Damir Globočnik zapisal, da gre za nekonvencionalno in samosvojo likovno upodobitev zadnje Kristusove poti.

ALENKA BRUN

Radovan Rakovec iz Zgornjih Bitenj se je širši javnosti predstavil že nekajkrat. Tudi s knjigami, kjer že v njegovem prvem delu pomembno vlogo odigra simbolika barv, likov in števil, kar še bolj pride do izraza pri delu Geometrija tarot, kjer je komentare prispeval Kranjčan Andrej Šušteršič - Sar.

Avtor povzame razlago tarota: »Tarot je vsaj na Zahodu najstarejša znana igra s kartami. Morda bi lahko rekli celo, da je več kot samo igra in bi ga lahko označili, da je sistem slikovnih simbolov, ki skušajo zajeti pomembnejše arhetipe, praslike življenjskega dogajanja iz življenja samega.« Nadaljuje, da je danes že nekaj ljudi, ki vedo, da je tarok samo profanirana in folklorizirana različica mogočnega sistema simbolov in arhetipov tarota, ki mu je sam dejansko posvetil večji del svojega življenja.

Geometrija tarot je izšel v samozaložbi. Doživela je že četrti ponatis in pri vsaki naslednji izdaji Rakovec predstavi bralcu še novo nastala dela oziroma tapiserije. Radovan se je namreč v nekem obdobju svojega življenja spoznal z umetnostjo tapiserij in jo tudi vzljubil. In tako je tudi idejo, ki se mu je porodila o geometrijskem tarotu, prenesel na tapiserije. Ker mu ustvarjalni duh ne da miru, sedaj že nastajajo tapiserije z motiviko živalskega tarota. »Vseh še nimam narejenih, nekaj jih je še v glavi – to, kaj bi za posamezno veliko arkano bila lahko pozicija živali, ki naj bi jo po mojem mnenju najbolj označila.« Kot je dodal karte pri geometrijskem tarotu, je tudi tu dodal dve sliki. Začne z velikim pokom, kjer se mu je za upodobitev zdel najprimernejši morsk konjiček, škisa predstavlja opica, čarovnika galeb, sova veliko svečenico, čebela je cesarica, lev cesar, ljubimca

Radovan Rakovec

upodabljata dva goloba, netopir, pegaz upodablja poslednjo sodbo, sinjega kitapa je izbral za monda. A kot smo omenili, so tapiserije

živalskega tarota še v nastajanju. Vseh bo 24, 18 je narejenih, 16 s komentarji pa jih je že bilo objavljenih.

živalskega tarota še v nastajanju. Vseh bo 24, 18 je narejenih, 16 s komentarji pa jih je že bilo objavljenih.

Malo sešteevamo, koliko je nastalih tapiserij v celoti, in Radovana povprašamo, kam potem vsa ta dela da, kje jih shranjuje. Odgovori, da visi v hiši. »V kuhinji, v sobi ...« našteva. Zaupa nam, da sicer samo vzlanje morda ni ravno neka večšina, vendar potrebuješ idejo in potem ogromno potrpežljivosti, da prideš do končnega izdelka. Za eno tapiserijo velikosti 130 krat 80 centimetrov porabi od 170 do 180 ur. »Mesec dni dela, če si priden, za eno; če si pa malce "lenarta", pa potrebuješ dva meseca,« se pošali.

Obstaja pa še ena zanimiva tematika, ki jo Radovan upodablja na svojih tapiserijah: zadnja Kristusova pot. Lani aprila je tako Križev pot razstavljal v Galeriji Stolp na Blejskem gradu; pred tem pa je svoja dela razstavljal tudi že drugje. Njegove tapiserije pa najdemo tudi na stenah kakšnega naročnika, nam še zaupa.

Na robu

Na horuk! 1. del

Kako se je ata naučil brati in pisati

MILENA MIKLAVČIČ

usode

Jakob se pohvali, da je kot poklicni voznik prevozil več kot štiri milijone kilometrov tako doma kot po Evropi. Med vožnjo je imel veliko časa za razmišljanje. Na postajališčih je med čakanjem, da lahko nadaljuje vožnjo, delal zapiske o svojih prednikih v želji, da jih nekoč objavi v knjigi, ki bo namenjena družini in prihodnjim rodovom. Nekatere odlomke je zaupal tudi meni. Najprej tiste o očetu.

»Stric in teta sta mojega očeta vzela k sebi, ko je imel komaj dober mesec. Velikokrat so mi povedali, kako je to bilo: šla sta kupovat kravo, pa sta se greoč oglasila še pri sorodnikih. Stričeva sestra Angelca je ravno rodila enajstega otroka. Menda

je mirno ležal na peči, zavil v moški suknjič. Angelca ni imela več mleka, kar usahnilo ji je, pa mu je po žlički dajala mešanico vode in kozjega mleka. Otrok je takoj vse izbruhal. Menda je bilo zlo večje, saj se mu je videlo, da ga je kar pobiralo od lakote. »Če bo močan, bo preživel, če ne, bo pa umrl,« je menda odgovorila njegova mati, medtem ko sta obiskovalca vzela neboljeno bitje v naročje in ga poskušala predramiti. Potem so naredili kupčijo: stric in teta sta otroka vzela s seboj, v zameno pa sta pustila majhnega prašička,« pripoveduje Jakob.

»Še isti večer je teta odnesla na pol mrtvega otročka k eni od sosed, ki je tudi imela dojenčka. Mojega očeta je podojila in ga s tem rešila gotove smrti. V zameno za dojenje je vsak mesec dobila nekaj krompirja, repe in leče. Teta je materinstvo, ki ji je kot zrela hruška padlo v naročje, vzela zelo zares. Na očeta je pazila kot na punčico svojega očesa!

Leta 1938 je bil ata star sedem let. Teta je bila tisto leto zelo slabega zdravja. Bruhala je kri, menda je imela rano na želodcu. Verjetno pa je imela raka, a njeni boleznini nihče razen strica posvečal več kot toliko pozornosti. Češ: če bo preživela, prav, če ne bo, bo pač umrla! Obiskala je Zefo, zeliščarico, ki

ji je prodala tinkture, ki jih je pila ponoči in podnevi. Da bi lahko v miru počivala, so očeta začasno vrnili njegovim pravim staršem. Menda je na vso moč jokala, ko ga je stric vlekkel na voz, a ni nič pomagalo. Tetino zdravje je bilo zanj na prvem mestu, tako rad jo je imel. Stric je bil mesar, po sili razmer tudi vaški brivec, v lasti pa je imel tudi manjši kamnolom. Poleg kmetije je bilo še veliko zadolžitev in ni bilo misliti, da bi hkrati pazil še na živahnega dečka, ki je rad kakšno ušpičil. Še v pozni starosti je ata pripovedoval, da je prve dni pri pravih starših jokala noč in dan. K sebi pa so ga vzeli tudi zato, da je varoval sestrico, ki se je ravno rodila. Zadolžitev mu ni bila čisto nič všeč. Zdelo se mu je zelo punčkasta in čutil se je ponižanega, ker so ga vsi, ki so ga srečevali na vasi, klicali varuška!

Pri pravih starših je ostal vse do leta 1941. Takrat pa je prišla ponj teta in ga odpeljala s seboj. Vpričo vseh ga je stisnila k sebi in ga poljubčkala po obrazu. Ata bi se najraje udrl v tla! Kaj takšnega! Ko sta že sedela na vozu, mu je na skrivaj stisnila v roko čokolado. »Saj ne boste umrli?« jo je s strahom vprašal ata, preden je zagrizel v čokolado. Teta je vzela robec in vso pot do doma smrkal vanj.

Pri trinajstih letih so ga dobili na piko partizani. Pisalo se je leto 1944. Zadolžili so ga za prenašanje pošte. Teti to ni bilo čisto nič všeč, a se je vojaščine, ne glede na to, čigava je bila, na smrt bala. Nekoč je teti prišlo na ušesa, da Nemci iščejo enega svojih. Menda je imel psihične težave in jim je večkrat ušel. »Nikamor ne greš!« je teta ukazala atu, ko se je hotel na skrivaj izmuzniti iz hiše. Bala se je, da bo srečal norega Nemca, kdo ve, kaj bi zmešanec naredil otroku. A ata se ni dal. Teto je imel zelo rad, a je trma zmagala. Pri prazni pastirski koči je naletel na Nemca. Čudno je bilo vse skupaj. Močno je krvavel, saj si je na priločenem kamnu z vojaškim nožem sekal prste. Ata je brez razmisleka zdirjal do občinske stavbe, kjer so bili Nemci nastanjeni, in jim povedal, kje bodo našli svojega vojaka. V zahvalo so mu podarili usnjeno vojaško torbo in pas za hlače. Eno in drugo je uporabljal vse do svoje smrti.

Stric se je po vojni prekvalificiral v tesarja. Živine za klanje je bilo komaj kaj, konkurenco pri brivski obrti pa mu je delal neki Dalmatincec, ki se je poročil z gostilničarjevo hčerko. Ata je bil že dovolj star, da je lahko sam služil svoj vsakdanji kruh. »Samo na streho

ga ne pustite!« je teta prosila moža, ko sta zarana odhajala na pot. Po vojni je bilo marsikje tako, da je bilo tudi za delavce hrane komaj kaj, »šnopca« pa so imeli povsod precej na zalogi. Delavce so nalivali z njim, da je bilo veselje! Neštetokrat se je zgodilo, da je bil ata na strehi sam, ker je stric obležal za grmom pijan, moral se je znajti, kakor je vedel in znal. Na srečo se ni nobeno ostrešje podrl. Kdo ve, kaj bi bilo z njim, če bi se. Stric se je vedno bolj vdajal pijači, ata je bil za vsa dela tudi doma, na kmetiji, sam. S teto si ni mogel veliko pomagati, saj je bila od tistih težav z želodcem zelo slabega zdravja. Je pa zelo dobro kuhala in ata jo je imel iz vsega srca rad.

Ko je bil star 17 let, mu je stric rekel, da je že skrajni čas, da postane »dedec«. Ravno sta tesala tramove za neko osnovno šolo. Pri zidarskih delih so pomagale tudi ženske, samske in poročene. »Katero bi?« ga je vprašal stric. Ata je skomignil z rameni. Sanjalo se mu ni, kaj bi stric rad. Potem je stric kar sam stopil do neke ženske z rdečimi lasmi. Takrat so namreč menili, da so rdečelaske sposobne vsega. Odpeljala ga je na bližnji kozolec, v seno. In tam je ata izgubil nedolžnost. Če ga je kdaj imel pod kapo, nam je razlagal tudi podrobnosti.

Zapomnil sem si, da se je grozno ustrašil, ko mu je tista reč začela rasti, potem pa nad njo ni imel več nobene komande.

Potem je moral k vojakom. V »edinici« sta bila dva, ki sta bila nepismena, neki Rom in moj ata. Ta prekleti vojni čas ga je prikrajšal za obiskovanje osnovne šole. Oficir ga je pošteno nadrl, češ kakšni zanikrneži so ti Slovenci, še pisati ne znajo. Ata bi ga najraje na gobec, kot je rekel, a je bil raje tiho. Zaradi tega, ker ni znal brati in pisati, se ni nikoli čutil manjvrednega. Če je bilo treba kaj zapisati, je to storila teta. Pa kaj?! Komandantu kasarne ni bilo v čast, da ima pod seboj tudi nepismene vojake. Nekega Beograjčana je določil, da jih je naučil branja in pisanja. Ko je ata prišel domov, je znal tekoče brati in pisati, a le srbohrvaško in v cirilici ...

Vsi v družini so vedeli, da atu ni bilo kaj preveč za ženske. Morda ne zaradi tiste prve izkušnje, v katero so ga prisilili? Teta, ki ji boleznini ni prizanašala, si je želela, da bi pred smrtjo lahko popestovala atove otroke. Pisalo se je leto 1956, ko je dobil ata v roke spisek deklet, ki so se teti zdela najbolj primerna. Atu takšna prisila ni bila pogodu. A jo je imel preveč rad, da bi ji nasprotoval ...«

(Nadaljevanje prihodnjič)

Na Gorenjskem v deželi Kranjski

Janez Krstnik Prešeren – Prešeren pred Prešernom

PETER COLNAR

Primek Prešeren je med Kranjci zaslovel že veliko pred našim največjim pesnikom. V Hrašah pri Radovljici se je namreč 9. junija 1656, to je 144 let pred pesnikom, rodil pravnik, teolog in diplomat Janez Krstnik Prešeren. Leta 1693 je bil soustanovitelj Academie operosorum in jo kot njen prvi predsednik predstavil v tujini ter ji priskrbel mednarodno priznanje. Praktično je bil prvi predsednik kasnejše Slovenske akademije znanosti in umetnosti. Njegovo ime se povezuje z Dizmovo bratovščino, z ustanovitvijo društva glasbenih umetnikov in ljubiteljev glasbe Academie philharmoniorum. Leta 1701 je bil soustanovitelj javne knjižnice (Semeniška knjižnica), ki ji

je zapustil svoje knjige (od petsto do šeststo naslovov).

Šolal se je v Ljubljani, na Dunaju in v Salzburgu. Leta 1677 je doktoriral iz filozofije na Dunaju, leta 1682 iz teologije v Salzburgu ter tudi iz cerkvenega prava (neznano kje in kdaj). Leta 1692 je bil odlikovan z naslovom apostolski protonotar in palatinski grof. Sorodnike je imel v Radovljici (družina Peer), seveda pa so bili to tudi vikar Marko Prešern in šolani brat Janez Jurij, upravnik proštinske nardarine.

Kot izvedenec v cerkvenem pravu je v imenu salzburškega nadškofa J. E. Thuna posredoval za salzburške pravice na brandenburškem in bavarskem dvoru, pri cesarju in

papeški kuriji v Rimu. Takrat je zaprosil za predstojnika izpraznjene ljubljanske proštije in kljub spletkam dunajskega dvora prišel v Ljubljano.

Kot kanonik in svetovalec salzburškega nadškofa Maksimilijana grofa Kuenburga je odlično opravil zaupna diplomatska poslanstva na bavarskem in brandenburškem dvoru. Ko je rešil spor med nadškofijo in dvorom, ga je nadškof v začetku leta 1689 poslal v Rim, da uredi stoletno, zaradi habsburške dvorne politike zelo kočljivo pravdo med Salzburgom in Passaui, ki se je hotel osamosvojiti. Z izredno spretnostjo je razorožil passavske zastopnike in pokazal, da s pravnimi in zgodovinskimi dokazi ni

Zanimivi Gorenjci tedna iz dežele Kranjske:

- V Kranjski Gori se je 10. 6. 1881 rodila tiflopedagoginja Franica Vrhunc. Zaslužna je za ustanovitev prvega slovenskega zavoda za slepe leta 1918 v Ljubljani. Slovenske slepe invalide je učila Braillove in Kleinove pisave pa tudi strojepisja.
- V Tržiču se je 10. 6. 1887 rodil general Adolf Kilar. Leta 1918 se je priključil generalu Rudolfu Maistru. Generalski čin je nosil samo deset dni – v oficirskem domu v Vranju ga je pred poslovilno večerjo ubil mlajši vojaški častnik.
- V Ljubljani se je 12. 6. 1828 rodila slovenska pesnica in pisateljica Luiza Pesjak, rojena Crobath. Nanjo je vplival Prešeren, ko je bil v Kranju v službi pri njenem očetu.
- V Vodichah se je 13. 6. 1889 rodil slovenski pianist in glasbeni pedagog Anton Trost.
- V Šenčurju se je 14. 6. 1886 rodil kipar in medaljer Anton Sever. Najpomembnejše med njegovimi deli so portretne medalje in plakete z upodobitvami znanih slovenskih osebnosti.

mogoče doseči osamosvojitve Passaua. Dosegel je, da je cesar leta 1692 odredil, naj se razpravljanje začasno ustavi ...

Prešeren je bil pomemben za Slovence tudi s tem,

da je ustanovil dijaške štipendije. Dne 17. aprila 1701 je bila kupljena desetina thurnovske graščine v vaseh Selo, Zabreznica in Vrba. To je omogočilo študij celi vrsti Prešernov in drugih rojakov.

Letos bo slabo

Po napovedi Banke Slovenije se bo letos gospodarska aktivnost v Sloveniji zelo skrčila, v naslednjih dveh letih pa naj bi se razmere stabilizirale.

CVETO ZAPLOTNIK

Da je epidemija covid-19 močno vplivala na gospodarstvo, kaže tudi najnovejša napoved Banke Slovenije o letošnjih in prihodnjih gospodarskih gibanjih. Po njeni napovedi se bo gospodarska aktivnost letos izrazito skrčila, v prihodnjih dveh letih pa naj bi se razmere stabilizirale. Po osnovnem scenariju letos pričakujejo 6,5-odstotno znižanje bruto domačega proizvoda (BDP), v naslednjih dveh letih pa ponovni porast, in sicer za 4,6 oziroma za 3,6 odstotka.

V Banki Slovenije so pri izdelavi napovedi upoštevali pričakovano stabilizacijo razmer v evrskem območju in dokaj ugodno oceno rasti tujega povpraševanja. Prav tuje povpraševanje bo po oceni Banke Slovenije bistveno za izvozno usmerjeni del slovenskega gospodarstva, na drugi strani pa bodo razmere doma precej odvisne od učinkovitosti vladnih ukrepov za stabilizacijo razmer na trgu dela, predvsem od ukrepov delnega subvencioniranja skrajšanja delovnega časa in sofinanciranja začasnega čakanja na delo.

»Na trgu dela pričakujemo letos močno poslabšanje razmer. Zaposlenost se bo po šestletnem obdobju rasti zmanjšala za 1,9 odstotka, stopnja brezposelnosti pa bo

narasla na šest odstotkov,« napovedujejo v Banki Slovenije, kjer ugotavljajo, da bosta zaradi sprejetih interventnih ukrepov padec zaposlenosti in porast stopnje brezposelnosti manjša približno za tretjino. V prihodnjih dveh letih pa pričakujejo tudi na trgu dela postopno izboljševanje razmer.

Letos pričakujejo tudi velik padec zasebne potrošnje. Gospodinjstva se bodo ob

Podjetja bodo zaradi negotovosti prelagala investicije v naslednja leta. Letos bo bistveno manj investicij v stroje in opremo, v prihodnjih letih pa pričakujejo zmeren rast. Močno se bo zmanjšal obseg menjave s tujino, ki pa naj bi se glede na oceno o rasti tujega povpraševanja v naslednjih letih postopoma okrepila.

Cene življenjskih potrebščin bodo letos stagnirale.

V Banki Slovenije so poleg osnovnega scenarija pripravili še alternativna. Po prvem, ki predvideva odpravo vseh omejitvenih ukrepov in hitro oživitve gospodarskih panog v drugem polletju, bi se gospodarska aktivnost zmanjšala za manj kot štiri odstotke, po drugem, ki predvideva neuspešno zajezitev širjenja virusa in morebitni drugi val epidemije v jesenskih mesecih, pa naj bi BDP upadel za približno deset odstotkov.

negotovih razmerah na trgu dela in upoštevanju večjega socialnega distanciranja obnašala previdneje in bodo povečala varčevanje, predvsem pa bo upadla potrošnja nenujnih in trajnejših dobrin in storitev. Pričakujejo predvsem zmanjšanje prodaje avtomobilov, manjše pa tudi povpraševanje po storitvah, ki zahtevajo neposreden fizični stik.

Upadanje naročil in prekinitev dobavnih verig bosta močno vplivala na investicijske odločitve podjetij.

Inflacijo nižajo predvsem cene energentov, epidemija je namreč močno zmanjšala povpraševanje po nafti, kar je močno znižalo tudi njeve svetovne cene. Deflacijo bo preprečila predvsem rast cen hrane, te naraščajo predvsem zaradi višjih svetovnih cen prehranskih surovin in ovir v trgovinski menjavi.

Javnofinančni primanjkljaj bo letos še posebno izrazil, presegele naj bi osem odstotkov BDP-ja, javni dolg pa naj bi narasel na okoli 82 odstotkov BDP-ja.

Vaš razgled

Za časa življenja si trije znani Kranjčani – slikar Leopold Layer, fotograf Janez Puhar in pesnik Simon Jenko – zagotovo niso bili blizu, kot so si danes. Ko se je Layer poslovil s tega sveta, je bil Puhar star 14 let, ko jih je dopolnil 21, se je Jenko šele rodil. Danes so hiše njihovih imen pomemben del kranjske kulturne četrti. Layerjeva hiša je center urbane kulture, Jenkova soba literature, Puhar se je pridružil z doživetji fotografije in iluzij. I. K. / Foto: Tina Dokl

Motiv na fotografiji je povsem običajna podoba iz preteklih dni, ko smo zaradi koronavirusa in ukrepov ob pandemiji marsikje stali v vrsti: pred bankomatom, lekarno, pošto, živilskimi trgovinami ... Nenavadna je le v tem, da ljudje stojijo v vrsti, da bi dvignili izdelek, ki so ga naročili pri spletnem trgovcu Mimovrste, kjer se kupuje poceni in dobro – pa še takoj si na vrsti. Res? I. K. / Foto: Marko Tušek

Nove knjige (542)

Doba velikih migracij na Slovenskem

MIHA NAGLIČ

»Sredi 19. stoletja se je tudi na Slovenskem začelo obdobje, znano kot doba velikih migracij. Takrat so, tako kot že prej dele starega kontinenta, širši srednjeevropski prostor zajela množična migracijska gibanja in prerazporejanja prebivalstva. Do druge svetovne vojne se je z ozemlja današnje Slovenije neto izselilo okrog 440.000 prebivalcev. Takemu demografskemu primanjkljaju na ozemlju, ki je ob koncu obravnavanega obdobja štel manj kot 1,5 milijona prebivalcev, so botrovali migracijski procesi različnih intenzivnosti in usmeritev, večinoma umeščeni

med ekonomska in družbena dogajanja. Med prvo svetovno vojno in po njej so jim ob ekonomskih in socialnih vzgibih botrovali še vojne in novonastale politične razmere, zaradi katerih so migracijski premiki dobili tudi prisilni značaj vojnega in političnega begunstva. Slovenske dežele so bile na prvih mestih po stopnji izseljevanja tako v avstro-ogrski monarhiji kot nato v Jugoslaviji. Migracijska gibanja na Slovenskem so bila v določenih obdobjih med najintenzivnejšimi tudi v evropskem merilu. Knjiga želi prikazati glavne oblike množičnega dogajanja, ki je ključno zaznamovalo zgodovino slovenskega prostora in njenih

prebivalcev. Namen knjige je pokazati, kako so bile selitve vedno sestavni del vsakdanjega življenja v določenem zgodovinskem obdobju, v določenem lokalnem okolju in določeni družinski strategiji preživetja. Ob tem želi razprava hkrati obravnavati izseljevanje in priseljevanje kot skupno doživljanje in izkušnjo posameznega človeka, ki je vedno oboje hkrati, izseljenec in priseljavec.« (str. 23)

V zadnjih letih, zlasti po jeseni leta 2015, ko je čez Slovenijo tekla prava reka islamskih migrantov, se

Več avtorjev, Doba velikih migracij na Slovenskem, Založba ZRC, Ljubljana, 2020, 516 strani

zdi, da večina Slovencev ni naklonjena prihodu ali prehodu migrantov čez naše ozemlje. Pri tem se ista večina ne zaveda več, kako množično smo v različnih obdobjih, zlasti pred prvo, med obema in po drugi svetovni vojni migrirali Slovenci. Ta knjiga je v tem oziru pravi učbenik. Napisali so jo trije avtorji: Aleksej Kalc, Janja Žitnik Serafin in Mirjam Milharčič Hladnik. Prvi piše o zgodovinskih, socialnih, gospodarskih in političnih vidikih migracij na Slovenskem. Druga o organizacijah naših izseljencev, njihovi kulturno-umetniški dejavnosti in skrbi za materni jezik. Tretja pa povzema njihove življenjske zgodbe. Izbrane, seveda, ne vseh. Teh je okrog pol milijona (nemara še več) in te pričajo, da smo tudi Slovenci narod, ki migrira ...

HUMOR, HOROSKOP

Lahko se udeležite tečaja vedeževanja.

Naročniki **Gorenjskega glasa**, izkoristite popust v višini 10%. Za več informacij čim prej pokličite Tanjo na tel. št.: **040 514 975**

Gorenjski Glas

HOROSKOP

TANJA

Oven (21. 3.–21. 4.)

Malo več pozornosti boste začeli namenjati odnosom v domačem okolju, saj ste vajeti kar malo preveč popustili. In preden bi se začelo karkoli negativno odvijati, vam bo uspelo vse v kali zatreti. Ob koncu tedna se boste končno sprostiti.

Bik (22. 4.–20. 5.)

Že nekaj časa se vam ogromno dogaja in komaj ste kos vsemu. Tudi vnaprej vas čaka podoben ritem. Ampak ne boste se pritoževali, saj vam bo vse odgovarjalo. Na poslovnem področju se boste zaradi dobrih novic le umirili.

Dvojčka (21. 5.–21. 6.)

Ste v obdobju osebnega praznika in vsak dan posebej si boste dopovedovali, da ne smete od nikogar preveč pričakovati. Kajti v resnici lahko le od sebe. Pred vami je kar nekaj lepih presenečenj, za razočaranja tokrat ne bo nobenega prostora.

Rak (22. 6.–22. 7.)

Imeli boste občutek, da gre vse, kar je vrednega, mimo vas in da vi sami ostajate praznih rok. Seveda se boste motili, saj vas čaka zelo dobra priložnost, ki vas ne bo obšla. Vzelo vam bo veliko časa, ampak vse bo šlo po načrtu.

Lev (23. 7.–23. 8.)

Imate jeklena ramena. No, kar nekaj ljudi je prepričani, da je tako. In to ravno tisti, ki vam vsak dan sproti nalagajo nova bremena. Dolgo časa ne boste več zdržali, saj bodo ramena slej ko prej popustila. Ko se to zgodi, bodite pripravljeni na spremembe.

Devica (24. 8.–23. 9.)

Še vedno se vam veliko dogaja in še se vam bo. Nikakor pa v tem norem ritmu ne smete pozabiti na čas, ki ga posvetite samo sebi. Napake, ki jih ponavljate, imajo lahko visoko ceno in tega ne smete zanemarjati. Dobite zelo dobre novice.

Tehtnica (24. 9.–23. 10.)

Nikoli ni prepozno za spoznanja in nov način življenja, ne glede na to, v katerem obdobju življenja smo. Nenehno se učimo, včasih iz napak drugih in velikokrat iz svojih lastnih. Besede so tiste, ki znajo čudežno delovati.

Škorpion (24. 10.–22. 11.)

Še dobro, da nimate težav s komuniciranjem, saj vas v tem tednu čaka kar precej dogodkov, v katerih boste morali stodototno sodelovati. Čaka vas cel niz večjih in manjših uspehov in sami s sabo boste nad vse zadovoljni. Presenečenje.

Strelec (23. 11.–21. 12.)

Na poslovnem področju boste končno naredili velik korak naprej, saj boste sprejeli odločitve, ki ste se jih doslej izogibali. Ne smete pozabiti, da je vsak nov začetek malo težek – in to vas ne sme odvrniti od načrtov. Samo pogumno naprej.

Kozorog (22. 12.–20. 1.)

Enkrat vas obremenjuje spomin na preteklost, drugič pa razni strahovi glede prihodnosti. In ravno zaradi čustev, ki jih doživljate, pozabljate na ta trenutek. Kajti življenje se dogaja vsak dan sproti. Nov dan, nove priložnosti.

Vodnar (21. 1.–19. 2.)

Še kar se ne morete navaditi, da so se razmere sprostile in lahko spet doživljate stvari, ki ste jih morali opustiti. Občutek, da niste varni, ne popusti. Ste varni in vse bo, kot mora biti. Kmalu vas čaka res lepo presenečenje, samo za vas.

Ribi (20. 2.–20. 3.)

Žal ste posledice kriznih razmer, ki smo jih imeli, že občutili na lastni koži. Seveda v finančnem smislu. Iskali boste nove poti in rešitve. Takoj vas čaka malo slabše volje, ampak prav kmalu se vse začne obračati v vašo korist.

TA JE DOBRA

Sesalnike prodaja

V novo naselje pride trgovski potnik, ki prodaja specialne sesalnike. Pozvoni pri prvi hiši in vrata mu odpre lepa mlada ženska.

»Dober dan, gospa. Prodajam najnovejše modele sesalnikov za mokro in suho sesanje. Povem vam, čudežni stroji, verjemite.«

Ženska sploh ne pride do besede, ko možak po predsobi že potrese kečap, polije sok, iz vrečke strese pasji kakec, na vse skupaj zlije jogurt, potem pa vse potrese s kilogramom moke. Ženska se zgrozi, trgovski potnik pa jo pomiri:

»Gospa moja, ne razburjajte se. Če sesalnik ne bo te svinjarije popolnoma očistil, jo bom pojedel.«

»Ali naj vam prinesem žlico?«

»Zakaj?«

»Naselje še gradijo in nam še vedno niso priključili elektrike.«

Bolj naj se zanima

»Joško, a ti veš, kako se imenuje glavno mesto Indonezije?«

»Učiteljica, pojma nimam!«

»Veš, kaj, Joško, bolj se boš moral zanimati za šolo!«

»A lahko jaz vas nekaj vprašam?«

»No, pa vprašaj!«

»A vi veste, kdo je Zofija?«

»Pojma nimam!«

»No, potem se boste pa morali bolj zanimati za svojega moža!«

LAŽJI SUDOKU

4	3			7	2	8	
	2	5	9	3		1	
1				8			6
			7			3	4
	2	6		9	5		
9	5			8			
5		7					1
		6		9	3	4	7
	4	8	5			6	3

Rešitev:

4	3	8	1	9	7	2	5
2	5	9	3	7	1	8	6
1	6	7	2	8	3	4	5
9	2	6	5	4	8	3	7
8	1	5	9	2	7	6	3
9	5	7	2	1	8	3	6
5	8	3	6	4	9	7	2
2	4	6	8	5	3	1	7
6	7	1	5	9	2	8	3

TEŽJI SUDOKU

3	7	4					
	2		5	3		9	8
			6				1
			5		3	7	
	3	2		9		1	
	5	8		4			
5				7			
7	1			9	6		4
					2	8	

Rešitev:

4	8	5	1	9	7	2	3
2	9	6	8	3	1	5	7
1	7	3	2	4	6	8	5
9	5	7	6	2	3	1	4
8	1	2	9	5	7	4	3
3	6	4	5	8	9	7	2
7	2	1	3	6	4	8	5
5	4	8	7	1	3	2	6
6	3	9	4	8	5	7	1
2	8	5	1	6	3	9	4

Navodilo za reševanje: v kvadrate vpišite števila od 1 do 9 tako, da se ne bo nobeno število ponovilo ne v vrstici ne v koloni ne v enem izmed odebeljenih devetih kvadratov. Pripravil: B. F.

NAGRADNA KRIŽANKA

SESTAVIL: F. KALAN	RAZSTAVA CVETJA	RISALNA PRIPRAVA	POLDRAG KAMEN	SMUČARSKA TEKAČICA LACEN	GORAZD SKOF	GRŠKA ČRKA	IGRALKA BERGER	MATERIJA	LETOVIŠKO MESTO OB JADRANU V ITALJI	REKA V KAZAH- STANU	NADZEMNI DEL REPE
SL. PESNIK IN PISATELJ (F. G.)	8										
NEPARNA ŠTEVILA								14			
BODEČ PLEVEL					VIETNAMEC ŽIVEC (ZASTAR.)						
BAMBUSU PODOBNA TRSTIKA						GLAVNI ŠTEVNIK BANČNI POROK		25	ZBORNİK, LETOPIŠ	NORDIJSKA BOŽANSKA DEVICA	
IVAN LENDL	26	NAVADA, OBİČAJ ATLETSKI REKVIZIT				5		NAVJE ŠTEVILO Z DVEMA NICLAMA			
GLAVNO MESTO TURČIJE							JAKOST, MOC PEVKA DEŽMAN				
HITER TEK				STIK GLAVE S TRUPOM VLAŽ- NOST					MARKO LETONJA STROK, ZA RADARJE		7
STARA KOLČIN- SKA MERA ZA VINO				3	VETRNI JOPIČ ANTIČNO MESTO, IS						
GORENJSKI GLAS	PRAVO IME PEVKE SERBI	SNOV ZA KERAMIKO DELAVEC V ARHIVU						AMERIŠKA KUKAVICA			
KRAMA	13						NADLEŽNA ŽUŽELKA	POKLON, DARILO LEDENIŠKA GROBLJA		21	
FR. ASTRO- NOM IN FIZIK (FRANCOIS)						MESTO V ZDA GRAFIK JUSTIN					
RUDI HITI			POROTNIK NA SODIŠČU GOZDNA JASA							VERSKA LOČINA	INDIJSKI SAHIST
GAJŽLA				AMERIŠKA POVRŠIN- SKA MERA	OBLIKA IMENA LARA CMOTER, CILJ	15					
OPORIŠČE NATA V ITALJI							PRIPADNIK ESENOV SORTA JABOLK, AJDARED				1
PRASKA, RAZA			11				INDIGO SUMERSKA BOGINJA PLODNOSTI				
GRŠKA BOGINJA LOVA, ARTEMIS								THOMAS NELSON TABORNIK, GOZDOVNIK		12	
GORENJSKI GLAS	ZANKA, PAST	SLIKARKA POLANEC STROK, ZA ORTOPEDIJO					17	DREVESNI PLOD OZVEZDJE NA NEBU			
LATINSKA NIKALNICA	2			SODNI TERMIN SMUČI (NORD.)						ORIEN- TALSKA SLADICA	UREJE- VALEC IZLOŽB
REKA V TURČIJI, ARAKS					NEUPO- RABA REKA V FRANCIJI	18					
SAMUEL TAYLOR			ATLETSKI KLUB V CELJU VDOLBINA								27
GLAVNO MESTO JAPONSKE						RANO- CELNIK	PALICA PRI PLUGU PIVO BREZ ALKOHOLA	6			
VULKAN NA FILIPINIH			19	LUKA V SPANJI BOKSARKA KOZIN					LESLIE NIELSEN DELAVEC V LIVARNI		
ODSLUŽEN VOJAK								NERESNICA POLNILO ZA SLADICE			
IGRALEC SANDLER					GL. MESTO ASIRIJE KRAJ NA KRKU						20
ARAGO INANA IRUN MORENA VALKIRA	ZUNANJI DEL HIŠE Z OGRAJO	KUHINJSKI ELEMENT GL. MESTO KANADE			9		OBER PREBIVALKA ASIRIJE				
BITKA, BORBA			16	MORSKA RIBA KRAJ PRI PODČE- TRTKU						PRITOK SAVE DO- LINKE NA JESENICAH	KOVINA
ZVEZDA V OZVEZDU ORLA						CEPIVO ZNAMKA ŠPANSKIH VOZIL					22
LOVRO TOMAN				SKLENJENA GORSKA VERIGA KATRAN					KATJA EMAN MORSKI SESALEC		
CEVKA ZA ODVAJANJE SEČA				23			24	KORNER TANJA NOVAK			
IGRALEC WILSON	10				ČISTO PREMO- ZENJE			4			
NERETVA (ANTIČNI ZAPIS)					TRDA KOVINA (Ta)						

Novi Golf

Mobilna ikona postaja digitalna ikona

Novi Golf se predstavlja. In postavlja nova merila na področju digitalizacije na cesti. Inteligentni asistenčni sistemi vsako vožnjo spremenijo v udobno in sproščeno izkušnjo. Novi Golf – eno generacijo bolj udoben, inteligentnejši in bolj povezan.

**NOVI GOLF VIII
ŽE V NAŠEM SALONU.**

AHVRTAČ

Delavska c. 4, 4000 Kranj | Tel.: 04 27 00 200 | www.avtohisavrtac.si

Rešitve križanke (geslo, sestavljeno iz črk z oštevilčenih polj in vpisano v kupon iz križanke) pošljite do srede, 24. junija 2020, na Gorenjski glas, Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj. Rešitve lahko oddate tudi v nabiralnik Gorenjskega glasa pred poslovno stavbo na Nazorjevi ulici 1.

1. nagrada: enodnevna uporaba avtomobila GOLF VIII
2. nagrada: enodnevna uporaba avtomobila VW T-CROSS
3. nagrada: poklanja Gorenjski glas

1	2	3	4	5	6	7	8
10	11	12	13	14	15	16	17
19	20	21	22	23	24	25	26

Več kot šestdeset let kasneje

Srečanje sošolk in sošolcev, ki so v šolskem letu 1955/56 prvič prestopili šolski prag šole v Gabrku

MAJA BERTONCELJ

Gabrk – Pisalo se je leto 1955, ko je 16 učenk in učencev tiste generacije prvič sedlo v šolske klopi osnovne šole v Gabrku. Skupaj so preživeli prva štiri leta, potem pa je začel voziti šolski avtobus v osnovno šolo v Škofjo Loko. Po več kot šestdesetih letih so se pred kratkim v Gabrku znova srečali in obujali spomine.

Pobudnica in glavna organizatorica srečanja je bila Stanka Kozjek, ki sedaj živi na Podreči. »Prebiral sem knjigo Marice Mrak z naslovom Bo že kok, še zme-ri je blo kok in bila tudi na njeni predstavitvi. Avtorica nas v njej med drugim popelje tudi v širše okolje vasi Zminec, Brode in Gabrk. In Gabrk je moj rojstni kraj, kjer sem začela hoditi tudi v šolo. Ob obujanju vseh teh spominov sem prišla na idejo, da bi se sošolke in sošolci spet srečali. Odziv je bil pozitiven. V prvem razredu

Nekdanje sošolke in sošolci so imeli srečanje prvič po več kot šestdesetih letih. / Foto: Tina Dokl

nas je bilo 16, štirje so žal že pokojni, trem na srečanje ni uspelo priti. Zbralo se nas je torej devet,« je pojasnila Stanka Kozjek. Srečanje je bilo na domačiji pr' Matic,

kjer je Kozjekova, takrat se je pisala še Kos, živela pred pokro. »Rekli smo, da se dobimo na kavi in malo poklep-tamo. Na dan srečanja sem nato spekla flancate, pecivo

je prinesla tudi svakinja, ki nam je skuhalo tudi kavo. Lepo smo se imeli in se strinjali, da bi bilo krasno, če bi se čez nekaj let znova dobi-li,« je še povedala Kozjekova.

Skupaj so odšli tudi do šole, ki so jo obiskovali pred več kot šestdesetimi leti in v kateri šolskega vrveža ni več.

Na osnovni šoli v Gabrku so skupaj preživeli prva štiri leta, potem pa je začel voziti šolski avtobus v osnovno šolo v Škofjo Loko, kjer so nadaljevali šolanje.

HALO-HALO GORENJSKI GLAS
telefon: 04 201 42 00

Naročila za objavo sprejemamo po telefonu 04/201 42 00 ali osebno na Nazorjevi ulici 1 v Kranju oz. po pošti – od ponedeljka do četrтка do 11. ure! Cene oglasov in ponudb v rubriki so izredno ugodne.

ROZMAN BUS, T: 04 531 52 49, 041 855 630

Spoštovane stranke, obveščamo vas, da smo s sproščanjem ukrepov začeli izvajati letovanja na naslednjih destinacijah: **OREBIČ** 20.–27. 6., 5.–15. 9., 15.–22. 9., **LASTOVO** 20.–24. 6., 24.–28. 6., 28. 6.–5. 7., **DUGI OTOK** 29. 6.–6. 7., 4.–7. 7., naprej več terminov. **MOŽNOST KORIŠČENJA TURISTIČNIH BONOV** na naslednjih destinacijah: **STRUNJAN** 29. 11.–4. 12., 4.–9. 12., **BERNARDIN** 7.–12. 10., 22.–27. 11., **BANOVC** 22.–27. 11., **ŠMARJEŠKE TOPLICE** –22.–28. 11..

Obvestila o dogodkih objavljamo v rubriki Kažipot brezplačno samo enkrat, pošljete jih lahko na e-poštni naslov kazipot@g-glas.si.

PRIREDITVE

Etnološki dan

Kranj – V ponedeljek, 15. junija, bo v Vojnomirovi dvorani Ullrichove hiše od 9. ure naprej potekal prvi Etnološki dan v organizaciji Gorenjskega muzeja.

IZLETI

Ferati Havadnik in Jerman

Kranj – PD Iskra Kranj vabi v četrtek, 18. junija, na obisk ferat Havadnik in Jerman. Obe terjata dobri dve uri plezanja. Odhod z lastnimi avtomobili ob 15.30 s parkirišča pri Mercator centru Primskovo v Kranju. Število prijav je omejeno na pet oseb. Vodniki prosijo za upoštevanje navodil NIJZ. Informacije: Sebastjan Potočnik (sebastjan.potocnik@gmail.com in 031 408 439).

Narečnik RADIO KRANJ d.o.o., Štirbarjeva 6, 4000 Kranj

vedno in povsod s tabo
TVOJI NAJLJUBŠI...

RADIO KRANJ 97.3
GORENJSKI megasrček

OBVESTILA

Srečanje invalidov odpade

Škofja Loka – MDI Škofja Loka obveščata svoje člane, da vsakoletno srečanje invalidov na Podnu v Škofji Loki, ki naj bi bilo v soboto, 20. junija, odpade zaradi trenutnih razmer oziroma odredbe NIJZ.

RAZSTAVE

Fotografska razstava Mostovi

Škofja Loka – V petek, 12. junija, bo ob 19. uri v Sokolskem domu odprtje fotografske razstave Mostovi – Kamniti ločni mostovi Slovenije, starejši od 100 let avtorja Janeza Podnarja. Razstava bo na ogled do 8. julija.

Slike Valerije Sušnik

Slovenski javornik – DPD Svoboda France Mencinger Javornik - Koroška Bela vabi na odprtje razstave Valerije Sušnik, ki bo v četrtek, 18. junija, ob 18. uri v Razstavnem prostoru Viktorja Gregorčiča na Slovenskem Javorniku (restavracija Turist).

GLASBENI VEČERI V TRŽIŠKEM MUZEJU 2020
V POLLAKOVEM SALONU ALI NA VRTU MUZEJA.

19. JUNIJ OB 20:30
MARKO HATLAK in
KAPOBANDA

10. JULIJ OB 20:30
BOSSA DE NOVO

MALI OGLASI

T: 201 42 47, F: 201 42 13
E: malioglas@g-glas.si

Male oglase sprejemamo:
**za objavo v petek do srede
do 14. ure in za objavo
v torek do petka do 14. ure!**

Delovni čas:
**ponedeljek, torek, četrtek,
petek neprekinjeno
od 8. do 15. ure, srede od
8. do 16. ure, sobote, nedelje
in prazniki zaprto.**

NEPREMIČNINE

STANOVANJA

KUPIM

MANJŠE stanovanje, kjerkoli na Gorenjskem, sem resen kupec, tel.: 070/391-822 20001251

NAJAMEM

GARSONJERO ali enosobno stanovanje na vasi, od Kranja do Jesenic, tel.: 031/429-543 20001212

DOMPLAN zemeljski plin po akcijski ceni 0,02020 €/kWh do konca leta 2020!

Več o akcijski ponudbi lahko dobite na spletni strani www.domplan.si

Domplan, d.d., PE Energetika
Bleiweisova c. 14, 4000 Kranj
T: 04/20 68 800
E: energetika@domplan.si
I: www.domplan.si

HIŠE

KUPIM

HIŠO na Gorenjskem, tel.: 031/367-659 20001242

NAJAMEM

ZA daljše obdobje najamemo hiško ali stanovanje na relaciji Naklo - Tržič, tel.: 070/719-008 20001268

FESST, d. o. o.,
nepremičninska družba,
Koroška c 2, Kranj,
Telefon: 236 73 73
Faks: 236 73 70
E-pošta:
info@fesst.si
Internet:
www.fesst.si

POSESTI

PRODAM

ZAZIDLJIVO parcelo v velikosti 520 m² v Bodovljah, Poljanska dolina, informacije, tel.: 041/884-678 20001253

NA Kokrci prodam travnik, površina 9.329 m², tel.: 041/582-415, Aljaž 20001239

LOKA NEPREMIČNINE d.o.o.
Kapucinski trg 13, 4220 Škofja Loka
gsm: 041 675 123, tel.: 04 506 03 00
e-mail: info@loka-nepremicnine.si

KUPIM

ZAZIDLJIVO parcelo, velikosti cca. 500 m², Kranj ali bližnja okolica, tel.: 041/543-876 20001220

ODDAM

POZIDANO gospodarsko poslopje s hlevom, primeren tudi za druge storitve in travnike, tel.: 030/381-352 20001215

MOTorna VOZILA

AVTOMOBILI

PRODAM

AUDI A3 1.6, letnik 1999, 160.000 km, cena 1.000 EUR, tel.: 031/670-384 20001223

CITROEN Xsara pikaso, letnik 2005, reg. do 11. 11. 2020, tel.: 040/539-023 20001224

CITROEN C8 2.0 HDI, letnik 2011, prevoženih 207.000 km, prvi lastnik, tel.: 041/516-692 20001233

OHRAJEN Citroen Berlingo 1.6 HDI, 6/2007, serv. knjiga potrjena, servis narejen, tel.: 031/506-673 20001252

KUPIM

ODKUPIMO karambolirana vozila, vozila v okvari, slabše ohranjena in nevoznna, poceni avtovleka po celi Sloveniji, Grega Meze s.p., Čopova 1, Lesce, tel.: 040/629-675 20001153

AVTODELI IN OPREMA

PRODAM

GUME letne 165 x 70 x 14, malo vožene, Bridgestone, cena 40 EUR, tel.: 040/579-601 20001246

GRABENI MATERIAL

PRODAM

NOVE opeke modelarc 28 x 20 in deske colarce, cena po dogovoru, tel.: 031/642-953 20001270

PLOHI 5 cm, suhi, smrekovi, cena 140 EUR/m³, tel.: 041/489-151 20001247

TERACO ploščice, brušene, 25 x 25 cm, 60 m², cena 250 EUR, tel.: 031/242-715 20001203

STAVBNO POHIŠTVO

PRODAM

GARAŽNA vrata Lip Bled 220 x 200, zastekljena, v odličnem stanju, tel.: 030/793-934 20001271

PODARIM

BELA vhodna vrata 100 x 210, tel.: 031/336-615 20001230

KURIVO

PRODAM

3 leta sušena hrastova drva 12 m³, dolžine 1 m, 4 m³ dolžine 35 cm. Senčur, tel.: 031/804-447 20001205

DRVA metrska ali razžagana, možnost dostave, tel.: 041/718-019 20001148

KVALITETNA bukova, hrastova in jesenova drva, metrska ali razžagana, možnost dostave, tel.: 041/639-348 20001184

LEPA bukova drva, tel.: 041/841-632 20001206

SUHA bukova, mešana drva in butare, tel.: 031/826-621 20001010

SUHA bukova in mešana drva, možna dostava, tel.: 031/676-235 20001259

STANOVANJSKA OPREMA

POHIŠTVO

PRODAM

SEDEMDESET let staro češnjevo spalnico, dobro ohranjeno, tel.: 031/877-703 20001250

UGODNO - dobro ohranjen pograd z vzmetnicama, tel.: 04/23-11-833, 064/126-338 20001226

GOSPODINJSKI APARATI

PRODAM

NOVO zamrz. omara, hladilnik, mizo - črna visok sijaj, manjši faks, 4 stole črne, knjige, tel.: 040/129-972 20001222

OGREVANJE, HLAJENJE

PRODAM

NERABLJEN 80 l bojler Gorenje, TIP GBFU80, cena 80 EUR, tel.: 051/637-293 20001204

VRTNA OPREMA

PRODAM

KLOP in 3 stole iz ratana ter omarico za kampiranje, tel.: 040/705-145 20001249

GLASBILA

PRODAM

PIANINO znamke Riga, 7 oktav, cena 350 EUR, tel.: 031/624-509 20001238

ŠPORT, REKREACIJA

PRODAM

KANU športni, platneni sevytor colorado 3,5 m, cena 200 EUR, tel.: 031/798-107 20001255

2 kolesi, za starost 3 in 4 leta, ostalo po dogovoru, tel.: 040/552-824 20001245

MOŠKO kolo 28 c., 21 prestav, tel.: 041/284-784 20001229

ORBITREK Platinum, nerabljen, poceni prodam, tel.: 031/549-205 20001234

TURIZEM

ODDAM

APARTMA s teraso za 2 - 4 osebe. Cena najema na dan znaša 40 - 55 EUR. Vabriga pri Poreču blizu Lanterne, tel.: 00385989716007, Anđelka Blažević 20001244

APARTMA na Čiovem v bližini plaže Put Gradine 90, info, tel.: 00385958860218, 040/726-544 20001264

UMETNINE, NAKIT

PRODAM

TAPISERIJE, unikatni, izjemne tehnične, umetniške, sporočilne, energijske vrednosti, tel.: 040/567-544 20001195

STARINE

PRODAM

STARO mentrgo za kruh, tel.: 031/736-059 20001237

OTROŠKA OPREMA

PRODAM

UGODNO prodam ohranjen črnobel otroški voziček, tel.: 04/25-11-045, 040/732-055 20001265

ŽIVALI IN RASTLINE

PODARIM

MUCKE dolgodlake, rumene, tigraste in mešane - 8 muck, stare 7 tednov, Podhom 42, tel.: 040/602-839 20001258

KMETIJSKI STROJI

PRODAM

BENCINSKO nitno kosilnico z garancijo do 18. 10. 2021, tel.: 040/381-170 20001219

DOGNOJEVALNIK in ospalnik koruze, sadilec koruze in nakladalko Sip 16 kub., tel.: 030/381-352 20001216

PUHALNIK Tajfun z motorjem in cevmi in pobiralno sena Sip 19, tel.: 051/358-275 20001248

ŠROTAR za žito in mikser za žito ali sadje, tel.: 041/608-702 20001235

KUPIM

ENOREDNI izkopalnik krompirja na tresala, tel.: 041/728-092 20001232

PRIDELKI

PRODAM

VINO cviček, možna dostava, tel.: 031/206-874, Tone 20001262

VZREJNE ŽIVALI

PRODAM

2 petelina arokana, eden ima brke, tel.: 040/616-387 20001210

BIKCA simentalca, starega 3 mesece, tel.: 031/677-850 20001257

BIKCA simentalca, starega 6 mesecev, tel.: 04/57-23-129 20001260

BIKCA ČB, starega 10 dni, tel.: 041/378-771 20001263

KOKOŠI - nesnice, jarkice, rjave pred nesnostjo. Pripeljemo na dom, Matej Bulovec s.p., Mlakarjeva ul. 45, Senčur, tel.: 041/710-113 20001151

ORJAŠKE lisce in peteline štajerke in italijanke, tel.: 041/724-123 20001221

PURANE - mesnate pasme za nadaljnjo rejo, tel.: 041/203-564 20001207

SRNASTEGA kozla 3 leta, kozlička 3 mesece in kožo staro 1 leto, tel.: 040/943-227 20001236

TELICO LS/BBP, težko 270 kg, staro 6 mesecev, cena 650 EUR, tel.: 041/571-150 20001211

TELICO simentalco, brejo 8 mesecev, tel.: 030/368-447 20001240

ZAJCE lisce za plemo, mladice mešance za dopitanje ali meso, tel.: 051/712-764 20001225

KUPIM

BIKCA simentalca, mesne pasme, starega 10 dni, tel.: 031/542-877 20001228

BIKCA mesne pasme, od 200 do 400 kg, tel.: 041/728-092 20001231

BIKCA ali teličko - simentalca, starega do 10 dni, tel.: 031/677-850 20001256

BIKCA ali teličko, staro do 14 dni, tel.: 04/51-47-721, 041/566-429 20001261

NAJVEČJI ODKUPOVALEC živine za Avstrijo - Kogler. Plačilo v 3 dneh, eko plus. Oddamo v rejo pitance, bike, parmele. Kogler Franz A. d.o.o., Parmova 53, Ljubljana, tel.: 064/130-081 20001150

OSTALO

PRODAM

9 silažnih bal, prve košnje 2020, tel.: 040/205-911 20001209

MEŠANA drva in kmetijske stroje, tel.: 041/923-994 20001208

POCENI - »grušt« od kozolca, puhalnik z motorjem in jesenove hlode, tel.: 041/233-150 20001269

Sponsor nagradne križanke, ki je bila objavljena 26. 5. 2020 v Gorenjskem glasu je bilo podjetje **Avtohiša Vrtač d.o.o.** iz Stražišča pri Kranju. Nagrajenci: 1. nagrada: enodnevna uporaba avtomobila VW GOLF - Ana Miler, Bled, 2. nagrada: enodnevna uporaba avtomobila VW T-CROSS - Zdenka Snedic, Kranj, 3. nagrada: poklanja Gorenjski glas - Langerholc Cene, Škofja Loka. Nagrajencem čestitamo!

Radio Triglav[®]
Radio Triglav Jesenice, d.o.o., Trig Toruta Čufarja 4, 4270 Jesenice

Gorenjska 96 MHz
RADIO ZA RADOVEDNE

LOTO

Rezultati 47. kroga - 10. junija 2020
3, 14, 15, 17, 23, 32, 33 in 28

Loto PLUS: **7, 8, 13, 15, 27, 34, 37 in 11**
Lotko: **6 5 8 4 1 7**

Sklad 48. kroga za Sedmico: **2.050.000 EUR**
Sklad 48. kroga za PLUS: **370.000 EUR**
Sklad 48. kroga za Lotka: **420.000 EUR**

POKLONI ZVEZEK

Zbiramo šolske potrebščine
za 12.000 otrok v stiski

BREZPLAČNA OBJAVA

Karitas
Povabljeni k solidarnosti!

TRAKTOR Zetor rotacijsko Sip, 4 diski in v njem zidano gospodarsko poslopje in hlev, tel.: 030/381-352
20001217

ZAPOSLOTITVE (m/ž)

NUDIM

MLADINSKA knjiga nudi priložnost zaslužka vsem, ki imate radi delo z ljudmi. Zdene Brovč s.p., Zminec 127, Šk. Loka, tel.: 040/304-270
20001114

IŠČEM

IŠČEM DELO - Absolut band vam ob vašem jubileju pričara vzdušje z živo glasbo, tel.: 031/325-654
20001241

STORITVE

NUDIM

SENČILA ASTERIKS, d.o.o., Cesta na Loko 2, 4290 Tržič, tel.: 59-55-170, 041/733-709; žaluzije, roloji, rolete, lamelne zavese, plise zavese, komarniki, markize, www.asteriks.net
20001149

ADAPTACIJE vsa gradbena dela, notranje omete, strojne omete, fasade, adaptacije, tlakovanje dvorišča, ograje, kamnite škarpe in dimnike, kvalitetno, hitro in poceni. SGP Beni, d. o. o., Struževo 7, Kranj, tel.: 041/561-838
20001154

Radio Sora

Vedno blizu. 91.1 / 89.8 / 96.3

RADIO SORA, D.O.O., KAPUCINSKI TRG 4, ŠKOFJA LOKA

ADAPTACIJE hiš in stanovanj, urejanje dvorišč, fasade, ometi, izkopi, dimniki, ... LEARD d.o.o., Pivka 11, Naklo, tel.: 041/583-163
20001155

BARVANJE napuščev in fasad do višine 25 m, z lastnimi dvigali - možna izposoja, ugodno. Nudimo tudi vsa slikopleskarska dela. Sandi Ferlan, s.p., C. talcev 14, Kranj, tel.: 041/682-166
20000665

FLORIJANI, d.o.o., C. na Brdo 53/a, Kranj izvaja vsa gradbena dela od temeljev do strehe, adaptacije, omete, omete fasad, kamnite škarpe, tlakovanje dvorišč, tel.: 041/557-871
20001152

SANACIJA dimnikov z nerjavimi tuljavami, vrtnje, zidava in popravila, nudimo dimne obrobe in kape. Svetko Rajko s.p., Brezje pri Dobu 4 a, Dob, tel.: 051/828-419
20001190

SANACIJE, obnove dimnikov z inox cevmi, povrtavanje, rušenje, pozidava, montažni dimniki, dimniške kape. Garancija 10 let. Aleš Avsenek d.o.o., Kranjska 2, Radovljica, tel.: 041/229-246
20000866

TESNENJE OKEN IN VRAT, uvožena tesnila, do 30 % prihranka pri ogrevanju. Prepiha in prahu ni več! Zmanjšan hrup, 10 let garancije. Samo Kališnik, s.p., Velika Lašna 45, Kamnik, tel.: 031/720-141
20001147

RAZNO

PRODAM

3 video kasete Zlom Jugoslavije, cena 300 EUR, tel.: 041/219-886
20001214

CISTERNO - plastično 3.600 l, malo rabljeno, za olje, nafto ali deževnico, simbolična cena, tel.: 031/308-540
20001267

GOBELIN zadnja večerja, izdelam jih tudi po naročilu, tel.: 040/635-537
20001218

HLADILNIK Gorenje v. 122, vgradni in oddam garažo, Kidričeva, Kranj, tel.: 031/549-008
20001227

KOMLEPT za kapljično zalivanje vrtnin, rož, namakalno kapljično porozno cev, 15 m, tel.: 041/858-149
20001122

POCENI sod za vino 150 l krom, kasete, CD, plošče, značke, bundo oz. jakno skaj, tel.: 031/361-195
20001254

UGODNO - cirkular in 500 l plastično kad, tel.: 041/605-660
20001243

VARILNI aparat, več starejših nahrbtnikov in novo čelado, tel.: 04/59-57-583, 040/394-076
20001213

ŽVEPLO v prahu, kolofonijo, tel.: 041/721-625
20001266

KUPIM

POSODO ali lonec od 70 - 80 l, aluminij ali rosfrej, tel.: 051/635-610
20001272

IŠČEM

STARO odpadno železo, pralne stroje, pipe, akumulatorje, računalnike. Odvoz brezplačen, tel.: 070/385-956
20001138

GG naročnine

E-POŠTA: narocnine@g-glas.si
TELEFON: 04 201 42 41

www.gorenjskiglas.si

Apiterapija se ukvarja z lajšanjem ali odpravljanjem zdravstvenih tegob z uporabo čebeljih pridelkov. Knjiga je praktično uporabna, saj prinaša veliko informacij o uporabi čebeljih pridelkov, doziranju in trajanju uporabe za posamezne namene apimedicine (pregled uporabnosti pridelkov pri posameznih boleznih).

13 EUR
* Poština

160 strani, mere: 17 x 23,5 cm, brošura

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.

Če želite, da vam jo pošljemo po pošti, se poština zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

Gorenjski Glas

ZAHVALA

V 88. letu se je poslovila naša mama

MARIJA ŠTURM

rojena Berce iz Dražgoš

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem za izrečena sožalja in pomoč. Posebna zahvala osebjem Doma upokojencev Podbrdo za vso oskrbo in nego ter pogrebni podjetju Akris. Hvala g. kaplanu za opravljen obred in mašo ter Jani za cvetje.

Vsi njeni

ZAHVALA

Za dobroto tvojih rok ostala je beseda hvala, ki v srcih bo ostala in večno lep spomin na te.

V 81. letu nas je zapustila draga mami, tašča, mama in prababica

FRANCKA DEMŠAR

po domače Jakopcova mama, iz Valterskega Vrha pri Škofji Loki

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje. Hvala tudi g. župniku Mateju Nastranu. Posebna zahvala velja dr. Tadeji Demšar in reševalni službi ZD Škofja Loka ter pogrebni službi Akris.

Žaljuči vsi njeni

V zahvalo za vso skrb, delo in dobroto, ZAHVALA

kar od tebe dobili smo za doto, v naših srcih vedno boš ostala, za toplino in ljubezen hvala!

V 89. letu je za vedno zaspala naša draga mama, babica, prababica, tašča, sestra in teta

KRISTINA FRELIH

Mohorjeva Tinca iz Ljubnega

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in sosedom za izrečena sožalja, darovane sveče, darove za svete maše in druge darove ter krajevni skupnosti za cvetje. Hvala g. župniku za molitve in lepo opravljen obred, hvala pevcem, trobentaču in pogrebni službi Akris. Hkrati izrekamo zahvalo dr. Blažetu Podnartju iz UKC Ljubljana, Internemu oddelku SB Jesenice, patronažni službi in osebjem ordinacije dr. Pirihoje iz ZD Radovljica. Iskrena hvala tudi vsem, ki ste se od nje poslovili na njeni zadnji poti.

Žaljuči vsi njeni
Ljubno, junij 2020

Glej, tista daljna zvezda iz misli mi ne gre, ki je čez dan ne vidim, a vendar vem, da je. (Svetlana Makarovič)

V SPOMIN

Mineva leto dni, odkar se je mnogo prežgodaj zaključila življenjska pot dragega

ALOJZIJA PEZDIRNIKA

mesarja, po domače Sedučnikovega z Dovjega

Vsem, ki se ga spominjate in nosite v svojem srcu ter obiskujete njegov prerani grob, iskrena hvala.

Tvoji domači
Dovje, junij 2020

Solza, žalost, bolečina te zbudila ni, a ostala je tišina, ki močno boli.

ZAHVALA

V 92. letu starosti nas je zapustil mož, oče in stari ata

JANEZ PUŠAVEC

iz Ovsiš pri Podnartu

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, sovaščanom, prijateljem, ki ste ga poznali, za izrečena sožalja in darovano cvetje, sveče ter podporo v težkih trenutkih slovesa. Posebna zahvala za pomoč družini Bešter, družini Vovk, gospodu župniku Francu Kaduncu za lepe besede ob slovesu. Hvala vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Žaljuči: žena Milena, sin Jani z ženo Marijo in vnuka Luka in Grega s Tjašo
Ovsiš pri Podnartu, junij 2020

Samo en gost je, ki še mora priti. Ne bo povedal, ob kateri uri, ne bo zahteval jesti in ne piti in samo tiho bo zaklenil duri. (Alojz Gradnik)

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage sestre in tete

VIDE JEZERŠEK

z Milj, rojena Huber

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste bili v težkih trenutkih slovesa z nami. Lepa hvala za cvetje, sveče, darovane svete maše ter izrečena sožalja. Posebna zahvala dr. Barbari Vavken in sestri Mateji Oman ter dr. Mateji Lopuh in ekipi mobilne paliativne oskrbe. Lepa zahvala medicinski sestri Biljani za nesebično pomoč in tople besede. Zahvala gospodu župniku Janezu Jenku za opravljen pogrebni obred. Hvala tudi nosačem, praporščakom in pevcem iz Predselj, gospe Majdi, gospe Miri, Sreču Jermanu in pogrebni službi Navček. Še enkrat iskrena hvala vsem, ki ste jo imeli radi in jo boste ohranili v lepem spominu.

Žaljuči vsi njeni
Milje, junij 2020

Matica za knjigo rekordov

V podjetju Matica MB so pred svojimi poslovnimi prostori v komendski poslovni coni postavili največjo matico na svetu, ki sedaj čaka na vpis v Guinnessovo knjigo rekordov.

ALEŠ SENOŽETNIK

Žeje pri Komendi – Slovenci smo znani po zbiranju najrazličnejših dosežkov. V znamenito Guinnessovo knjigo rekordov smo jih prispevali 23. Poleg množičnih maturantskih četvork je Društvu podeželske mladine Škofja Loka uspelo zbrati rekordno število koscev, med rekorderje pa se s kar dvema dosežkoma uvršča denimo tudi Luka

Dončić. Od nedavnega pa imamo v Sloveniji tudi največjo matico na svetu, ki bo, kot kaže, kmalu tudi uvrščena na uraden Guinnessov seznam rekordov.

Podjetje Matica MB je namreč pred svojimi prostori v komendski poslovni coni postavilo matico, ki v širino meri več kot štiri, v višino pa 3,6 metra in tehta 2600 kilogramov. Gre za povečano repliko povsem običajne matice,

ki bi jo lahko privijačili, če bi imeli za to primerno orodje. »Idejo za projekt smo dobili na "teambuildingu" v Bosni, kjer smo se fotografirali tudi ob do tedaj največji matici na svetu. Glede na to, s čim se ukvarjamo in da naše podjetje nosi ime Matica, se je direktorju Mateju Burgerju ideja zdela tako dobra, da smo jo realizirali,« pravi Andrej Breskvar iz komendskega podjetja, ki velja za enega

od vodilnih dobaviteljev pritrilne tehnike pri nas.

Prav v času epidemije covid-19 se je podjetje, potem ko je v preteklosti zamenjalo že več lokacij, preselilo v nove prostore v Komendi, kjer so nedavno odprli tudi svojo prvo maloprodajno trgovino.

Ovir za postavitev matice ni bilo več. Moči so združili s podjetjem Lesnina OK, ki je matico izdelalo, na lokacijo pa jo je pripeljala ekipa iz podjetja Dvig. Za piko na i pa so poskrbeli še člani akrobatske skupine Dunking Devils, ki so ob postavitvi pripravili atraktiven program v njihovem slogu, ki je na ogled tudi na spletu.

Matica, ki po velikosti za približno dvajset centimetrov prekaša tekmo iz Bosne, tako čaka le še na uraden vpis v Guinnessovo knjigo rekordov.

Želja ekipe Matica MB pa je, da bi njihova matica postala tudi simbol povezovanja. Tako nameravajo že v bližnji prihodnosti nove sosede v poslovni coni povabiti na košarski turnir, ki ga bodo organizirali na igrišču, ki so ga zgradili poleg poslovne stavbe podjetja.

Največja matica na svetu stoji pred poslovnimi prostori podjetja Matica MB. / Foto: arhiv Matice MB

Medved raztrgal več ovac

Medvedje so na Kamniškem v teh dneh že povzročili precej škode.

JASNA PALADIN

Kamnik – Medved v občini Kamnik ni nič nenavadnega, saj lovci pravijo, da v hribih od Krvavca do Velike planine in Menine stalno živi od tri do pet kosmatincev, a večinoma so plašni, neškodljivi in očem navadnih pohodnikov skriti.

A te dni je Kamničane vznemirila novica, da so

medveda oz. več njih opazili na območju Starega gradu oz. v gozdovih med Palovčami, Tunjicami in Podgorjem; po podatkih kamniških lovcev naj bi se tu namreč zadrževali kar trije mladi medvedi, vsaj eden med njimi stalno. Pred nekaj dnevi je medved na območju Palovč že raztrgal ovco, še večjo škodo pa je povzročil v tork in sredo, ko je v Prapročah v

Tuhinju pokončal oz. poškodeval še pet ovac in jagenjčkov, in to na območju ograjenega pašnika in kar sredi belega dne, vrnil pa se je še enkrat ponoči.

Razlogov za paniko (še) ni, pravijo lovci, prav tako ne potrebe po odstrelu, a stvari se bodo spremenile, če bo medved še naprej povzročal gospodarsko škodo in se smukal v bližini hiš.

Danes spet Stražiška tržnica

Kranj – Na Baragovem trgu v Stražišču pri Kranju bo danes, v petek, od 17. do 19. ure znova potekala lokalna eko in konvencionalna Stražiška tržnica. Na njej lahko prevzmete tudi vnaprej naročene pridelke in izdelke (prijave na matjaz.jerala@siol.net). Tokratna tržnica bo sicer kulinarčno obarvana, saj bodo ponudniki pripravili degustacijo prate, kruha, peciva, medu, marmelade, kaše, veganskih sladk, piva in drugih izdelkov, napovedujejo organizatorji.

Gasilci imajo novo vozilo

JANEZ KUCHAR

Zgornji Brnik – Člani Prosto-voljnega gasilskega društva (PGD) Zgornji Brnik so prejšnji četrtek prevzeli novo gasilsko vozilo GVM 1 Peugeot Boxer, ki bo služilo za prevoz gasilcev. Gasilci so na novo pridobitev ponosni, je povedal njihov predsednik Aleš Jenko ter novo opremo v gasilskem avtu predstavil petindvajsetim operativnim članom in

gostom, ki so se udeležili slovesnega prevzema vozila. Posebej se je zahvalil za pomoč Občini Cerklje in njenemu županu Francu Čebulju ter Gasilski zvezi Cerklje. Župan Franc Čebulj je pohvalil dosedanje delo društva in gasilcem zaželel varno vožnjo z novim vozilom.

PGD Zgornji Brnik je bilo ustanovljeno 8. marca 1908. leta, danes šteje 357 članov, od tega kar 119 žensk.

Novo vozilo za prevoz gasilcev

Vozovnice veljajo dlje

SIMON ŠUBIC

Kranj – Ministrstvo za infrastrukturo je imetnikom vozovnic v notranjem železniškem prometu podaljšalo veljavnost vozovnic, ki jih zaradi ustavitve javnega potniškega prometa med 16. marcem in 11. majem niso mogli uporabiti.

Enkratne vozovnice, kupljene v predprodaji v času prepovedi, je možno izkoristiti poljubni dan do 30. junija. Tedenskim vozovnicam, kupljenim v predprodaji za teden od 16. do 22. marca, se veljavnost ob podaljšanju podaljša za sedem dni. Imetnikom mesečnih vozovnic za marec se

veljavnost vozovnice podaljša za 16 dni od dneva podaljšanja, veljavnost polletnih, letnih oziroma pavšalnih vozovnic pa se podaljša za dejansko neizkoriščene dni v času prepovedi obratovanja železniškega potniškega prometa. Potniki morajo vozovnice podaljšati najpozneje do 30. junija na prodajnih mestih Slovenskih železnic.

Kdor vozovnic ne želi podaljšati, lahko na prodajnih mestih vloži zahtevek za povračilo prevoznin. Ob odobritvi zahtevka bo prejel dobropis za nakup kateregakoli produkta v ponudbi Slovenskih železnic, možno pa bo tudi zahtevati izplačilo sredstev dobropisa.

Slovenski dan vrtnic

Volčji Potok – V Arboretumu letos od sredine maja do konca septembra cveti več kot tisoč različnih sort vrtnic. Največji nasad je Zgornji rozarij nad upravo, sledi Spodnji rozarij na robovih zunanega parterja, v bližini vhoda je zbirka papeških vrtnic v samostojnem rozariju, v letošnjem letu pa so na južni strani pristave postavili še dve tematski zbirki vrtnic, in sicer vrtnice s slik Marije Auersperg Attems in slovenske vrtnice. V tem času pripravljajo zdaj že tradicionalne vrtnične dogodke, predavanja in strokovne delavnice, med njimi je najbolj obiskan Slovenski dan vrtnic, ki bo v petek, 12. junija, ob 17. uri, prirejajo pa ga že vse od leta 2004. Srečanje bo letos prilagojeno novim pravilom varnega vedenja. Oglede rožnih vrtov bo potekal v treh ločenih skupinah. Vodenja se bodo začela ob vstopu v park ob 17.15, zbrani pa bodo lahko spoznali najslavnejše vrtnice sveta, burbonke in vrtnice, ki jih je na svojih delih upodobila slikarka Marija Auersperg Attems. Do 18.30 bo potekal izbor najlepše dišeče vrtnice, nato pa bodo na ogled tudi praktični prikaz destilacije vrtnic v bakrenem kotlu, izdelava vrtničnega soka, kozmetika z vrtnicami ter nekaj kulinarike s temi cvetovi. Najbolj dišečo vrtnico bodo razglasili na slovesnosti, ki se bo začela ob 19.40, nato pa sledita še koncert saksofonista Andreja Omejca in akordeonistke Teje Udovič Kovačič ter druženje.

vremenska napoved

Danes in jutri bo prevladovalo sončno in toplo vreme. V nedeljo bo spremenljivo oblačno, predvsem sredi dneva in popoldne bodo nastajale plohe in nevihte.

Agencija RS za okolje, Urad za meteorologijo

PETEK

9/24 °C

SOBOTA

10/26 °C

NEDELJA

12/23 °C

